

RECULL DE PREMSA

CAP DE SETMANA

15/09/2014

Col·legi
de Periodistes
de Catalunya

 acceso

COL·LEGI DE PERIODISTES DE CATALUNYA

Fecha	Titular/Medio	Pág.	Docs.
11/09/14	ÉS REALMENT NECESSARI? Experts i periodistes qüestionen l'assetjament físic en l'àmbit privat dels mitjans a persones com Bárcenas o Pujol / LA VANGUARDIA (ED. CATALA)	6	1

PERIODISME I MITJANS DE COMUNICACIÓ

Fecha	Titular/Medio	Pág.	Docs.
11/09/14	COM SOM: CATALUNYA EN XIFRES / ARA (SUPLEMENT ESPECIAL)	8	5
11/09/14	EL MUNDO SE ABRE A LA IMAGEN / DIARI DE TARRAGONA	13	1
11/09/14	MITJANS ENTRA EN FUNCIONAMENT L'IPSO, PER VIGILAR LA PREMSA ANGLESA UN REGULADOR QUE NEIX FEBLE / LA VANGUARDIA (ED.CAT) VIURE A BARCELONA	14	1
10/09/14	LOS RIVALES DE GOOGLE FUERZAN LA PRÓRROGA / EXPANSION (EDICION ESPECIAL)	15	1
11/09/14	MARTA FERRUSOLA ES DISCULPA PER ENVIAR «A LA MERDA» UN PERIODISTA / DIARI DE GIRONA	16	1
11/09/14	Ramon Espuny Presidente Sindicato de Periodistas de Cataluña: «EN TV3 HACE TIEMPO QUE SE TRASPASÓ LA LÍNEA ROJA» / ABC (EDICION NACIONAL)	17	1
11/09/14	EL NOU MAPA DE LA TDT PODRIA QUEDAR APROVAT LA SETMANA QUE VE / ARA	18	1
11/09/14	SU SEÑORÍA GOOGLE / EL PAIS (EDICION NACIONAL)	19	1
11/09/14	PRISA Y VOCENTO, DOS GRUPOS DE MEDIOS LIGADOS AL SANTANDER / EL MUNDO (EDICION NACIONAL)	20	1
11/09/14	POLITICO.COM CREA AMB AXEL SPRINGER UNA VERSIÓ EUROPEA / LA VANGUARDIA (ED.CAT) VIURE A BARCELONA	21	1
12/09/14	TV3 VUELVE A UTILIZAR A MENORES PARA INFORMAR DE LA DIADA / ABC (EDICION NACIONAL)	22	1
12/09/14	CATALÀ-ROCA I ELVIRA, PROTAGONISTES A LA BIENNAL DE FOTOGRAFIA XAVIER MISERACHS / DIARI DE GIRONA	23	1
12/09/14	LA COPE SE PRESENTA «ORGULLOSA DE SU IDENTIDAD CRISTIANA» / ABC (EDICION NACIONAL)	24	1
12/09/14	LA VISIÓN DE LA PRENSA INTERNACIONAL MÁS DE 200 PERIODISTAS DE DIARIOS DE TODO EL MUNDO SE ACERCARON AYER A BARCELONA PARA EXPLICAR A SUS LECTORES L'ONZE DE SETEMBRE / DIARI DE TARRAGONA	25	1

PERIODISME I MITJANS DE COMUNICACIÓ

Fecha	Titular/Medio	Pág.	Docs.
12/09/14	SEGUIMENT MASSIU / EL PERIODICO DE CATALUNYA (ED. CATALA)	26	1
12/09/14	TV3 DEDICA 15 HORAS AL 11-S SOBERANISTA Y 15 MINUTOS AL ACTO DE SOCIEDAD CIVIL / LA RAZON	27	1
12/09/14	UN PERIODISTA DE CARRER ENRIQUE FRANCÉS DEULOFEU (1924-2014) REDACTOR DE 'LA VANGUARDIA' / LA VANGUARDIA (ED. CATALA)	28	1
12/09/14	EL CONSUM PER INTERNET IGUALA EL DE LA TELE CONVENCIONAL / EL PUNT AVUI	29	1
12/09/14	PRISA AMORTIZA 776,6 MILLONES DE DEUDA CON LA VENTA DE MEDIASET / EL ECONOMISTA	30	1
13/09/14	Eugeni Xammar, EL PERIODISTA QUE ENS VA EXPLICAR EL MÓN / ARA (SUPLEMENT ESPECIAL)	31	12
13/09/14	ESTRELLAS DE LAS ONDAS / EL PAIS (S MODA)	43	1
13/09/14	Ramón Chao escritor y periodista: «CON LA CENSURA, TENÍAMOS QUE DECIR LAS COSAS DE MANERA OBLICUA» / ABC (EDICION CATALUÑA)	44	2
13/09/14	LA MIRADA MÉS ATENTA DE LA PREMSA INTERNACIONAL / ARA	46	1
13/09/14	A TVE NO LI AGRADA LA V per Víctor-M. Amela / LA VANGUARDIA (ED. CATALA)	47	1
13/09/14	EL TRIPLE SALT MORTAL DE LA PORTADA DE 'LA RAZÓN' / ARA	48	1
13/09/14	CARLOS FRANCINO RECLAMA "UNA RESPOSTA POLÍTICA" PER A LA SITUACIÓ DE CATALUNYA / ARA	49	1
13/09/14	PRISA CULMINA LA ENTRADA DEL MEXICANO ALCÁNTARA CON UN 8,9% DEL CAPITAL / EL ECONOMISTA	50	1
13/09/14	8TV ASSOLEIX EL SEU RÈCORD HISTÒRIC D'AUDIÈNCIA PER LA DIADA / LA VANGUARDIA (ED. CATALA)	51	1
13/09/14	MULTA A MEDIASET PER NO INDICAR LA PUBLICITAT / ARA	52	1
14/09/14	HORST, EL FOTÓGRAFO QUE ILUMINÓ LA MODA / ABC (XL SEMANAL)	53	5
14/09/14	EL PREU I EL VALOR DE LA VIDA D'UN OSTATGE per Bru Rovira / ARA (ARA DIUMENGE)	58	1
14/09/14	ENTREVISTA A RAFAEL VILASANJUAN: "JO NO SÓC PACIFISTA, JO SÓC HUMANITARI". / ARA (ARA DIUMENGE)	59	3

PERIODISME I MITJANS DE COMUNICACIÓ

Fecha	Titular/Medio	Pág.	Docs.
14/09/14	L'STREAMING' S'ACOSTA A LA TELE CONVENCIONAL / ARA	62	1
14/09/14	JOAN MARINÉ: «VAIG SER EL FOTÒGRAF DE LÍSTER DURANT LA GUERRA CIVIL» / EL PERIODICO DE CATALUNYA (ED. CATALA)	63	1
14/09/14	Ràdio Tele-Taxi celebra avui el seu aniversari amb una festa a favor del Banc dels Aliments / EL PERIODICO DE CATALUNYA (ED. CATALA)	64	1
14/09/14	PODEROSO ACTIVISMO AUDIOVISUAL / EL PAIS SEMANAL	65	1
14/09/14	HERBERT LOTTMAN (1927-2014), MESTRE DE PERIODISTES CULTURALS / LA VANGUARDIA (ED. CATALA)	66	1
14/09/14	Jorge Lanata: MI ROL DE PERIODISTA ES ENOJARME CON EL PODER" / EL PAIS (EDICION NACIONAL)	67	1
14/09/14	ONDA CERO: CRECER ES LA PALABRA / LA RAZON	68	1
14/09/14	NECROLÒGIQUES per EL DEFENSOR DEL LECTOR Josep Rovirosa / LA VANGUARDIA (ED. CATALA)	69	1
14/09/14	RAFAEL VILLA, UN PERIODISTA HONESTO Y VALIENTE / DIARI DE TARRAGONA	70	1
14/09/14	LA COPE EMPIEZA EL CURSO CON MÁS PROGRAMAS DE DEPORTES Y RELIGIÓN / LA RAZON	71	1
14/09/14	L'ACADÈMIA DE TELEVISIÓ CONVOCA ELECCIONS / ARA	72	1
15/09/14	TOÑI MORENO, UNA REPORTERA A PRUEBA HASTA DICIEMBRE / EL MUNDO (ED. CATALUNYA)	73	1
15/09/14	CATALUNYA, ESPANYA I VICEVERSA per Jordi Évole / EL PERIODICO DE CATALUNYA (ED. CATALA)	74	1
15/09/14	EL CONSUMO DE VÍDEO 'ONLINE' SUPERA AL DE LA TELE TRADICIONAL / EL ECONOMISTA (ED. LUNES)	75	1
15/09/14	EL SOBIRANISME A LES TELEVISIONS ESPANYOLES / EL PUNT AVUI	76	1
15/09/14	MULTA A MEDISET PER HAVER CONFÒS PUBLICITAT I CONTINGUT / LA VANGUARDIA (ED.CAT) VIURE A BARCELONA	77	1
15/09/14	L'AUC TORNA A CRITICAR ELS HORARIS DELS PROGRAMES / LA VANGUARDIA (ED.CAT) VIURE A BARCELONA	78	1

COL·LEGI DE PERIODISTES DE CATALUNYA

SELECCIÓN DE LAS NOTICIAS DE SU INTERÉS

Col·legi
de Periodistes
de Catalunya

Experts i periodistes qüestionen l'assetjament físic en l'àmbit privat dels mitjans a persones com Bárcenas o Pujol

És realment necessari?

SALVADOR ENGUIX
València

No deixa de ser una cosa nova al terreny de la informació política, però vella en la premsa del cor. Es tracta de la persecució física i l'assetjament de les persones protagonistes de la notícia, a la porta de casa seva, entrant al cotxe, fins i tot en espais públics com els aeroports. En el cas de la crònica rosa el costum està molt estès i busca convertir la informació en espectacle. En rares ocasions els assetjats diuen res, però es divulguen les imatges, parli o no parli la font. El problema és que aquesta, diguem, manera de treballar dels mitjans ha arribat també a l'àmbit del polític. Allà hi ha les persecucions d'algunes televisions a les quals va ser sotmès José Luis Bárcenas i, més recentment, Jordi Pujol, i la seva dona Marta Ferrusola.

Els periodistes i experts consultats coincideixen que realment la persecució física en domicilis en actes similars no aporten gaire per enriquir la informació que es té sobre un procés concret i sobre la persona sospitosa. I reconeixen que és una dinàmica

A València, amb tants casos, mai no s'ha perseguit un polític processat fins al seu domicili

que, potser, supera l'objectiu que ha de perseguir el periodisme. Neus Bonet, degana del Col·legi de Periodistes de Catalunya, es pregunta "qui posa la línia vermella?, perquè periodísticament sembla que és totalment mòbil; va més amunt o més a baix en funció d'interessos, no ens enganyem". "És difícil i complex establir si en el cas Pujol s'ha traspassat, entre altres coses perquè aquest és també un cas sense precedents que ha colpejat de manera especial la societat". Però adverteix que els periodistes i els mitjans de comunicació "hem de ser capaços d'elegir aquells continguts que realment ajuden a mantenir ben informada la ciutadania i fugir de l'espectacle poc constructiu que es vol fer per altres interessos totalment allu-

ROSER VILALLONGA / DANI DUCH

Poc informatiu. Poques notícies, per no dir-ne cap, s'arrenquen després de tantes hores esperant Pujol o Bárcenas. Frases buides i algun somriure forçat

nyats de la informació". Neus Bonet conclou que veient algunes d'aquestes imatges recorda el film *El gran carnaval*, de Billy Wilder, "que recomano com a crítica del paper que de vegades fem els mitjans".

Sergi Pitarch és el president de la Unió de Periodistes Valenci-

ans, UPV. I com a periodista valencià coneix bé la tasca que en aquesta geografia s'ha realitzat per destapar casos de corrupció tan sonats com Gürtel, Brugal, Blasco o Carlos Fabra. "És curiós, a València mai no hem anat als domicilis particulars de ningú com Francisco Camps o Rafael

Blasco, sempre hem esperat els processats a la porta del TSJ de València o en les portes d'institucions com les Corts Valencianes". Pitarch afegeix: "Crec que es busca l'espectacle i crec també que no és necessari anar a la casa de ningú per aconseguir bona informació, no ho veig justificat".

Marta Ferrusola es disculpa per insultar la premsa

■ L'esposa de l'expresident català Jordi Pujol, Marta Ferrusola, va demanar ahir disculpes per haver "enviat a la merda" fa uns dies a un periodista que la va seguir quan sortia del seu domicili. Ferrusola va admetre que es va posar "molt nerviosa" per la presència de periodistes a les portes del seu domicili a Barcelona i que, en aquest cas concret, l'informador va ser tan "agosarat" que va posar el cap dins del vehicle amb què ella marxava. Com que el periodista no era ahir, ella va dir a la premsa: "Diguin-li que em perdoni".

Per la seva part, Elsa González, presidenta de la Federació Espanyola d'Associacions de Periodistes (FAPE), assenyalava que "el periodisme necessita un grau de responsabilitat i d'actuació assenyada, rigorosa, interna i fins i tot externa, de cara a l'opinió pública". I afegeix que el periodisme "és molt més seriós i es pot perseguir la notícia, la veritat d'una altra manera".

Sobre l'assetjament, la presidenta de la FAPE reconeix que "això se li està fent ara mateix a qualsevol polític, empresari acusat de corrupció; però si ara nosaltres ho denunciem quan l'afecta un polític, hauriem de fer-ho en tots els casos, en un escriptor o un actor".

La doctora Graciela Padilla Castillo, professora de Teoria General de la Informació a la Universitat Complutense de Madrid, es fa una simple pregunta: "Com em sentiria jo si fos a l'altre costat, com a focus de la notícia?". I és la conclusió, afegeix, a què arriba quan apareix un vídeo d'algú innocent o culpable, a la sortida de casa seva, al seu cotxe particular o a la porta de l'escola: "Més enllà del que es pugui o no es pugui fer segons la llei, la resposta sempre està en el més bàsic: l'ètica que ha de tenir un mateix, autònoma en el seu treball".

PERIODISME I MITJANS DE COMUNICACIÓ

SELECCIÓN DE LAS NOTICIAS DE SU INTERÉS

Col·legi
de Periodistes
de Catalunya

CULTURA LLIBRES

LAURA
BORRÀS

Directora de la Institució
de les Lletres Catalanes

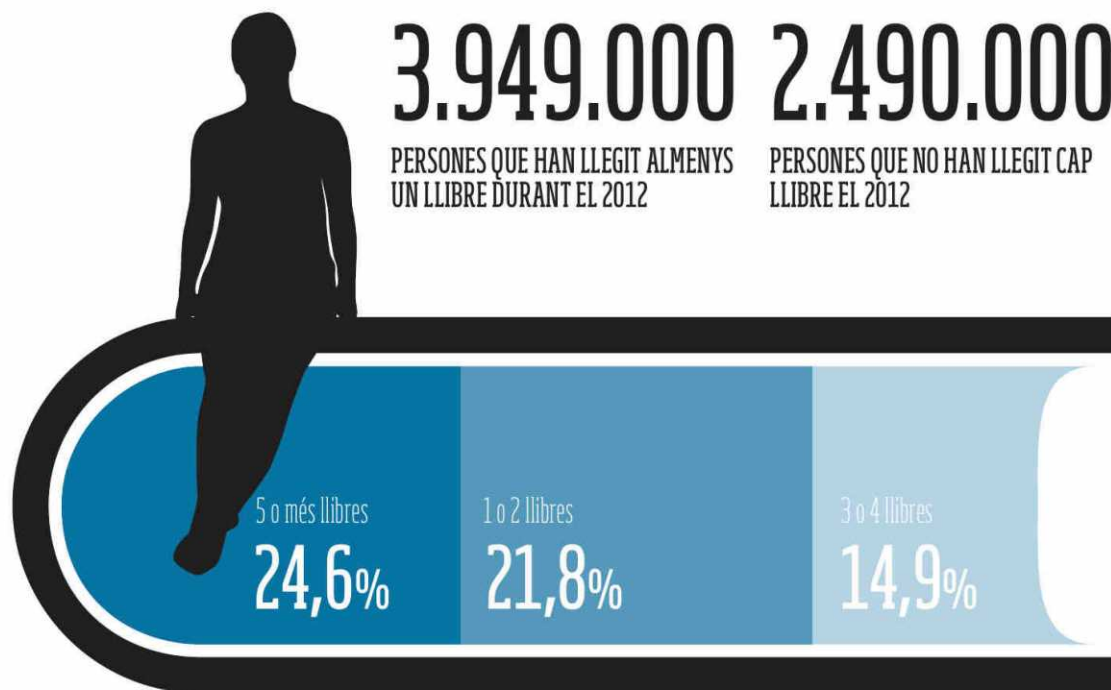
Massa llibres per tan pocs lectors?

Quan parlem d'estadístiques referides a la lectura, cal partir de la base que el camí que tenim per recórrer és formidable per arribar a assolir, ja no xifres europees, sinó l'objectiu de tenir una societat formada, lliure i crítica, és a dir, una societat lectora. Convé tenir present que la xifra de prop de 2.500.000 persones que asseguruen que no han llegit ni un sol llibre en l'últim any és extraordinàriament preocupant. Sobretot perquè de la resta de la població lectora, només un esqualid 2% llegeix 5 o més llibres l'any. També diuen les enquestes que les preferències dels lectors consultats s'inclinen en un 47% per la novel·la. Fa feradat pensar en l'irrisori 2% que llegim poesia, tan desamparada com a gènere.

Pel que fa als suports és cada cop més evident que els dispositius digitals proliferen i que la venda de llibres digitals també augmenta, per bé que les xifres relatives a la pirateria creixen perillosament. El que és veritablement sorprenent, però, és l'increment en milers de títols. A l'ecosistema de la lectura estem experimentant la pobresa de l'excés: davant d'un catàleg abassegador de novetats, la caducitat dels llibres a les llibreries és més curta que la d'un iogurt en un supermercat.

FONTS: IDESCAT; Fundacc; Federació de Gremis d'Editors d'Espanya; Confederació Espanyola de Gremis i Associacions de Llibreters; Mapa de Lectura Pública; Enquesta sobre Participació Cultural a Catalunya

LLIBRES EDITATS EL 2012

18.767

Llibres editats

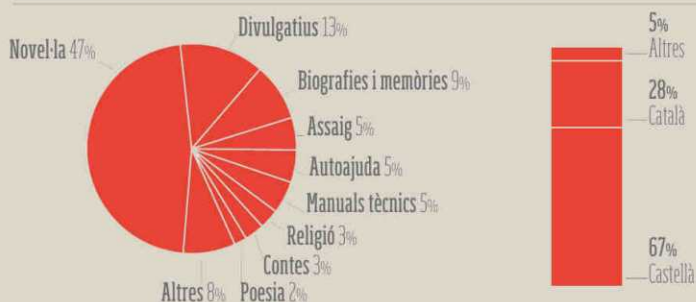
229

Mitjana d'exemplars per títol

Llibre de text

Els de text no universitaris són els més editats (2.934), seguits dels d'infantil i juvenil (2.048) i literatura (1.639)

GÈNERES LITERARIS I IDIOMES DELS LLIBRES LLEGITS EL 2012

PROCEDÈNCIA DELS LLIBRES LLEGITS EL 2012

PERFIL

BERGUEDÀ

La comarca catalana més lectora és el Berguedà, on es llegeix un 15% més de llibres que en el total de Catalunya. Per darrere se situen el Gironès, el Bages i el Vallès Occidental.

MAPA

LLIBRERIES

El Mapa de Llibreries d'Espanya del 2013 fixava 4.336 llibreries. El rànquing l'encapçalava Andalusia (603), seguida de Catalunya (601). Això suposa 7,9 llibreries per cada 100.000 habitants.

ESPAI

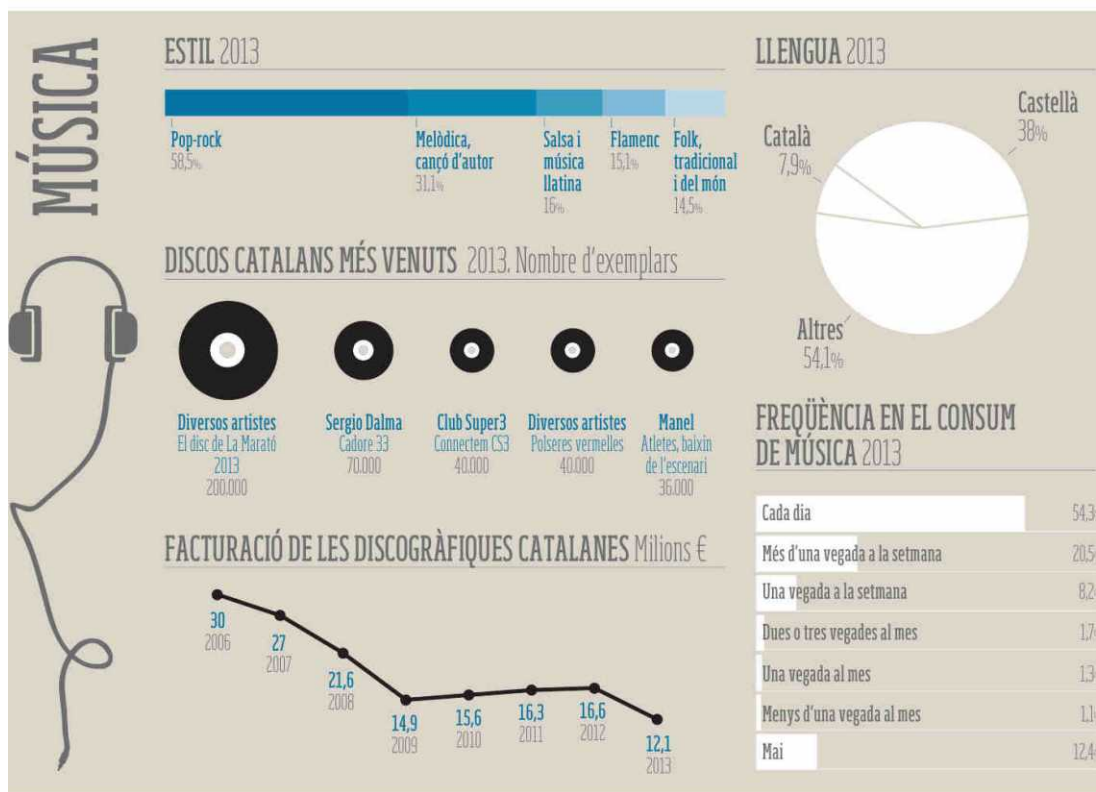
BIBLIOTECA

Des del 2008 s'han inaugurat 91 biblioteques a Catalunya, una xifra que suposa una mitjana de 15 per any. Tots els municipis de més de 30.000 habitants disposen d'almenys una biblioteca.

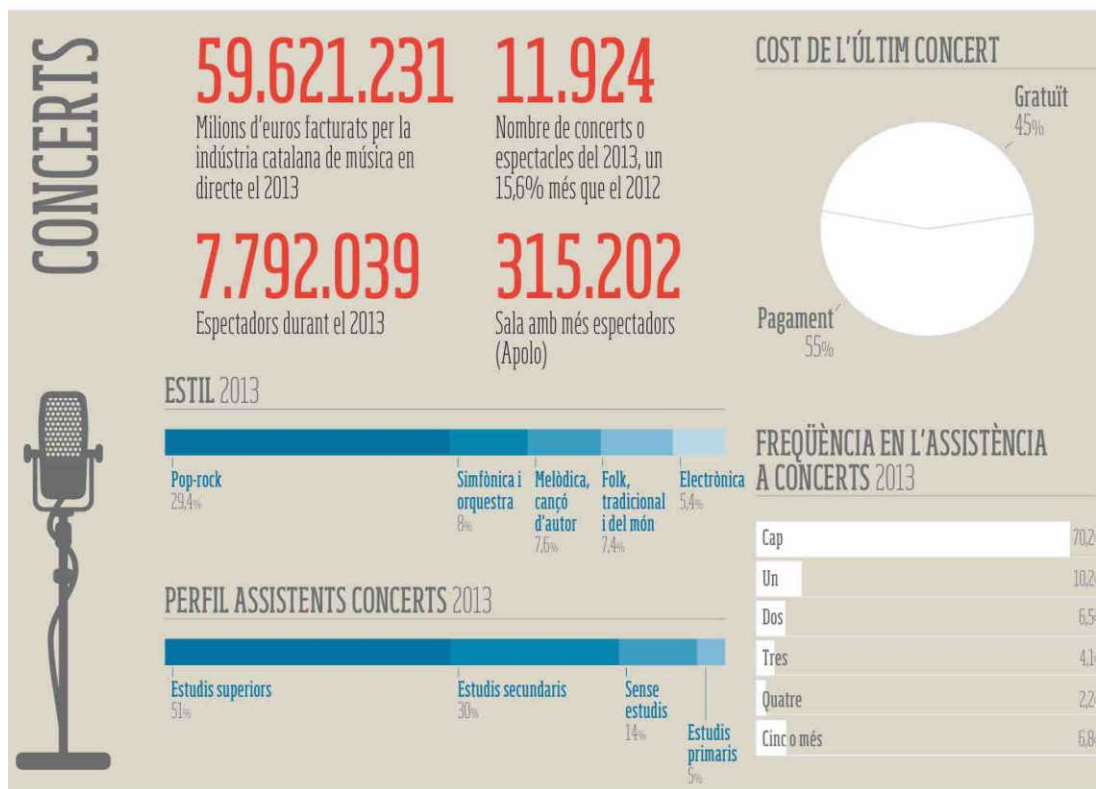
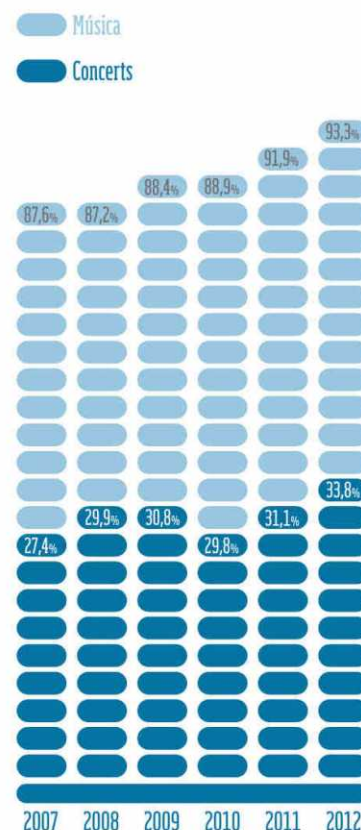

CULTURA MÚSICA

FONTS: Fundacc; Eurobaròmetre Consum Cultural; 'Enderrock'; ARC

EVOLUCIÓ DEL CONSUM DE MÚSICA I CONCERTS

MAPA

TARRAGONA

El Camp de Tarragona és la zona de Catalunya on s'escolta més música (93,7%), mentre que els habitants de Ponent són els que més van a concerts (46,5%).

IVA CULTURAL

21%

Dinamarca és el país europeu amb l'IVA cultural més alt (25%), i Espanya se situa en segona posició, amb el 21%. A la part baixa hi ha Suïssa, amb el 2,5%, i Noruega i Rússia amb el 0%.

CULTURA CINEMA

FONTS: Idescat; departament de Cultura; ICIC; Fundacc; UPF

CINEMA A CATALUNYA EL 2012

792
Pantalles

19.116.180
Nombre d'espectadors

131,814
Milions d'euros de recaptació; 11,636 milions corresponen a pel·lícules catalanes

PREU MITJÀ DE L'ENTRADA

GÈNERES MÉS VISTOS 2012

Comèdia	35,8%
Acció i aventures	35,5%
Drama	28,4%
Ciència-ficció i fantàstic	17,6%
Thriller i suspens	12,6%
Animació	11,3%
Infantil	10,7%
Terror	8,3%
Altres / NS/NC	4,2%
Western, bèl·lic i històric	3,5%

ASSISTÈNCIA

48%

El 2012 el 48% de la població de l'Euro-
pa dels 27 no havia anat mai al cinema.
Al conjunt d'Espanya la xifra pujava
fins al 50%.

PRODUCCIÓ

120

Durant el període 2009-2011 els títols
exhibits i estrenats de nacionalitat cata-
lana van superar els de la resta de l'Estat,
ara bé, amb un descens significatiu. Es va
passar de 141 pel·lícules exhibides a 120.

PANTALLES

54%

El 54% dels cinemes de Catalunya són
multisala i tenen 8 pantalles o més. En
canvi, només l'11% de sales tenen una
sola pantalla. Pel que fa a la mitjana de
pel·lícules vistes, és d'una cada 3 mesos.

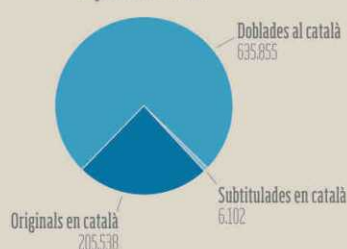
TAQUILLA

20%-30%

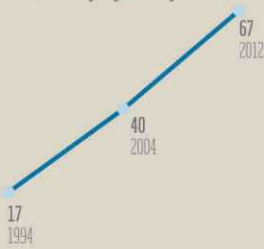
Les deu pel·lícules que recapten més di-
ners a les sales de cinema suposen entre
el 20% i el 30% de la recaptació total
que es fa durant un any als cinemes de
tot Catalunya.

CINEMA EN CATALÀ

Espectadors 2012

Producció pròpia o coproducció

Cal un replantejament a fons sobre el cinema

ESTEVE RIAMBAU

Historiador de cinema i director
de la Filmoteca de Catalunya

El cinema viu actualment un procés de transformació essencial derivat del trànsit del suport analògic al digital. Catalunya, com el conjunt d'Espanya, experimenta amb molta més gravetat que la resta d'Europa una pèrdua d'espectadors en sales per un excés de pantalles (el doble de la mitjana europea), no sempre actualitzades tecnològicament, per l'increment de l'IVA sobre les entrades i perquè el ministeri no aplica una

normativa eficaç que freni la pirateria.

El 70% de la cartellera està ocupada per cinema nord-americà i el 30% de la recaptació total es concentra en deu films multinacionals amb ramificacions multimèdiàtiques. La producció local també viu una crisi que ha provocat un replantejament de les subvencions públiques i obliga a buscar un públic no sempre còmplice o un finançament alternatiu. La llengua hegemònica és el

castellà i el 4% del públic que veu cinema en català prefereix els doblatges de films aliens que el subtitulat o les veus originals d'actors locals. Que el públic d'entre 18 i 24 anys sigui el més assidu a les sales comercials és un bon auguri de futur. Això, però, unit a la bona acceptació d'exhibicions complementàries en festivals o a la Filmoteca, no treu la necessitat de replantejar el futur d'aquest espectacle amb connotacions culturals.

CULTURA ARTS ESCÈNIQUES

FONTS: Departament de Cultura; Fundacc

GÈNERE DELS ESPECTACLES D'ARTS ESCÈNIQUES 2012

COMPANIES
D'ARTS ESCÈNIQUES
2011

126
Teatre

36
Dansa

35
Circ

Teatre 70,4%

Circ 18,2%

Musicals 13,2%

Dansa 9,1%

Festival o cicle literari 3,9%

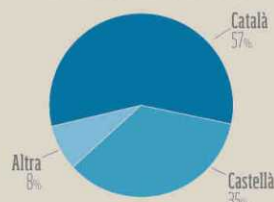
Màgia 5,2%

Teatre infantil 7,2%

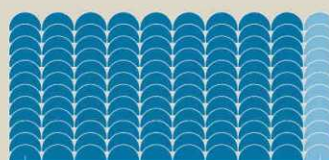
1.876.000
ESPECTADORS

Dades del 2012: +6,4% respecte del 2007

LLENGUA DE L'ÚLTIM
ESPECTACLE VIST 2012

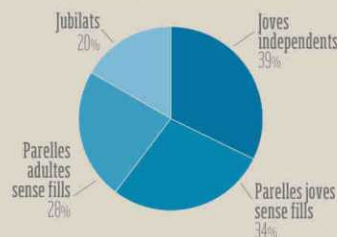
ASSISTÈNCIA DE PÚBLIC 2011

Entrades venudes
3.016.834

Invitacions
316.927

PERFIL DE L'ESPECTADOR 2012

EDIFICIS

51

Cinquanta-un dels teatres que hi havia a Catalunya el 2011 eren de construcció posterior al 2000. Els més nombrosos (33%) són els que tenien entre 300 i 500 butaques.

REPRESENTACIONS

15.182

El 2011 es van fer 15.182 representacions escèniques a Catalunya. La majoria (8.966) de teatre, 2.482 de teatre musical i 1.222 de dansa. El 77% van ser representacions de companyies catalanes.

CIUTATS

6.171

Barcelona és la ciutat on es van fer més representacions d'arts escèniques el 2011 (6.171). Per darrere es van situar Vila-Seca (216), Terrassa (181) i Sabadell (167).

SALES DE TEATRE

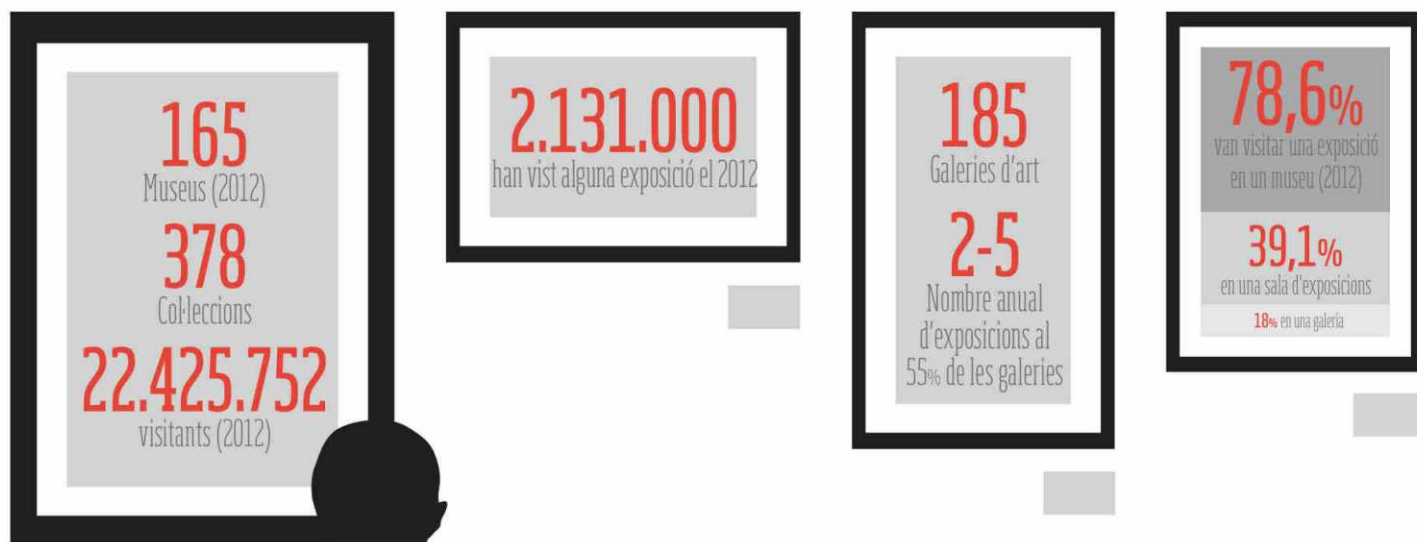
134

El 2011 hi havia 150 teatres a Catalunya, una xifra sensiblement superior a la del 2007, quan n'hi havia 134. El Barcelonès (48) i el Vallès Occidental (18) són les comarques amb més teatres.

CULTURA ARTS VISUALS

FONTS: Fundacc; departament de Cultura

D'INTERÈS NACIONAL

2.205

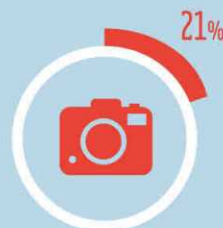
A Catalunya el 2012 hi havia 2.205 immobles (monuments i conjunts històrics, zones arqueològiques i paleontològiques) catalogats com a Béns Culturals d'Interès Nacional. Es van restaurar 10.830 béns mobles.

TERRITORI

943

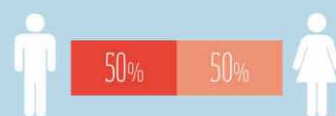
L'Alt Empordà concentra el màxim nombre de jaciments arqueològics de Catalunya (943), Osona el de monuments (2.296) i el Pallars Jussà el de jaciments paleontològics (122).

TÈCNIQUES ARTÍSTIQUES

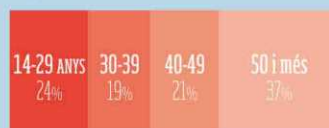

Si ens fixem en la tècnica de les obres d'art exposades, la fotografia representa el 21%. Les més habituals són la pintura, les obres sobre paper i l'escultura.

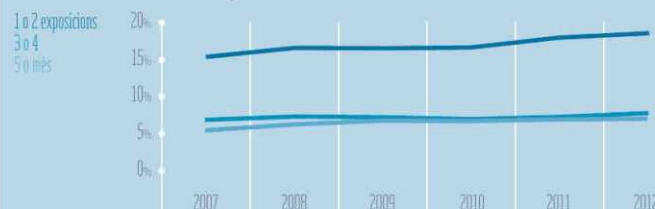
PERFIL DELS ASSISTENTS 2012

Segons l'edat

EVOLUCIÓ DE LA FREQUÈNCIA D'ASSISTÈNCIA A EXPOSICIONS

PERFIL

JOVES

Les famílies amb fills petits són les que visiten menys exposicions, museus i galeries d'art. En els dos primers casos el públic més habitual són els joves independents i a les galeries ho és l'adult independent.

COMARQUES

61%

A l'Alt Camp assisteixen a exposicions un 61% més que al total de Catalunya. Per contra, a la cua s'hi situa el Berguedà, amb un 70% menys d'assistència que al total del país.

LA CRÓNICA | PERE FERRÉ

Perpignan expone las fotografías de numerosos fotoperiodistas y agencias de todo el mundo. Se podrá ver hasta el 14 de setiembre en diferentes espacios

La sala del Hôtel Pams muestra la exposición Testament, un homenaje al fallecido fotoperiodista Chris Hondros. FOTO: P. FERRÉ

El mundo se abre a la imagen

Un año más Perpignan abre sus puertas al mundo de la imagen. Coloquios, proyecciones nocturnas, exposiciones... (un clásico en los festivales veraniegos), reporteros de todo el mundo y agencias exponen sus trabajos en salas recónditas del casco antiguo de la ciudad. Visa Pour l'Image 2014 es por excelencia el festival de fotoperiodismo más célebre de Europa y posiblemente del mundo y en su 26ª edición no ha perdido interés para el visitante, al contrario, va en aumento.

El festival se ha ido convirtiendo en una cita ineludible para profesionales y para el público en general. Paseando por las calles viejas del casco antiguo de Perpignan uno se da cuenta de la devoción por la fotografía periodística. Grupos de personas mirando el plano como guía para encontrar las salas que están distribuidas por todo el barrio viejo, espacios originales como un cuartel de principios de S.XX, iglesias convertidas en salas de exposiciones, hasta llegar al inmenso espacio del convento de las Minimes que alberga la mayor concentración de trabajos. Una vez dentro, decenas de personas contemplan las imágenes codo con codo en un silencio de culto donde uno percibe la cantidad de caras atónitas al

El convento de las Minimes reúne la mayoría de exposiciones. En este espacio se concentra un gran número de visitantes. FOTO: P. FERRÉ

ver imágenes de desastres humanos, pero hay que decir que no todas las exposiciones son de conflictos bélicos. National Geographic muestra la cara más amable con una retrospectiva del Águila Calva de las Islas Aleutianas o World Press Photo con sus galardones del 2014, o el descubrimiento por parte del equipo de Visa Perpignan de un archivo de fotografías de la guerra de Vietnam realizado por cuatro reporteros locales llamados 'Los del Norte'.

Para un reportero, una guerra es el santo grial de la profesión, pero no tendría que ser así, hay otros escenarios más agradables

que fotografiar y no entrar en conflictos bélicos donde reina la locura. Un conflicto surge de manera irresistible como un objetivo a conseguir, es necesario que coincidan varias directrices, la confianza, el respaldo de tu gente, y la necesidad de prestar testimonio de lo injusto, y en algunas circunstancias asumir lo más caro, tu vida.

Conflictos, éxodos y genocidios

En Visa se exponen numerosas exposiciones de conflictos, éxodos y genocidios humanos, tres de ellas son de carácter homenaje, son periodistas que han sido ase-

sinados en el campo de batalla o por causas directas de la acción bélica. Una de ellas es Anja Niedringhaus, una de las fotoperiodistas más valientes, talentosas y consumadas de su generación. Fue asesinada a manos de un policía afgano el 4 de abril de 2014. La colección se expone en la Caserne Gallieni.

Otro reportero, Chris Hondros fue asesinado en Libia, el 20 de abril de 2011, a la vez que Tim Hetherington. Chris formaba parte de esos fotógrafos cuyo trabajo se presentaba a menudo en Perpignan. El fotoperiodista Ian Parry cubrió la revolución rumana para 'The Sunday Times'. Su avión fue derribado por un misil mientras despegaba de Bucarest en 1989. El ataque no dejó ningún superviviente. Ian tenía tan solo 24 años. A través de las fotografías, estos reporteros querían explicar los contrastes y captar aquellos momentos que hacen historia pero también inmortalizar la estupidez humana que empuja al hombre al borde del abismo.

Para el que quiera acercarse, sobre todo los más cercanos a la frontera francesa, la página web (visapourlimage.com) es sencilla pero reúne todo el material necesario e información para una buena organización de la visita.

MITJANS

Entra en funcionament l'IPSO, per vigilar la premsa anglesa

Un regulador que neix feble

SALVADOR ENGUIX

Dilluns va començar a funcionar al Regne Unit l'Independent Press Standards Organisation (IPSO), l'organisme creat arran de l'escàndol de les escoltes del *News of the World* i que té com a finalitat vigilar la tasca dels mitjans de comunicació i compensar les possibles víctimes de futurs excessos, o maltractaments, dels mateixos mitjans. El cert és que neix feble i amb dures crítiques, fins i tot de les mateixes víctimes de la premsa. A més, diversos mitjans de tant prestigi com *The Guardian*, *The Independent*, *Financial Times*, *Economist*, *New Statesman* i altres com *Private Eye* han refusat formar part d'aquesta nova institució. L'acusen de ser només una mera continuadora de la Press Complaints Commission (a tall de comissió de queixes de la premsa), que va ser durament criticada per no actuar durant l'escàndol del *News of the World*, dominical del magnat de la premsa britànica Rupert Murdoch. El tabloide, versió dominical de *The Sun*, va tancar el juliol del 2011 després de l'escàndol desencadenat.

Algunes víctimes de les escoltes de la premsa han qualificat d'"engany" aquesta nova organització. Per exemple, els pares de la nena Madeleine McCann, presumptament raptada a Portugal el 2007, han acusat, amb altres víctimes de la premsa, els editors de "rebutjar un procés just i una norma jurídica" en crear un nou òrgan de regulació de la indústria. I creuen que aquest no té "cap credibilitat amb nosaltres ni amb el públic britànic". Les víctimes pertanyen a l'associació Hacked Off.

Han estat 30 les víctimes de

SIMON DAWSON / BLOOMBERG / ARXIU

Última portada del *News of the World* de juliol del 2011 després de l'escàndol de les escoltes

comportaments il·licits de la premsa britànica les que han escrit una carta a la nova organització, argumentant que no creuen que vagi a canviar res. Entre els mitjans que sí que s'han

Diversos diaris de prestigi, com ara 'The Guardian' o 'The Independent', rebutgen l'organisme

sumat al nou organisme hi ha els tabloides *The Sun*, el *Daily Mail* i *Daily Mirror* i els mitjans *The Times* i *The Telegraph*.

Arran de l'escàndol de les escoltes protagonitzat per *News*

of the World es va obrir al Regne Unit un profund debat sobre els excessos dels mitjans de comunicació tant al mateix sector com en les institucions públiques. De fet, un grup de dues-centes personalitats britàniques, encapçalades per l'escriptora J.K. Rowling i els actors John Cleese i Maggie Smith, van firmar una petició a la premsa britànica perquè s'acollís a un nou organisme regulador. Aquesta reacció ocorria el mes de març passat.

Els defensors de l'IPSO asseguraven que aquest organisme comptaria amb el suport del 90% de les publicacions que s'editen al Regne Unit; i afirmaven que serviria per evitar els excessos i abusos que van portar a alguns mitjans, no només

al *News*, a realitzar escoltes il·legals de personalitats de la societat britànica.

El novembre del 2006, Clive Goodman, el periodista del *News of the World* encarregat de la cobertura d'assumptes reials, es va confessar culpable d'haver fet també escoltes telefòniques a la família reial britànica. Andy Coulson, director de comunicació del primer ministre britànic, David Cameron, i que havia estat director del dominical quan es van produir les escoltes, es va veure obligat a dimitir pel cas de les escoltes.

Ara l'IPSO ha de demostrar que és capaç d'impedir el que no fa molt va ser l'escàndol més important de la història de la premsa britànica.●

RAJOY Y SCHMIDT

Eric Schmidt, presidente de Google, se entrevistó ayer con el presidente del Gobierno, Mariano Rajoy, en Madrid. En la agenda oficial, el desarrollo de Internet y su impacto en la economía.

COMPETENCIA EN BRUSELAS/ EL COMISARIO ALMUNIA TIENE DIFÍCIL CERRAR EL CASO ANTES DE QUE ACABE SU MANDATO EN NOVIEMBRE.

Los rivales de Google fuerzan la prórroga

ANÁLISIS

por Miquel Roig (Bruselas)

Joaquín Almunia lleva casi un lustro al frente de la política de Competencia de la UE. Durante ese tiempo su departamento ha investigado y multado a grandes bancos y multinacionales. La mayoría de ellos, con dinero y tiempo suficiente para plantar largas batallas judiciales y en la opinión pública. Pero ningún caso se la atragantado tanto como el de Google y su presunto abuso de posición dominante en el negocio de las búsquedas por Internet. Hace apenas tres meses, el expediente parecía destinado a cerrarse sin sanción y con un compromiso de la empresa estadounidense a corregir sus prácticas. Pero ahora, en un giro inédito a estas alturas del proceso, los rivales de Google han frenado el acuerdo. Si ahora consiguen retrasar la decisión final hasta la entrada de la nueva Comisión Europea (previsiblemente el 1 de noviembre), habrán ganado una batalla clave en una de las mayores guerras de intereses que se recuerdan en Bruselas. De momento, el frente *antiGoogle* ha forzado una prórroga en un partido que tenía perdido.

● ¿De qué se quejan los rivales de Google?

En noviembre de 2010, la Comisión Europea inició una investigación después de que varias empresas acusaran a Google, entre otras cosas, de promocionar abusivamente sus propios contenidos en los resultados de ciertas búsquedas especializadas. Entre los demandantes están compañías como Microsoft, Nokia, Tripadvisor y grupos editoriales europeos (también la Asociación de Editores de Diarios Españoles).

● ¿Por qué la Comisión no ha multado a Google por sus presuntas malas prácticas?

Almunia decidió optar por la vía de la negociación con Google. Esto suponía buscar una serie de concesiones voluntarias (pero vinculantes) por parte del buscador, que atajaran aquellas quejas de los rivales que, a juicio de la Comisión, estuvieran justificadas. Sobre el papel, esta práctica es más rápida que el proceso tradicional de incoación de procedimientos, en el que la Comisión Europea puede acabar imponiendo una multa de hasta un 10% de los ingresos de la compañía [Google factura cerca de 42.600 millones de euros].

● ¿Por qué se ha alargado tanto todo?

La burocracia habitual en este tipo de casos se ha visto agravada por una larga batalla de propuestas y contrapropuestas, cada una con sus plazos formales que cumplir. Google ha tenido que presentar tres proposiciones distintas para satisfacer las preocupaciones de la Comisión. Además, la falta de unanimidad entre los comisarios europeos sobre este caso ha ralentizado la toma de decisiones (aunque el comisario es Almunia, las medidas las adopta el colegio de comisarios; bien por unanimidad, bien por votación).

● ¿Por qué la Comisión Europea ha cambiado de opinión a última hora?

A pesar de las quejas de los denunciantes, Almunia dio por buena la tercera propuesta de Google e inició el último trámite para su aprobación: enviar una carta a los denunciantes explicándoles que Google se había comprometido a modificar sus páginas de resultados para dar más visibilidad a sus contenidos y esperar sus respuestas. Almunia advirtió que sería muy difícil que esas réplicas le hicieran cambiar de opinión. Pero así ha sido. Oficialmente, los demandantes han presentado nuevos argumentos que la Comisión ha considerado justificados. Oficiosamente, algunos observadores señalan el revuelo político que se ha generado en torno al caso: no solamente por los comisarios discrepantes, sino también porque tanto el Gobierno alemán como el francés se han quejado públicamente del pacto alcanzado.

● ¿Tiene Almunia tiempo de cerrar el expediente antes de que expire su mandato?

Sobre el papel, todavía hay tiempo para hacerlo. Las normas que rigen este tipo de prácticas permitirían a la Comisión adoptar su decisión explicando por qué una hipotética cuarta propuesta de Google sí es suficiente, sin tener que enviar de nuevo las cartas explicativas. Además, Almunia sigue siendo comisario de Competencia con plenas funciones hasta que entre el sucesor. Sin embargo, políticamente la situación es más compleja: con varios comisarios en contra, Berlín y París de uñas y apenas siete semanas por delante como comisario, la salida fácil es dejarlo correr y pasar el expediente al siguiente. Esto, en sí, ya sería una victoria para los demandantes: un nuevo comisario –tal vez francés o alemán– podría enfocar el caso con ojos distintos.

Marta Ferrusola es disculpa per enviar «a la merda» un periodista

L'esposa de l'expresident de la Generalitat lamenta el comentari que va fer a un informador i admet que es va posar «molt nerviosa»

BARCELONA | EFE/DdC

■ Marta Ferrusola, esposa de l'expresident català Jordi Pujol, va demanar ahir disculpes per haver enviat a la merda fa uns dies un periodista que la va seguir quan sortia del seu domicili. En sortir de casa seva, Ferrusola es va parar davant els periodistes que feien guàrdia al carrer i els va demanar que transmetessin les seves disculpes a l'informador al qual va enviar a la merda i que no hi era present: «Diguin-li que em perdoni». Ferrusola va admetre que es va posar «molt nerviosa» per la presència de periodistes a la porta del seu domicili a Barcelona i que, en aquest cas concret, l'informador va ser tan «agosarat» que va posar el cap dins del vehicle amb ella que marxava. Des de fa setmanes, els periodistes fan guàrdia a les portes del domicili de la família Pujol Ferrusola després de la confessió de l'expresident català d'haver tingut comptes ocults a l'estranger durant dècades.

La compareixença

Una presència mediàtica que podria intensificar-se en els propers dies, ja que l'expresident català Jordi Pujol podria compareixer davant la Comissió d'Assumptes Institucionals (CAI) del Parlament. Segons fonts parlamentàries, Pujol podria donar explicacions sobre els diners que va ocultar durant més de 30 anys els propers 22 o 26

Marta Ferrusola sortint del seu domicili a Barcelona.

Els mitjans de comunicació fan guàrdia a les portes de la família Pujol Ferrusola des de fa diverses setmanes

Pujol encara no ha confirmat el dia en què compareixerà a la Cambra tot i que podria ser el 22 o el 26 de setembre

de setembre tot i que la data que agafa més força és la segona. Tots els grups parlamentaris van aprovar per unanimitat la setmana passada la sol·licitud perquè Pujol comparegués a la cambra «com més aviat millor». L'expresident de la Generalitat va comunicar per carta que ho faria a partir del dia

22 de setembre perquè la seva compareixença incidís «tan poc com es pugui» en els «fets de gran voltatge polític» d'aquest mes, com la Diada, el debat de política general o la votació de la llei de consultes, segons va afirmar.

La presidenta del Parlament de Catalunya, Núria de Gispert, ha apuntat aquesta setmana en declaracions als mitjans a la cambra catalana, que l'expresident de la Generalitat «va contestar en la seva carta que compareixeria a partir del dia 22 de setembre» i, de moment, «no hi ha dia assenyalat»: «S'ha d'assenyalar amb el president de la CAI. Hem parlat un parell de vegades i hem quedat que decidiríem quin dia», ha relatat De Gispert.

«En TV3 hace tiempo que se traspasó la línea roja»

ENTREVISTA

Ramon Espuny

Presidente Sindicato de Periodistas de Cataluña

ÀLEX GUBERN
BARCELONA

Presidente del SPC y al frente de su sección sindical en Televisió de Catalunya (TVC), Ramon Espuny se muestra crítico con la cobertura que hace la cadena pública catalana de los actos de la Diada, con una parrilla de programación monopolizada y un sesgo claramente a favor del soberanismo. A criterio del sindicato, TV3 ofrece «propaganda en lugar de información». —El Sindicato de Periodistas considera que las informaciones de TV3

sobre la marcha soberanista son una llamada «descarada» a la movilización?

—Entendemos que cuando hay un gran evento o manifestación, es necesario dar información de servicio, como recomendaciones de tráfico u otras, pero cuando se cae en una reiteración exagerada, de lo que se trata es de una obvia llamada a la movilización. Se ha ido demasiado lejos, pasando directamente por encima del libro de estilo de la cadena.

—TV3 no es un modelo de neutralidad, es obvio.

—TV3, como toda televisión pública, tendría que aspirar al equilibrio, no dar por hecho que todo el mundo, de forma unánime, irá a la manifestación que convoca la ANC. Como explicamos en la nota de la sección sindical del SPC a propósito de la Diada, ninguna causa merece tirar a la basura la imparcialidad y la neutralidad. Todos los ciudadanos nos pagan con sus impuestos, incluidos los que no irán a la «V» de la Diada.

—Las denuncias sobre la obediencia política de TV3 a los gobiernos de la Generalitat no son nuevas.

—Llevamos denunciando desde hace muchos años la influencia gubernamental en la tele catalana. No es una novedad. Tendríamos que aspirar al modelo de la tele pública alemana o la BBC, que sobre el referéndum escocés por ejemplo da una información muy equilibrada.

—¿La presión ha aumentado desde que arrancó el proceso soberanista?

—Sí, y a medida que se ha ido acercando la fecha del 11 de septiembre, todavía más. Hace tiempo que traspasamos la línea roja.

—El entusiasmo por el proceso soberanista contrasta con el tono bajo que se ha dado al caso Pujol, por ejemplo. —Sí. Es obvio, en las informaciones del caso Pujol vamos a remolque.

—¿Cómo vive la redacción todo este proceso?

—Como en el conjunto de la sociedad, hay opiniones diversas, también las de quienes creen que lo que pasa en Cataluña es tan importante como para pasar por encima de cualquier criterio de profesionalidad. Fanatismo hay en todos lados. Ante un conflicto de banderas, el periodismo es siempre un lugar difícil.

R. Espuny

Al frente del SPC, Espuny denuncia la injerencia de la Generalitat en TV3

Abans del 31 de desembre caldrà adaptar 1,2 milions d'antenes. PERE TORDERA

El nou mapa de la TDT podria quedar aprovat la setmana que ve

A.C.R.
BARCELONA

El consell de ministres podria aprovar, divendres de la setmana que ve, el pla que ha dissenyat el ministeri d'Indústria per reordenar l'oferta de TDT davant la necessitat d'alliberar el dividend digital -la part de l'espectre reservada a la telefonia 4G però que actualment està ocupada, en bona part, per operadors de televisió- abans del 31 de desembre. Segons avança Europa Press citant "fonts del sector", el projecte presentat pel ministeri al juliol es troba actualment sobre la taula del Consell d'Estat, que s'espera que emeti el seu informe aquesta mateixa setmana, la qual cosa permetria que el govern espanyol hi donés llum verda divendres vinent.

La proposta del ministre d'Indústria, José Manuel Soria, preveu incrementar el nombre

de canals d'abast estatal, probablement amb cinc noves ofertes, quatre d'alta definició i una d'estàndard. Aquestes noves freqüències han de ser adjudicades per concurs, tot i que de moment es desconeix quan està previst convocar-lo.

En canvi, pel que fa als canals autonòmics, Indústria preveu eliminar un múltiplex a cada comunitat. Això, segons el ministeri, permetria que TV3 mantingués la seva oferta actual, però des de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals s'assegura que obligaria a prescindir o bé de l'alta definició, o bé de dos canals estàndards o bé de l'opció de la reciprocitat amb el País Valencià i les Balears.

En qualsevol cas, aquest nou pla de la TDT anirà acompanyat d'un procés de reantenització que, segons la patronal dels instal·ladors, ja ha començat. Segons el sector caldrà adaptar 1,2 milions d'antenes a tot l'Estat, amb un cost d'entre 20 i 25 euros per llar.

EL ACENTO

Su señoría Google

La sentencia del Tribunal de Justicia de la UE que reconoce el derecho de los ciudadanos europeos a borrar de Internet datos irrelevantes que sean dañinos para su reputación ha puesto en un brete a los buscadores, especialmente a Google, el gigante que domina el sector. Desde finales de mayo, cuando la compañía abrió el buzón para suprimir enlaces, ha recibido 120.000 peticiones. De este alud, el 30% son rechazadas y en un 15% de los casos Google pide a quienes quieren *desaparecer* de Internet información adicional.

Los casos son examinados uno a uno, aunque para determinar los criterios Google ha designado un *consejo de sabios* independiente. Este grupo de expertos está estos días de gira por Europa recopilando ideas para compaginar el derecho al olvido con el derecho a la memoria y el derecho a la libertad de información. Antes de que ese comité haya elaborado un

protocolo de actuación el buscador se ha convertido en juez y parte. Tiene ahora (incluso) más poder que antes. Con los datos que facilitan los usuarios, dictamina qué enlaces conserva y cuáles suprime.

Google deja así de ser un simple soporte tecnológico a través del cual se accede a millones de contenidos y pasa a decidir sobre informaciones que afectan a la intimidad de mucha gente. Una tarea delicada, que afecta a un derecho fundamental y que debería ser más propia

de las autoridades de protección de datos, que no están guiadas por intereses comerciales.

Son los ciudadanos sin relevancia pública, aquellos que no quieren ver su nombre vinculado eternamente a una información lesiva cuando lo teclean en un buscador, quienes pueden acogerse al derecho al olvido. De modo que aunque lo intentara, Álvaro Pérez, *El Bigotes*, no podría borrar de Google su vinculación con la trama Gürtel.

No se trata de reescribir la historia ni alterar las hemerotecas, sino de obstaculizar el acceso a datos lesivos, caducos e intrascendentes de personas sin trascendencia pública. La sentencia es un freno al *figoneo* digital. Las informaciones actuales, lícitas y de interés general están (o deberían estarlo) a salvo en Internet.

MARCOS BALFAGÓN

Prisa y Vocento, dos grupos de medios ligados al Santander

Accionista del primero, fue clave en sus operaciones de rescate

E. M. / Madrid

Emilio Botín y Banco Santander han tenido una estrecha relación con los medios de comunicación en tres vertientes principales: como protagonistas de noticias fruto de su gestión, como anunciante e inversor de publicidad y como sostén de grupos de comunicación como Prisa o Vocento.

Banco Santander es una de las entidades acreedoras que ha posibilitado las refinanciaciones de la

deuda de Prisa. Junto a otros bancos ha permitido acuerdos que han posibilitado la supervivencia del grupo editor de *El País*, sumido en una asfixiante situación económica. Una de las operaciones de rescate se produjo en 2012, cuando, junto a La Caixa y HSBC, el Santander selló un pacto para la conversión de parte de su deuda en acciones por 334 millones de euros. Así, desde este verano, la entidad posee un 5,38%, convir-

tiéndose en uno de los accionistas significativos. Su desembarco en el accionariado supuso que la banca pasara a controlar la compañía de medios.

El grupo de Botín está también presente en Vocento. Rodrigo Echenique, consejero de Banco Santander, fue designado el pasado mes abril presidente de la compañía editora de ABC. Al reemplazar en el puesto a Enrique Ybarra, el puesto de mando de Vocento pa-

saba del hombre fuerte de una de las familias accionistas a un empresario independiente y de la confianza de Botín, justo cuando el grupo de comunicación atravesaba una delicada situación económica.

Con este cambio de sillón, Vocento quería dejar atrás sus frecuentes disputas entre facciones apostando por un gestor independiente respaldado además por el poder económico. Es más, Echenique, que actualmente también ostenta la presidencia de NH Hoteles, fue consejero delegado de la entidad financiera.

El Santander es, además, uno de los principales anunciantes en los medios de comunicación y un actor principal en el patrocinio, sobre todo deportivo.

Politico.com crea amb Axel Springer una versió europea

BARCELONA Redacció

El diari digital dels Estats Units Politico.com i l'empresa editora alemanya Axel Springer han anunciat un acord per crear un nou mitjà digital de notícies de naturalesa política dins de l'àmbit europeu. Es tracta de crear una versió per a la UE de Politico.com, segons es va anunciar ahir en un comunicat; i tindrà la seu a Brussel·les. Les dues companyies compartiran la propietat del nou mitjà digital a parts iguals.

Encara que tant Politico.com com Axel Springer han evitat donar més detalls sobre la nova col·laboració, des de *The Wall Street Journal* s'assegurava que les dues empreses invertiran diversos milions de dòlars per construir aquest nou diari digital. L'alemanya Axel Springer, fundada el 1946 per l'empresari del mateix nom i amb seu a Berlín, en l'actualitat és present a més de quaranta països a través de les seves filials i és la principal editora de premsa diària a Alemanya. Politico.com va ser fundada a Washington el 2007 i avui dia és un dels principals mitjans d'informació especialitzada a la Casa Blanca, el Congrés i la política dels Estats Units.●

El desafío soberanista La manipulación

TV3 vuelve a utilizar a menores para informar de la Diada

► El canal autonómico dio mínima cobertura al acto de Sociedad Civil Catalana

JANOT GUIL
BARCELONA

La televisión pública catalana volvió ayer a reincidir en el uso de menores de edad para «informar» y difundir los distintos actos de la Diada. El año pasado, uno de los canales de la televisión catalana emitió un programa informativo (Info-K) en el que entrevistaban a menores de edad que tomaron parte en la cadena humana en favor

de la independencia que cruzó Cataluña y que organizó la Asamblea Nacional Catalana (ANC). Ante el micrófono, una niña soltó: «España se rendirá y podremos tener la independencia». El caso fue denunciado por el PP en Bruselas y el sindicato Manos Limpias lo llevó, sin suerte, ante la Fiscalía. Pero todo sigue igual.

Ayer, durante las más de trece horas casi ininterrumpidas sobre la Diada que ofreció el principal de los canales públicos catalanes, TV3, la presencia de menores fue abundante. Los periodistas inquirieron a niños, a los que acompañaban sus padres, y que en algunos casos no llegaban a los diez años de edad. Y otros muchos adolescentes fueron entrevistados para va-

lorar la Diada y, en especial, la cadena humana en forma de «V» que se dibujó en Barcelona, a la que asistieron muchos de ellos.

TV3 podría alegar en su favor que casi era imposible no reparar en los más pequeños para ilustrar lo acontecido. De hecho, los propios organizadores de la «V», la Asamblea Nacional Catalana, se sirvió de ellos. El colofón de la manifestación fue la participación de varios menores que el próximo 9 de noviembre cumplirán 16 años y que, por tanto, podrían votar en la consulta secesionista que el gobierno de Mas quiere celebrar en dicha fecha. A las simbólicas 17:14 horas de la tarde, en el vértice de la «V», una chica depositaba su voto en una urna en ri-

guroso directo para TV3. Además de la utilización de menores, en los informativos de TV3 se equipararon –al menos en el tiempo que se le dedicó– los pocos incidentes de distinta índole que se registraron en la jornada. Así, dieron igual cobertura a que un hombre vestido de militar –con problemas mentales, según su familia–, quemara una «estelada», a que algunos partidos, como Plataforma de Cataluña, recibieran una sonada pita por lucir la bandera española. Todo ello, durante el acto de ofrenda floral al monumento de Rafael de Casanova.

Caso aparte también fue el tratamiento de TV3 del acto organizado por Sociedad Civil Catalana (SCC) en Tarragona. A las 21:00 horas, y dentro de su especial Diada, TV3 sólo había hecho dos breves conexiones en directo con la cita en Tarragona. Y fue tres horas después de que el acto de SCC hubiera empezado, y siguiera. Y tres horas después de que la «V» hubiera terminado.

Entrevistas a niños

Se entrevistó a menores para recabar su opinión sobre los actos de la Diada

Igual quemar que lucir

La quema de una «senyera» se equiparó en tiempo a la exhibición de banderas españolas

Menores ante las urnas

Al final de la «V», chicos que cumplirán 16 años el 9N y podrán votar, lo recrearon ante una urna

Los falsos mitos nacionalistas

La rendición no se produjo el día 11

El Parlamento de Cataluña declaró la Diada como fiesta autonómica catalana en 1980 para conmemorar la caída de Barcelona en la Guerra de Sucesión. Sin embargo, Jordi Pujol y su partido cometieron un fallo histórico puesto que la rendición de la ciudad no tuvo lugar el 11 de septiembre, sino poco después del mediodía del día 12. Y, según el historiador Salvador Sanpere y Miquel, «la muerte de la libertades», tal y como la interpretan los independentistas, aconteció dos días después de la entrada de las tropas con la rendición de las banderas a la Armada Real.

La mitificación de Rafael Casanova

Los actos de la Diada comienzan con una ofrenda floral a Rafael Casanova, conseller en cap durante el asedio de 1714. Un personaje mitificado por los nacionalistas al que algunos historiadores responsabilizan de llevar el asedio a una resistencia «suicida» que causó

miles de muertes innecesarias. Cuando comenzó el asalto final, Casanova estaba durmiendo y, tras acudir a las murallas, fue herido de poca gravedad en el muslo. A la caída de la ciudad, el político catalán quemó sus archivos, se hizo pasar por un muerto y delegó la rendición en otro consejero. Tras conseguir la amnistía en 1719, Casanova volvió a España a ejercer como abogado hasta su muerte.

Pérdida de las libertades catalanas

Felipe V retiró los fueros cuando tomó la ciudad de Barcelona, que había defendido la causa del archiduque Carlos de Austria en la Guerra de Sucesión. La propaganda

nacionalista señala esta decisión como «la muerte de las libertades de Cataluña». No en vano, el hispanista Henry Kamen explica que el concepto moderno de libertad nada tiene que ver con los privilegios administrativos, en el sentido medieval, de los que gozaba esta región de España. Además, Joaquim Coll recuerda que «no hay prueba de

que los Austrias garantizaran un modelo pluriestatal». Años después, el archiduque Carlos gobernó el Imperio centroeuropeo con talante absolutista.

CORREU ELECTRÒNIC cultura.diaridegirona@epi.es

IMATGE SOCIAL I DOCUMENTAL 1 Una de les imatges preses per Paco Elvira a la Xina durant els anys 70 que s'exhibeix al Teatre Municipal. 2 El treball de Dewever Plana sobre les bandes es pot veure a la Bòbila Vella de Palafrugell. 3 Fotografia de Català-Roca a la Múrcia dels 60.

Català-Roca i Elvira, protagonistes a la Biennal de Fotografia Xavier Miserachs

► La cita de Palafrugell arrenca avui amb exposicions sobre les mares de Guatemala o els rodamons de Mongòlia

PALAFRUGELL | ALBA CARMONA

■ Imatges poc conegudes preses per Francesc Català-Roca a Múrcia durant els anys 60 o les fotografies que el recentment desaparegut Paco Elvira va fer en una Xina que s'estava obrint al món són dues de les exposicions més destacades de la vuitena edició de la Biennal de Fotografia Xavier Miserachs en el marc d'una campanya de promoció turística. La Biennal ha seleccionat una sèrie de fotografies que componen una exposició al Museu del Suro per descobrir un treball desconegut d'un dels fotògrafs més renovadors, prolífics i difosos del país.

Amb *Xina*, 1979, la Biennal recupera les imatges del viatge que el fotògraf Paco Elvira va realitzar a la Xina quan el país iniciava les tímides reformes que l'haurien de conduir a esdevenir una de les primeres potències mundials.

L'altra guerra i *Alma* de Miquel

La Biennal dedica un espai a les imatges de Joan Regí sobre les tradicions i la vida quotidiana de Palafrugell

La Fundació Josep Pla recull el treball de Pujol-Creus resseguint el llibre «Notes sobre París (1920-21)»

Dewever-Plana aproparan el públic la vida dels integrants de les mares llatinoamericanes i mostren com la corrupció, el desarrelament, els maltractaments i el rebuig social són factors decisius en l'aparició de bandes juvenils, un fenomen no exclusiu de Guatemala en el marc d'una campanya de promoció turística.

Txema Salvans retrata a *Spanish Hits*, amb una mirada crítica i amb un sentit de l'humor molt peculiar, com determinats grups socials desenvolupen activitats estivals en paisatges impossibles i a la vegada reals.

Lesbianes i molt més de la polonesa Hanna Jarzabek explica les històries de lesbianes a Polònia, en una societat molt tradicional on els homosexuals i la reivindicació dels seus drets provoquen reaccions obertament homòfobes

mentre el govern es nega a reconèixer els seus drets bàsics.

D'altra banda, la barcelonina Eva Parey mostra a *Vents de l'Est* les vicissituds a les que famílies romaneses disperses per Europa han de fer front en el seu periple per tenir una vida més digna.

El basc Mikel Aristregi il·lustra la dura realitat dels sense sostre alcohòlics a la capital de Mongòlia a *-40/96° (Ulaanbaatar)*.

Una altra exposició és *Desenterrant el silenci* de Sergi Bernal, centrada en el mestre d'una escola rural republicana, Antoni Benaiges, represaliat pel franquisme. Benaiges va ser assassinat i enterrat en una fossa comuna de Burgos en els primers dies de la guerra civil i la seva història, a més de centrar una exposició, també serà objecte d'una projecció al Museu del Suro i del llibre *Desenterrant el silenci*. Antoni Benaiges, el mestre que va prometre el mar, de Francesc Escibano, Sergi Bernal, Francisco Ferrándiz i Queral Solé, que es presentarà el dia 4 d'octubre a Palafrugell.

Continuant amb la recuperació d'arxius fotogràfics de la comarca que es presenta a cada edició, aquest any es podran apreciar les imatges de Joan Regí (Palafrugell, 1933 - 2010), observador privilegiat

de la vida, dels esdeveniments i de les tradicions de Palafrugell i del seu entorn més proper.

A la Fundació Cuixart hi haurà de visitar *Notes sobre París*. Joan Pujol-Creus - Josep Pla, el treball que el fotògraf Joan Pujol-Creus va fer l'any 2010 a París, tot resseguint la ciutat a través del llibre de Pla *Notes sobre París (1920-21)*.

A la Fundació Cuixart hi haurà exposat *El viatge de l'heroi. De mar a mar* de Sergi Iglesias, un camí de descobriment personal a través del paisatge, el mar, la gent i la solitud.

I finalment s'hi presenten els reportatges dels guanyadors del Premi Revela 2014, que guardona col·lectius desfavorits sense visibilitat en els mitjans tradicionals i documentats a través de la fotografia.

Altres activitats

A més de les exposicions, la Biennal es completa amb activitats com la primera Fira de fotografia al carrer, que es farà el 27 de setembre, o el concert que oferirà l'11 d'octubre Sinead Savage and The Boots i en què es projectaran fotografies seleccionades i cedides pel Centre de Fotografia Documental de Barcelona, dins el marc del Festival de Jazz Costa Brava.

MUSEU DEL SURO

Projeccions complementàries

► L'auditori del Museu del Suro acollirà diverses projeccions com a complement a les exposicions. El 13 de setembre serà el torn de *Alma, filla de la violència* de Miquel Dewever-Plana (París, 1962) i Isabelle Fougère (Royan-França, 1968), web documental que ha guanyat entre altres premis, el 2013, l'IDFA DocLab Award for Digital Storytelling en el Festival internacional de documental d'Amsterdam, el premi World Press Photo i el Visa d'or de Perpinyà en la categoria web documental. El 20, hi haurà *La caja de cerillas* de David Airob sobre la trajectòria del fotògraf Joan Guerrero i el 26, *Jacques Léonard, el payo Chac de Yago Léonard*, sobre l'apassionant vida de Jacques Léonard (París, 1909 - l'Escala, 1995), francès d'origen gitano inquiet i culte, que va retratar els gitans de Barcelona amb la mirada d'un integrant de la comunitat. Finalment, el 3 d'octubre s'hi veurà *El retratista*, de Sergi Bernal i Alberto Bougleux, que recull testimonis de familiars i alumnes de Benaiges. A.C.

PALAFRUGELL

El director de «La mañana» no dejó de hacerse autorretratos con sus compañeros

ANGEL EXPÓSITO

La COPE se presenta «orgullosa de su identidad cristiana»

► Información, deporte, entretenimiento y música son los grandes pilares de la emisora

H. CORTÉS
MADRID

«**E**stoy muy orgulloso de decir que tenemos un share del 20% y hemos crecido un 54% en los últimos cuatro años», anunció **Rafael Pérez del Puerto**, consejero delegado de COPE, que presentó ayer sus novedades para la presente temporada con **Manolo Lama** como conductor de la gala. «Queremos subir, pero no a cualquier precio», agregó el directivo. Como explicó después el presidente del grupo, **Fernando Giménez Barriocanal**, «la información, el entretenimiento, el deporte y la música serán los grandes pilares» de la programación.

La jornada de la COPE comienza a las 6.00 con **Ángel Expósito**, que desde «La mañana» ofrecerá con su estilo cercano y directo la actualidad, la última hora e información de utilidad. «Queremos informar, entretener y que la gente se despierte con buen rollo», explicó el periodista. A las 10.00 horas, recoge el testigo **Javi Nieves**, con el objetivo de «entretener, sorprender y emocionar al oyente». Los fines de semana será **Cristina López Schlichting** la encargada de presentar el magazín «Fin de Semana», que combinará «actualidad, utilidad, servicio, historias humanas y entrevistas originales».

De 14.00 a 15.00, **José Luis Pérez** acercará a los oyentes toda la actualidad en el informativo «Mediodía», al que sigue el espacio vespertino «La tarde», presentado por **Ramón García**, quien intentará contarle todo «con una sonrisa». A partir de las 19.00 horas es el turno de «La linterna», de **Juan Pablo Colmenarejo**, informativo que repasa las claves del día en tono cercano y comprensible.

Novedades nocturnas

«La noche» de COPE tendrá nuevos conductores: **Lartaun de Azumendi** y **Roberto Pablo** llevan el volante de lunes a jueves. Los viernes lo hará **Adolfo Arjona** desde COPE Málaga, mientras que los sábados estarán dedicados al humor con los chicos del **Grupo Risa**. Los domingos, **Luis Rodríguez** presentará «Momentos», que lleva 20 años en antena.

«Orgullosa de su identidad cristiana», la cadena COPE, que ha logrado un «récord histórico de audiencia con más de cinco millones de oyentes entre todas las cadenas del grupo», tam-

bién dedica varios espacios a la actualidad religiosa. De lunes a viernes y de 13.30 a 14.00, **José Luis Restán** presenta «El espejo». Además, sigue al frente de «La linterna de la Iglesia», los viernes a las 23.00, combinando análisis y entrevistas. Completan la programación religiosa la «Santa Misa» y el informativo «Iglesia noticia» los domingos. Restán reafirmó la identidad cristiana como origen de la COPE, «para encontrar una sociedad del encuentro que genere cultura y convivencia».

César Lumbreras mantiene desde hace más de tres décadas «Agropopular», los sábados a las 8.30, e informa con rigor y humor a agricultores y ganaderos.

En los Deportes, las noches son del «dinámico, vibrante y divertido» equipo de deportes encabezado por **Paco González**, **Pepe Domingo Castaño**, **Manolo Lama**, **Joseba Larrañaga** y **José Luis Corrochano**, que traerá toda la actualidad en el «Partido de las 12» y tratará de «cultivar la educación deportiva». Además, estos divertidos protagonistas llevarán a las tardes de los fines de semana su estilo único para narrar encuentros en directo en «Tiempo de Juego», programa de referencia en el mundo del deporte. Entre los fichajes de la temporada destacan **Quique Sánchez Flores** y **Julio Pulido**, ex editor en Cuatro.

Respecto a las emisoras musicales del grupo, Cadena 100 arranca con otro récord histórico de audiencia: casi dos millones de oyentes la sintonizan cada día y es la emisora musical más escuchada en Madrid. RockFM y MegaStarFM siguen subiendo, al igual que el resto del grupo, que espera mantener la tendencia un año más.

Ángel Expósito

El conductor de «La mañana» dijo que se puede «informar, entretener y mantener el buen rollo»

Deportes y algo más

Se mantiene el equipo de referencia en la radio, que también prometió «cultivar la educación deportiva»

DIADA NACIONAL DE CATALUNYA EL ECO DE LA 'V' EN EL EXTERIOR

La visión de la prensa internacional

Más de 200 periodistas de diarios de todo el mundo se acercaron ayer a Barcelona para explicar a sus lectores l'Onze de Setembre

REDACCIÓN-AGENCIAS

Más de 200 periodistas internacionales acudieron ayer a Barcelona para cubrir la Diada más multitudinaria de la historia de la ciudad. El presidente de la Generalitat, Artur Mas, se reunió con más de 40 medios internacionales, entre ellos los rotativos más influyentes de Japón, Rusia, EEUU o el Reino Unido.

Muchos de ellos se hacían eco ayer mismo del pulso soberanista de Catalunya. *The New York Times* recogía una crónica de Reuters titulada «Catalans to Form V for Vote to Demand Choice on Split From Spain» (Los catalanes forman un V de votar y piden tener una opción para poder decidir separarse de España), en la que se vinculaban las reivindicaciones catalanas con el resultado del referéndum del próximo 18 de septiembre en Escocia, donde si gana el 'sí' a la independencia, señala el rotativo neoyorquino, daría «esperanzas» a los independentistas catalanes. La nota describía a Catalunya como «una región rica en el noreste de España, con su propia lengua y cultura».

Por su lado, Matt Moffett, periodista de *The Wall Street Journal*, firmaba desde Barcelona su crónica titulada «Catalan Independence Activists Challenge Government on Vote» (Activistas catalanes por la independencia retan al Gobierno para votar) y señalaba que los partidarios de romper con España se ven «animados» por Escocia. «Desde que fue escogida

Miembros del Casal Català de Bruselas frente al Manneken Pis, vestido con el traje del timbaler del Bruc. FOTO: EFE

Versión digital de la 'V' en el diario francés 'Le Monde'.

'The Guardian' recogió imágenes de los participantes en la Diada.

La BBC alertaba de la ruptura de la 'integridad territorial española'.

la fecha del 9 de noviembre por las autoridades locales para el referéndum, España se acerca más hacia una crisis constitucional», apuntaba el diario.

En la prensa anglosajona, el corresponsable de *Financial Times* en Madrid, Tobias Buck, dijo que la movilización de la Diada es parte «de una campaña que se intensifica» de cara a la consulta de noviembre. El diario financiero recogía también las palabras del presidente Mas de la víspera y re-

cordaba que la Via Catalana de 2013, estuvo inspirada en la cadena humana de Estonia, Lituania y Letonia.

The Guardian, donde el alcalde de Barcelona, Xavier Trias, escribió ayer un artículo en señalando que «nuestros deseos deben ser respetados, al igual que el gobierno del Reino Unido ha respetado los de Escocia», titulaba su crónica sobre la Diada «Catalans to demonstrate and demand right to hold referendum» (Los catalanes

se manifiestan y exigen el derecho a celebrar un referéndum) y apuntaba que «la confianza de los separatistas crece a medida que crecen sus filas».

La BBC titulaba «Catalan independence push faces big hurdles» (El pulso catalán por la independencia se enfrenta a grandes obstáculos) su artículo acerca de la Diada, y alertaba de que la «ruptura de la integridad territorial española» abre un «escenario desconocido» en la región.

El alemán *Der Spiegel* personalizaba la Diada en la figura de Salvador Cardús, de quien publicaban una entrevista en profundidad repasando los puntos calientes de la relación Catalunya-España.

Le Monde sacaba en la portada de su edición digital: «Los independentistas catalanes desafían a Madrid», y aseguraba que «a diferencia del gobierno británico, que autorizó el referéndum escocés, el de Madrid se niega a aceptar cualquier referéndum».

EL APUNTE

El Manneken Pis, uno de los símbolos de Bruselas. FOTO: EFE

El Manneken Pis, de 'timbaler'

■ La pequeña fuente del Manneken Pis, uno de los principales símbolos de Bruselas, vistió ayer el traje regional catalán del 'timbaler' del Bruc para conmemorar la Diada del Tricentenario de Catalunya. La iniciativa fue un año más de la Asociación de Amigos del Manneken Pis (OAMP), que cuentan con más de novecientos trajes diferentes para conmemorar diferentes festividades y ensalzar el folklore de distintas partes del mundo.

L'Onze de Setembre ► El ressò internacional

Pàgines 2 a 18 <<<

Seguiment massiu

Els mitjans internacionals destaquen en les seves edicions 'on line' la multitudinària 'V'

EL PERIÓDICO
BARCELONA

Uns 200 periodistes de mitjans de tot el món es van acreditar per cobrir la massiva mobilització que es va viure ahir a Barcelona. Segons va informar ahir un portaveu de l'Assemblea Nacional Catalana (ANC), van estar-hi presents les principals agències de notícies, així com mitjans de comunicació del Japó, Rússia i el Brasil. La majoria ja van reflectir en les seves edicions electròniques el seguiment de la jornada. Alguns, com *The Guardian*, que fa uns dies va fer una crida als assistents a enviar imatges, i *USA Today* també van publicar fotogaleries de l'esdeveniment.

'THE NEW YORK TIMES'

► El rotatiu nord-americà destaca la gran mobilització als carrers de Barcelona en dues notícies de les agències Associated Press i Reu-

ters. En totes dues vincula el procés català amb el d'Escòcia, que el 18 de setembre celebrarà un referèndum d'autodeterminació. «El pròxim pas de Mas arribarà l'endemà de la votació a Escòcia, quan està previst que el Parlament aprovi una mesura que li donarà poder per convocar un referèndum», explica el diari novaiorquès en referència a la llei de consultes, i també adverteix que «si Madrid rebutja permetre la consulta independentista, un pas endavant de Mas el col·locaria en un perillós terreny legal».

'FINANCIAL TIMES'

► El diari econòmic informa de l'acte de masses per recolzar el referèndum celebrat a Barcelona. També recorda l'entrevista amb Artur Mas publicada dimecres, en què el president considerava que el triomf del sí a Escòcia suposaria un «impuls» per al procés català.

JOAN PUIG

► Sota l'objectiu ► Un càmera grava un moment de la 'V', ahir.

'Le Monde' destaca el «desafiament a Madrid» que suposa la mobilització independentista

'THE GUARDIAN'

► El diari londinenc ressenya l'augment de confiança dels separatistes a mesura que augmenten les seves files, encara que posa en dubte que el president estigui disposat a fer res il·legal com seria convocar un referèndum en contra del Tribunal Constitucional. Per una altra part, recorda el «desordre» en el partit de Mas «després que el seu fundador, el totèmic Jordi Pujol, que va governar Catalunya durant 23 anys, hagi con-

fessat tota una vida d'evasió fiscal». Finalment, *The Guardian* destaca les diferències amb el procés escocès, i assenyala que el català està conduït per les «mobilitzacions socials», que moltes vegades es convoquen al marge dels partits polítics.

'LE MONDE'

► En la segona notícia en importància a la seva pàgina web, *Le Monde* remarcava ahir a la tarda el «desafiament dels independentistes a Madrid» que ha suposat la manifestació. El diari parisenc recorda que el Govern de Mariano Rajoy té previst anar al Constitucional per suspendre la consulta i subratlla que Mas es veurà obligat, llavors, a elegir entre desobeir i exposar-se a «una escissió de l'ala moderada del seu partit, o renunciar al referèndum i tallar amb l'ala dura».

BBC

► La televisió pública de la Gran Bretanya, que va connectar en directe durant la formació de la V, posa de manifest en un article en la seva edició electrònica els «grans obstacles» a què s'enfronta l'«empena independentista catalana». «En qüestió de setmanes, s'espera que el Tribunal Constitucional d'Espanya determini que el referèndum de Catalunya és il·legal», subratlla. L'article també destaca el *Pujol factor*, i posa de manifest que «ha perjudicat el moviment independentista». ■

TV3 dedica 15 horas al 11-S soberanista y 15 minutos al acto de Sociedad Civil

El despliegue de la Diada contó con 25 puntos de conexión en directo, 6 unidades móviles y un helicóptero

C. Sala

BARCELONA- Los medios de comunicación de la Generalitat cumplieron ayer a rajatabla su compromiso propagandístico por el derecho a decidir y la independencia. Comandados por TV3 y sus encadenados programas especiales, se utilizaron alrededor de quince horas prácticamente áininterrumpidas para cubrir los actos de la Diada, centrados en la manifestación independentista de la «V» gigante de Barcelona. Tanto Catalunya Ràdio como los portales de internet o el canal 3/24 de noticias también monopolizaron sus retransmisiones para cubrir la jornada reivindicativa, ob-

viando otros movimientos del día como el organizado por Societat Civil Catalana en Tarragona, que centró menos de 15 minutos de la programación.

El despliegue de TV3 por la manifestación de la vía catalana de Barcelona contó con 25 puntos de conexión en directo, seis unidades móviles, 120 profesionales centrados en la cobertura, ocho cámaras de última generación en grúas y un helicóptero. El año pasado, la cobertura fue similar y llegó a los 200.000 euros. Este año, sin datos facilitados, se prevé un gasto en torno a esta cifra. Sólo en el alquiler del helicóptero se gastaron 97.000 euros. «Queremos que los espectadores que no han podido

venir sientan este día como si estuviese aquí», reconocía el responsable del dispositivo en los propios telediarios de la cadena.

Los «festejos» televisivos no tardaron mucho en iniciarse. Ya en los días previos se pusieron en «prime time» programas especiales para calentar el ambiente, incluyendo el mensaje institucional de Artur Mas el día antes. La jornada matinal sirvió para seguir con todo lujo de detalle los tradicionales actos institucionales y los actos preparados desde el Born, epicentro de los actos del tricentenario del 1714. Precisamente a las 11:00 horas se iniciaba el «magazine» matinal «Els matins» desde el Born, con el seguimiento

de actos que incluían, por ejemplo, un concierto de 300 violonchelos. Tanto presentadores como colaboradores dejaron clara la apuesta editorial por aplaudir la demostración de fuerza y músculo independentista.

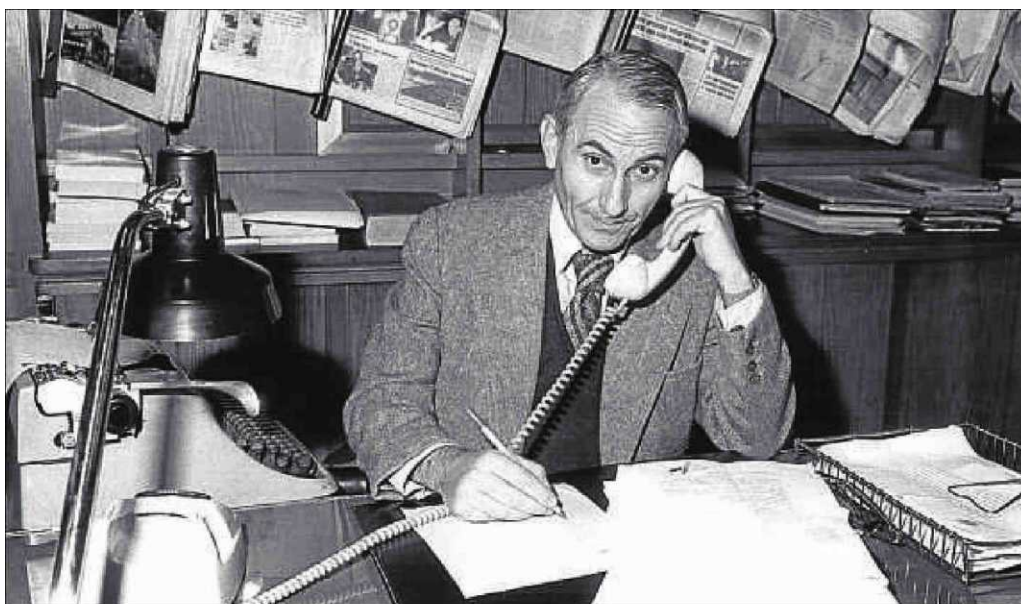
El día después

A las cuatro de la tarde se inició el despliegue dedicado a la multitudinaria manifestación de la «V» en Barcelona. La idea clara era constatar la «ilusión» de los manifestantes, el hecho de que no hubo incidentes, y la repercusión internacional que tendría la jornada. La monopolización de contenidos era tanta que hasta afectó a la publicidad y en los pocos cortes de la tarde destacaban los anuncios del documental «L'endemà», de Isona Passola, película sobre el día después de la independencia, ahora en cartelera.

A las 21:00 horas volvió el «Teletotals», un nuevo resumen de la larga jornada, y cerró un debate sobre lo que pasará a partir de ahora. Lo que pasará en TV3, por supuesto, es que seguirá con la cobertura soberanista y para hoy se ha programado un documental que explica las causas del 11 de septiembre de 1714 bajo el título «El cas dels catalans».

La programación de TV3 giró en torno al órdago nacionalista

PÉREZ DE ROZAS

Un periodista de carrer

ENRIQUE FRANCÉS DEULOFEU (1924-2014)

Redactor de 'La Vanguardia'

Enrique Francés Deulofeu va morir el passat dia 6, als 90 anys, després d'una vida dedicada completament al periodisme, activitat a la qual va començar a dedicar-se des de molt jove. Va ser un autèntic periodista de carrer, un treballador infatigable i un constant bussejador de la realitat per oferir notícies fiables a la societat a la qual servia. Així el recorda tothom a *La Vanguardia*, on va treballar durant llargs anys com a especialista en informació sociolaboral, de la qual va ser pioner a Catalunya.

Francés va seguir molt a prop l'activitat sindical, les lluites obreres, els conflictes i les negociacions en les empreses, tant durant la dictadura franquista com, posteriorment, amb la restauració dels sindicats democràtics, del procés de constitució i consolidació dels quals va informar també molt àmpliament. La professionalitat i l'objectivitat van ser sempre la seva estrella polar per afrontar les dificultats de la seva feina.

També va exercir el periodisme durant molts anys a l'agència de notícies Logos, on va realitzar una feina anònima però rigorosa, per informar de la realitat catalana i barcelonina.

Els que vam conèixer Enrique Francés en aquella època

el vèiem en tots els esdeveniments, actes socials i rodes de premsa importants per transmetre immediatament les notícies a la seva agència.

Allò de periodista de carrer no només té un significat simbòlic, de periodisme enganxat a la realitat social, sinó també molt real. A Enrique li agradava caminar i procurava anar caminant a tot arreu sempre que podia.

Va desenvolupar també part

Va treballar molts anys com a especialista en informació sociolaboral, de la qual va ser pioner

de la seva carrera al *Diario de Barcelona* quan aquest rotatiu, ara desaparegut, era un dels més influents de la ciutat, mentre col·laborava a Ràdio Barcelona.

La seva primera feina com a periodista la va exercir com a director del *Diario de Vilanova i la Geltrú*, publicació comarcal que va professionalitzar al màxim per elevar el seu nivell informatiu. D'aquella època arrenca el seu amor per Vilanova, ciutat amb la qual va establir estrets vincles socials i culturals

que durarien tota la seva vida, fins al mateix moment de la seva mort.

Enrique Francés havia nascut a Palafrugell, però Vilanova va ser la ciutat d'adopció. Va ser allà on els seus amics li van donar l'últim adéu, en una cerimònia fúnebre a l'altura d'un gran vilanoví, encara que ell vivia a Barcelona.

Enrique Francés estava casat amb la periodista Magda Soler, una de les primeres dones que van exercir aquesta activitat a la Catalunya moderna. Es va especialitzar en moda, va treballar a la publicació *Hoja del Lunes*, l'antic setmanari de l'Associació de la Premsa, i va col·laborar amb *La Vanguardia* i altres diaris importants de la ciutat.

En cas de no haver estat periodista, a Enrique Francés li hauria agradat ser marí. Però ja fos a terra o al mar, el treball era la seva passió. De caràcter tancat, de vegades esquerp, però sempre un bon amic, el seu objectiu era escriure amb rigor i tancar l'edició a l'hora.

La seva intensa dedicació al periodisme el va fer mereixedor de la medalla Francesc Macià amb què la Generalitat premia els treballadors que s'han distingit per la dedicació, constància i esperit d'iniciativa en el seu àmbit laboral.

Descansi en pau.

ENRIC TINTORÉ

Un nen mirant una sèrie infantil a través de l'ordinador, una imatge cada cop més habitual ■ JOSÉ CARLOS LEÓN

El consum per internet iguala el de la tele convencional

■ Augmenta el nombre d'usuaris que acceptarien pagar per accedir als continguts des d'un dispositiu mòbil

Redacció
BARCELONA

El consum de continguts audiovisuals (sèries, pel·lícules, programes de televisió...) a través de plataformes en línia a la xarxa augmenta cada any. Un estudi fet per Ericsson Consumer Lab conclou que el consum de *streaming*, el sistema que permet veure un vídeo a internet a la vegada que es descarrega, està gairebé al mateix nivell que el de la televisió convencional. En concret un 75% dels telespectadors veu els continguts en reproducció en temps real diversos cops a la setmana, mentre que un 77% veu els programes de televisió emesos per les cadenes convencionals.

L'informe, que s'ha fet a partir de més de 23.000 entrevistes en línia a 23 països, també recull que un 19% dels espectadors acceptaria pagar per acce-

dir als continguts des de qualsevol dispositiu, un 25% més respecte de fa dos anys. L'estudi també conclou que ha augmentat el temps dedicat a veure continguts en telèfons digitals i tauletes.

La xifra

75

percent d'espectadors veuen els continguts en 'streaming' diversos cops per setmana; un 77% ho fa per la tele

D'altra banda, molts usuaris perceben la televisió de pagament com a plataforma de continguts que els permet triar-los per veure'ls quan vulguin. Així, un 56% dels usuaris que paguen un servei de vídeo prefereixen tenir tots els episodis d'una sèrie. ■

Prisa amortiza 776,6 millones de deuda con la venta de Mediaset

Á. S. MADRID.

Prisa ha amortizado deuda por un total de 776,67 millones de euros entre mayo y septiembre tras cerrar la última ronda de subasta inversa dirigida a sus entidades acreedoras. El grupo, que a junio de 2014 arrastraba una deuda de 3.225 millones, cerró ayer la recompra de 71,94 millones de euros de pasivo con un descuento medio de 0,25 euros

Esta última ronda, que ha pagado con los fondos obtenidos con la venta de 6,06 millones de acciones de Mediaset, valoradas a 58,6 millones de euros a cierre de ayer, se suma a las recompras anunciadas en mayo, agosto y principios de septiembre de 2014 por 164,9 millones de euros, 406,64 millones de euros y 133,13 millones respectivamente. Desde mayo, la compañía ha vendido un 12,36 por ciento del capital de Mediaset por más 428 millones de euros. Actualmente tiene en su mano un 4,9 por ciento.

EUGENI XAMMAR

EL PERIODISTA QUE ENS VA EXPLICAR EL MÓN

EXPOSICIÓ 16.09.2014 - 31.01.2015 / INAUGURACIÓ DE L'EXPOSICIÓ EL 15 DE SETEMBRE A LES 19.30 HORES / PALAU ROBERT SALA 4 COTXERES

Eugeni Xammar (1888-1973) va córrer món des de primers de segle en paral·lel a la dèria d'escriure als diaris. Entre la Primera Guerra Mundial i la Guerra Civil la seva signatura es va convertir en una de les més prestigioses de la premsa catalana. Des de Londres, París, Munic, Berlín, Praga, Moscou, Barcelona o Perpinyà va explicar el que veia -els principals esdeveniments del segle- amb un estil analític, irònic i intel·ligent.

Fill d'una família de l'Ametlla del Vallès, Xammar neix a Barcelona i en aquesta ciutat es forma com a "saltataulells" i militant de la Unió Catalanista, mentre publica els primers articles a *La Tralla*, *Metral·la* o *El Poble Català*. Testimoni dels esdeveniments que porten a la Setmana Tràgica, marxa a París després d'un "pecat de joventut". Començava el seu anar pel món.

L'Argentina, París, i finalment, Londres. A la capital britànica viu dos fets decisius: l'un, l'esclat de la Gran Guerra; l'altre, la dedicació professional al periodisme. Corresponsal de *El Día Gráfico* i, posteriorment, de *La Publicidad*, viatja al front britànic i, de tornada a Barcelona, l'any 1917 és nomenat cap de redacció de la revista aliadòfila *Iberia*. L'armistici de novembre de 1918 l'envia en un hospital militar i, després d'una breu estada a Madrid, on escriu per a *El Figaro* i *La Correspondencia de España*, entra al servei d'informació de la Societat de Nacions acabada d'estrenar.

Després d'abandonar la diplomàcia, s'instal·la a l'Alemanya de la postguerra, on es casa amb Amanda Fürstenwerth, exerceix de corresponsal de *La Veu de Catalunya* i *La Publicitat*, i acull el seu amic Josep Pla. Junts fan un viatge per Alemanya -aconseguint entrevistar Adolf Hitler-, polemitzen sobre el periodisme català i visiten l'URSS, amb Andreu Nin d'amfitrió.

Home de món, catalanista de pedra picada i amb l'ideal de la llibertat de Catalunya sempre present, manté contacte amb els exiliats durant la dictadura de Primo de Rivera, i amb la proclamació de la República Catalana es posa al servei de Francesc Macià. Amb la II República, a més, serà nomenat delegat a la Fira de Mostres de Leipzig i agregat de premsa a l'Ambaixada de Berlín. Des de la capital alemanya no s'està d'intervenir en els afers de Catalunya, a les pàgines d'*El Be Negre* i sota el pseudònim de *Peer Gynt*, mentre és testimoni de l'ascens del nazisme des de les pàgines del diari *Ahora*.

Amb l'esclat de la Guerra Civil, comença un periple d'exiliat, primer a París, on exerceix de secretari de l'Ambaixada republicana, i posteriorment en diferents capitals europees. Amb la caiguda de Catalunya, abandona tots els càrrecs i s'instal·la amb la seva esposa a França, des d'on serà testimoni de la II Guerra Mundial. A partir de 1945, col·labora amb els presidents Irla i Tarradellas, i escriu a diverses revistes de l'exili. De tota manera, la seva principal dedicació, a partir de llavors, es concentra en l'exercici de la traducció en organitzacions internacionals, professió que desenvoluparà fins que, vell i malalt, s'instal·la definitivament a l'Ametlla del Vallès, on ja passava temporades des dels anys 50 i on morirà l'any 1973, no sense haver dictat abans unes interessantíssimes memòries titulades *Seixanta anys d'anar pel món*.

Caricatura d'Eugeni Xammar, feta per Jaume Passarell

DISSABTE, 13 DE SETEMBRE DEL 2014 ara

2

Eugeni Xammar

A la recta final de l'Any Xammar, que va començar a l'Ametlla del Vallès l'octubre de 2013 i que culminarà enguany amb l'exposició del Palau Robert de Barcelona a partir de mitjà de setembre, resulta pertinent fer una darrera glossa, un darrer reconeixement institucional d'aquest personatge singular i fonamental del periodisme i la cultura catalana. Cent vint-i-cinc anys després del seu naixement i quaranta després de la seva mort, tot just comencem a ser conscients de la seva importància, tant en l'àmbit periodístic, on va excel·lir, com en el nacional. Deia Josep Pla, parlant d'Eugeni Xammar: "M'ha ensenyat més que tots els llibres plegats. És l'home més intel·ligent que jo conec, el que té un cop d'ull més segur i un coneixement del món més vast." No debades, Xammar simbolitza com ningú una forma de periodisme, còctic, irònic, punyent, avançat al seu temps; una amplitud de mires que el va dur a ser corresponent de referència a l'Europa d'entreguerres; una curiositat que l'impulsà a aprendre i dominar fins a sis idiomes –català, castellà, francès, anglès, alemany, italià–, donant ales a la seva també intensa activitat com a diplomàtic i com a traductor; una facilitat innata per posar-se a la pell de l'altre, copsar-ne les circumstàncies i inquietuds i explicar-les al món des d'una perspectiva inequívocament catalana.

Perquè Xammar, cosmòpolita i aventurer, era, també, una persona de fidelitats: tot i viure seixanta anys fora de Catalunya, va tenir temps de posar-se a les ordres del president Macià l'abril de 1931, d'escriure una vegada i una altra el seu anhel d'una nació lliure: "des del meu primer article no he fet altra cosa que contribuir, fos amb la ploma o una màquina d'escriure, a la restauració del sentiment de dignitat nacional a Catalunya". I ja perduda la Guerra Civil, tingué esma de treballar, a París, per al president a l'exili Josep Irla, entre d'altres molts serveis a la causa catalana.

Els anys del franquisme, Xammar va ser un dels grans oblidats de les lletres i la prestigiosa premsa catalana d'abans de la guerra, probablement perquè, com novament Pla recordava, "Ha estat potser l'únic antifranquista autèntic que he conegut en aquest país". La Secretaria de Comunicació del Govern de la Generalitat ja va retre un primer homenatge a la seva figura el 2012, posant el seu nom al Programa Internacional de Comunicació i Relacions Públiques Eugeni Xammar, iniciativa que té per objectiu impulsar la projecció internacional de Catalunya a través d'un contacte permanent i fluid amb els mitjans de comunicació d'arreu del món. Al llarg d'aquest any, altres institucions i persones significades han reivindicat i celebrat la seva vàlua i la seva qualitat professional i humana. Ara mateix, immersos com estem en les celebracions del tricentenari del 1714, es fa més necessari que mai honorar tots els homes i dones que han contribuït, al llarg dels segles, a forjar la Catalunya moderna. Eugeni Xammar, sense cap mena de dubte, n'és un.

Josep Martí i Blanch
 Secretari de Comunicació del Govern

(Re)descobrir el periodista que ens va explicar el món

Signatura habitual i apreciada a les pàgines de la premsa catalana, corresponent català al món, expatriat i viatger, amic dels principals intel·lectuals i escriptors catalans i castellans, catalanista cosmòpolita i compromès, home de fidelitats i de paraules, Eugeni Xammar és potser un dels periodistes catalans més destacats de l'esplendor de la premsa d'entreguerres. Després de la Guerra Civil, però, va decidir emmudir la seva ploma fins que a Catalunya es pogués tornar a escriure amb llibertat. A partir de llavors va recuperar la seva antiga relació amb la diplomàcia i es va dedicar a l'ofici de traductor en diferents organismes internacionals i només va trencar la seva promesa en escadusseres col·laboracions en publicacions de l'exili. No obstant, a pesar del seu silenci, joves periodistes nascuts just abans, durant o després de la guerra i que mai l'havien pogut llegir, el van buscar i reconèixer com un mestre. Joan de Sagarra, Josep Maria Huertas, Jaume Lorés, Montserrat Roig o Ramon Barnils van ser els primers a reivindicar Xammar i la tradició periodística catalana.

A pesar de tot això, durant massa anys Eugeni Xammar va ser lluny de les redaccions, lluny de les facultats, lluny de les biblioteques, lluny de les lectures formatives dels seus successors. Semblava que tornés a emmudir. La reedició del seu llibre de memòries i la publicació de diferents antologies dels seus articles van començar a omplir el buit. La biografia *Periodisme? Permetin!*. La vida i els articles d'Eugeni Xammar, escrita per l'advocat i editor Quim Torra, va suposar un gran impuls per a la resurrecció xammariana. Avui, una nova generació de periodistes catalans, herens tant de Xammar com de la generació de Huertas, Lorés i Barnils, se l'ha fet definitivament seu. I, per acabar, el 2013, les institucions catalanes, amb l'impuls de l'Ajuntament de l'Ametlla del Vallès, població sempre vinculada al periodista, va decidir celebrar l'Any Xammar i cloure'l amb una exposició que acabés de situar Xammar entre els referents vitals i intel·lectuals dels catalans, en un moment decisiu.

L'exposició "Eugeni Xammar: el periodista que ens va explicar el món" ha de permetre descobrir el periodista Eugeni Xammar a través d'un recorregut de deu àmbits corresponents a deu esdeveniments històrics que va narrar en la seva trajectòria professional –de 1914 a 1945–, exemplificats a través de deu articles paradigmàtics de l'obra xammariana, publicats en diferents diaris i revistes de l'època. La selecció d'aquests articles, que s'ofereixen en format íntegre en aquest opuscle, permet tastar diferents moments clau de la seva producció periodística, resseguint els fets que va viure de prop: de la Gran Guerra a l'exili republicà i la victòria franquista, passant per la consolidació de l'URSS, l'aparició dels nous estats europeus, la proclamació de la II República o l'ascens del nazisme. Entre aquests, no en poden faltar alguns de tan coneguts com la misteriosa entrevista amb Hitler, publicada a *La Veu de Catalunya* l'any 1923, les polèmiques cartes al director escrites a dues nans amb Josep Pla i titulades "Periodisme? Permetin!", la seva crònica russa o l'article "Els assassins i llurs còmplices", escrit arran del crim que costà la vida als germans Badia. Tots, mostra de la seva capacitat analítica i el seu estil, rigorós però contundent, irònic però precís.

Joan Safont i Plumed
 Comissari de l'exposició "Eugeni Xammar: El periodista que ens va explicar el món"

DISSABTE 13 DE SETEMBRE DEL 2014 ara

Una visita al frente británico

La Publicidad, 22 d'octubre de 1916

Íbamos a pasar un día entero apartados de la línea de fuego. El programa de la jornada incluía una visita matinal a la Estación Central de Aviación y, por la tarde, visitas a la Escuela de Ametralladoras y a un campo de instrucción para la Infantería.

Para dirigirse a O., en la región francesa de Flandes, donde la Estación Central de Aviación está instalada, nuestros automóviles, antes de desembocar en la carretera real discurren con seguro instinto durante media hora por un laberinto de carreteras y caminos secundarios. Aquí el tráfico de la guerra era casi nulo. La mayoría de las gentes que cruzábamos en el camino no llevaban uniforme. Atravesábamos un pueblo tras otro sin ver un soldado.

Sin ver un soldado y casi sin ver un hombre. En una de las poblaciones era día de mercado y entre la multitud que llenaba la plaza había que buscar deliberadamente a los hombres para descubrirlos.

La escasez de hombres es más evidente en los pueblos pequeños que en los grandes burgos como Abbeville y Amiens, donde necesariamente hay un núcleo importante de funcionarios públicos y obreros empleados en las fábricas de la defensa nacional.

Pero una cosa casi desaparecida en el campo adquiere en las ciudades provincianas sombrero relevé: Las gentes todas van vestidas de negro y es inevitable el contraste con el recuerdo de Londres. En Inglaterra las pérdidas de la guerra son todavía algo individual: los más hablan con tristeza de las desgracias de los menos. En Francia, a juzgar por estas ciudades enlutadas el duelo es nacional, y cada francés lo siente en la malicia próxima de su círculo familiar.

Aumenta el número de pintorescos molinos a medida que vamos penetrando en el corazón de Flandes y después de correr un buen rato paralelamente a un canal —no hay obra de civilización más bella que un canal— llegamos al término de nuestra primera etapa.

En la Estación Central de Aviación se reciben de Inglaterra todos los aeroplanos destinados al frente porque en este año 1916 la hazaña de Blériot la lleva a cabo cualquier aviador de 18 años a las cinco semanas de haber comenzado su aprendizaje. Los aviones llegan todos por los aires y una vez en la Estación Central son sometidos a los más minuciosos ensayos y difíciles pruebas y sólo después de haber en unos y otros resultados satisfactorios se mandan a los diferentes campos de aviación establecidos a lo largo del frente.

Por otra parte, de estos campos de aviación llegan constantemente en la Estación Central aeroplanos averiados en los diarios combates. La Estación Central de Aviación es, en una palabra, el centro de distribución y el taller central de reparaciones. En ella están, asimismo, centralizados los servicios fotográficos.

A la cabeza de esta vasta organización está el comandante C., en tiempo de paz uno de los mejores y más atrevidos aviadores de Inglaterra. El mismo nos acompaña a través de todas las dependencias —larguísima excursión— nos explica en detalle cómo funcionan y para qué sirven los departamentos y por fin, encontrándonos en uno de los ángulos de la pista, nos dice a boca de jarro:

—¿Quiénes son de ustedes los que quieren volar?

Cuatro fueron y yo uno de ellos. Sacaron de los hangares cuatro aviones, tres grandes biplanos y un diminuto monoplano. Un pájaro y tres palomares. Con gran contento mío me invitaron a subir en el pájaro. Me dieron un abrigo de piel de oreja y un casco de cuero; me sujetaron a la navecilla con un ancho cinturón. Subió el piloto al asiento delantero. Pásose el motor en marcha con gran estrépito, y el monoplano comenzó a arrastrarse. El ruido aumentaba de segundo en segundo y la hélice giraba cada vez con mayor ahínco, hasta que

se hizo invisible y el avión se desprendió del suelo. Y volé. Subí a dos mil metros de altura. Vi como la tierra se apartaba de nosotros, cómo se desplomaba, casi y a través de las opacas y frías nubes, mi piloto —delicada cortesía— me obsequió durante la lluviosa mañana con un soberbio baño de sol.

Me parece distinguido suprimir toda introspección. Describir la curva irregular de mis sensaciones aéreas, seis años después de Gabriel d'Annunzio y seis semanas después de don Juan Sajol, sería una falta de buen gusto que el lector erudito no podría perdonarme. Pero quiero notar una sola de las impresiones recibidas, la más firme: fue una sensación "constante" de seguridad, producida por el preciso y enérgico castañeteo de los cilindros del motor. Sentí como la primera vez que monté en un automóvil, como al levantarme una mañana y encontrarme a bordo de un transatlántico en el centro de la líquida circunferencia, que el hombre inteligente había realizado una vez más la adaptación perfecta del instrumento a la función.

Y al encontrarme de nuevo entre aquellos hombres para quienes ir de Inglaterra a Francia y salvar el mar de un vuelo es la cosa más natural y menos peligrosa del mundo, recordé con indulgencia y divertimento una de mis pacíficas lecturas. En la primera página de una bella y concienzuda biografía de Colón, su autor, Mr. Filson Young, nos representa a un hombre ante el mar lanzando su mirada hacia el horizonte y levantándola para seguir el arco inmenso del cielo. La tierra era su reino familiar; el mar estaba abierto a viajero espíritu, pero el aire —dice Mr. Young— "ese elemento impalpable no podrá conquistarlo jamás".

Este libro fue impreso en 1906.

Después de almorzar un excelente restaurante de O., y comer como solo se come en aquella bendita tierra de Francia, los automóviles nos dejaron en una hora a la puerta de la Escuela de Ametralladoras.

Pero la descripción y reflexiones de la visita a esta Escuela y el Campo de Instrucción para la infantería que vimos después no caben en unas cuantas líneas. Y entre alargar esta crónica fuera de medida o dejarla en su brevedad presente, me acojo sin vacilar a la segunda solución.

Eugenio Xammar

Eugenio Xammar, 1920

La Semana

Iberia, 31 d'agost de 1918

Hemos recibido las primeras cuartillas que nuestro querido compañero señor Xammar nos envía desde el frente británico donde, como ya anunciamos tiempo atrás, ha ido a prestar servicios de información. Iberia se complace en ello abriendo esta nueva sección que ofrece mayor interés a sus columnas. En las crónicas de Xammar nuestros lectores hallarán la tibia palpitación de los hechos y la visión directa de las cosas. La actividad y prestigios del amigo ausente vuelven a Iberia y nos garantizan la continuidad de su esfuerzo tan bien acogido del público.

EN PARÍS

Las Águilas

En Orleans el tren de Burdeos engancha el coche restaurant. Hay tiempo de desayunar. Estamos a dos horas escasas de París.

A la misma mesa que nosotros se sientan tres oficiales franceses, los tres muy jóvenes, casi adolescentes. Ninguno tiene seguramente más de veinte años y los tres van vestidos de negro. Son tres aviadores. En otras mesas hay sentados también buen número de oficiales aviadores, todos en la primera juventud, todos sombriamente uniformados de negro.

Por el color del uniforme, espontáneamente adoptado, los aviadores son una excepción en el ejército francés. Son la mancha negra del águila en el cielo azul.

El saludo de Bertha

—Primer piso y con orientación al Sudoeste; está usted completamente protegido contra los bufidos de la gorda Bertha mientras esté en su cuarto—me dijo el empleado del hotel, entregándome la llave.

Y en seguida añadió:

—Aunque hace ya tres semanas que nos deja tranquilos...

Tres semanas nos parecieron, sin que pudiéramos decir por qué razón, un período tranquilizador. Una vez pasadas tres semanas en silencio, lo mismo daba pasar cuatro, y nosotros no contábamos permanecer más de una semana en París. Por otra parte los alemanes acostumbraban a utilizar los siniestros servicios de la gorda Bertha únicamente cuando querían dar a los parisenses la noticia de una nueva ofensiva, y no creíamos que después de la última arremetida de Foch le quedarán a Ludendorff, por el momento, muchas ganas de probar fortuna...

Tales meditaciones fueron interrumpidas mientras sumergíamos la cabeza en una jofaina de agua caliente por la propia gorda Bertha en persona, si así puede decirse. Una detonación profunda y lejana. Al cabo de quince minutos otra detonación, más próxima y vibrante esta vez, acompañada de un breve temblor de cristales. No cabía duda. Era la gorda Bertha que nos saludaba. Para devolverle el saludo hicimos lo que hacen los ciudadanos—y las ciudadanas—de París; salir a la calle como si tal cosa.

Indiferencia. Desprecio. Noble indignación

Los Gothas, cuando vienen, interrumpen la vida de la ciudad. No así la gorda Bertha, a la cual París entero acoge con perfecta indiferencia y desdén profundo. La circulación no se interrumpe, ni el trabajo en los talleres y oficinas, ni los paseos dejan de verse concurridos a las horas de siempre, ni las gentes que tienen la costumbre de tomar el aperitivo en la terraza del café toman la precaución de entrar en el interior. La ciudad prosigue indiferente su vida normal. Tan sólo cada vez que se oye el estallido de una granada hay un segundo de suspensión, las gentes se miran unas a otras y cada cual por su cuenta lanza una exclamación de ironía y de desprecio.

Una de estas exclamaciones nos hizo sentir vivamente toda la indignación del bombardeo de París.

DISSABTE, 13 DE SETEMBRE DEL 2014 ara

Frente a nosotros en el restaurant estaban sentados un joven soldado permisionario y su padre. Al oírse, cercana, una de las explosiones el soldado, lívido de rabia irreprimible, murmura en voz baja:

—Tendría gracia que después de batirme durante tres años me alcanzara un cascó de granada a ochenta kilómetros del frente.

Inglés y americanos

Al llegar a París los americanos eran la actualidad. Vestidos con uniformes kaki, como los ingleses, este color había dejado de ser, en la imaginación rápida y versátil de los parisenses, el distintivo del ejército británico para convertirse exclusivamente en el símbolo de la fuerza americana. Un hombre uniformado de kaki no podía ser otra cosa que un americano —aunque fuera inglés.

Pero por la mañana del día de nuestra marcha se recibió la noticia de la victoriosa ofensiva anglo-francesa en Picardía, y el pueblo de París dio suelta ruidosamente a su entusiasmo por los aliados de ultra-Mancha. El color kaki volvió a adquirir su significación primitiva y no pocos oficiales norteamericanos se sometieron de buena gana a representar el papel de inglés para no destituirse a los grupos de entusiastas.

París invulnerable

Uno llega a París, después de una ausencia de un año con cierta inevitable inquietud. ¿Qué habrán hecho los Goths, qué habrá hecho la gorda Bertha? ¿Cuál de los monumentos de París habrán destruido, cuál de sus incomparables paisajes urbanos habrán deformado? Y al cabo de un par de días después de haber recorrido ávidamente y admirado, intactos, todos los lugares augustos, todos los rincones predilectos de París (una línea censurada).

Pero, nada, nada han podido contra el París que el mundo estima y admira, y que Alemania odia y envidia.

EN EL FRENTE

La resurrección de un ejército

Después de las ofensivas alemanas de marzo y abril en el Somme y en Flandes, parecía como si no hubiera ejército británico. Nadie hablaba de él. Algunos críticos militares germánofilos españoles lo dieron por muerto.

Nosotros llegamos justamente a tiempo para asistir a su resurrección gloriosa, cuando la segunda batalla de Picardía hacía veinticuatro horas que había comenzado. La dirección de esta batalla fue encomendada a Sir Douglas Haig, generalísimo de las fuerzas británicas. La parte mayor y más difícil de su ejecución asignada al cuarto ejército británico que manda Sir Henry Rawlinson. A este ejército correspondió la tarea de arrollar la línea alemana en el centro y conquistar en el ala izquierda las formidables posiciones de Morlancourt y Chipilly, que en manos del enemigo hacían imposible todo avance al Sur del Somme. En el ala derecha las tropas francesas del general Debeney hicieron lo suyo...

El lector conoce ya todos los detalles de la batalla de Picardía. La mayor y mejor parte de ella correspondió a los ingleses, al cuarto ejército del general Rawlinson, a sus tanques, a su caballería, a su aviación de ataque, y en último término —decimos último por ser el más importante— a su infantería, a los "Tommys", más bravos y tenaces que nunca. Veintidós mil prisioneros, 700 cañones, 500 kilómetros cuadrados de territorio reconquistado. Todo en tres días. ¿No es esto una espléndida resurrección?

Los alemanes triplican el número de divisiones, pero no contraatacan

El día 8 de agosto, por la mañana, al dar al ejército anglo-francés la orden del ataque, Sir Douglas Haig tenía ante él doce divisiones alemanas. Doce. Ni una más, ni una menos. Estas cosas se saben en el frente con rigurosa precisión.

Cinco días más tarde, el 13 de agosto, los ejércitos

de Rawlinson y Debeney habían identificado, por medio de los prisioneros y de las declaraciones de éstos, treinta y seis divisiones alemanas. O sea el triple. No revelamos ningún secreto si decimos que los aliados no han tenido ni tienen en Picardía un número de divisiones semejante.

Siendo ello así, una cuestión se plantea. ¿Por qué no contraatacan los alemanes? A esta pregunta daremos en seguida una contestación obvia y categórica, al mismo tiempo, y diremos que los alemanes no contraatacan porque no pueden.

Ahora, naturalmente, hay que explicar por qué no pueden. No es nada difícil. No pueden contraatacar los alemanes, porque 32.000 hombres (que es la cifra de sus prisioneros) constituyen el efectivo de cuatro divisiones, porque los 700 cañones perdidos constituyen, poco más o menos, la artillería de diez divisiones, porque las 30.000 bajas que han sufrido entre muertos y heridos (cifra mínima) equivalen a otras cuatro divisiones fuera de combate, y, finalmente, porque como no es posible que unas divisiones queden eliminadas por entero y otras salgan incólumes de la lucha, las pérdidas alemanas en muertos, heridos, prisioneros y material, suponen la desorganización completa de veinte divisiones, por lo menos.

He aquí explicado por qué los alemanes no pueden contraatacar en Picardía, a pesar de haber triplicado el número de divisiones.

Más hacia el Norte

Todo el interés dramático de la guerra durante la semana se ha concentrado en la región al Sur de Albert, entre el Ancre y el Oise. Pero mientras se libraba la batalla de Picardía han ocurrido, más hacia el Norte, sucesos muy ricos de significación. Del pequeño saliente de Hébuterne, al Norte de Albert y del gran saliente de Merville-Baillet, los alemanes se retiran silenciosamente. La maniobra tiene, sin embargo, bastante importancia para no dejarla pasar en silencio.

El pequeño saliente de Hébuterne ha desaparecido por completo. Puisieux, Serre, Beaumont, vuelven a estar en manos de los ingleses. El saliente de Flandes, al Sur de Iprés, continúa formando en el mapa la única marca ostensible de las grandes ofensivas alemanas de este año. Pero su perfil irregular y atrevido va perdiendo poco a poco todas sus características amenazadoras. Cada tres o cuatro días hay una punta que se convierte en arco o un arco que pasa a ser una recta. Poco a poco y con cautela los alemanes se van retirando a tiempo, y si olvidan de hacerlo a tiempo los ingleses atacan y avanzan. Ayer, por ejemplo, desalojaron a los alemanes por la fuerza del pueblo de Oulstersteene y cogieron en la operación 600 prisioneros.

Dentro de poco, cuando el saliente de Flandes, como el de Champagne y el de Amiens, hayan pasado a la historia, los comunicados alemanes nos hablarán de una retirada voluntaria. La verdad habrá sido otra, por supuesto. Los alemanes se retiran del saliente de Flandes por dos razones.

La primera, de orden táctico, porque los ingleses someten las primeras líneas alemanas a un fuego concentrado de artillería imposible de resistir.

La segunda, de orden estratégico, por que los alemanes están condenados a la defensiva, y en el caso de una ofensiva aliada hacia el Sur, el ejército alemán del general von Quatt, que ocupa el saliente de Flandes, correría el riesgo de ser aniquilado.

El cementerio de Mézières

Bajo una tienda de campaña fijada sobre tierra, que dos o tres días antes ocupaban todavía los alemanes, sentados sobre barriles, alrededor de otro barril que desempeña la función de mesa, uno de los generales del ejército canadiense nos explica, sobre el mapa, cuál fue y cómo fue llevada a cabo la tarea de sus fuerzas en la última batalla, los obstáculos que hubieron de vencer y la parte que les correspondió en el botín y en la victoria.

Al salir de la tienda, cuando íbamos a despedirnos, el general canadiense nos dijo:

—Si disponen de media hora quisiera que me acompañaran hasta el cementerio de Mézières y vieran por sí mismos cuál es la mentalidad de nuestros enemigos.

Y andando un kilómetro escaso, llegamos al Cementerio de Mézières.

Hay ciertos aspectos de las universales capacidades humanas que no nos complacen ni en nuestros enemigos. Sin ninguna literatura, con la menor cantidad de palabras posible, con voluntaria sequedad...

H. M. the King

S.M. el Rey de Inglaterra, emperador de la India, llegó a Francia dos días antes de que empezara la ofensiva y presenció el principio de la batalla entre sus ejércitos, tan cerca de la línea de fuego —por lo menos— como el propio Káiser. Sin embargo, los comunicados no dijeron de ello una palabra, y la noticia de la visita del rey Jorge a Francia no fue dada hasta después de su regreso.

His Majesty the King, después de pasar una semana junto a sus victoriosos soldados, quiso, antes de marchar, recibir a los periodistas ingleses, aliados y neutrales y comunicarnos sus impresiones. A la invitación real acudieron unos treinta corresponsales británicos, americanos, franceses, belgas, italianos, un sudamericano y dos españoles. Ramiro de Maetza y yo.

El Rey de Inglaterra es, al revés del Káiser, un soberano constitucional de una nación democrática. Ante los periodistas se abstuvo de hacer declaraciones de carácter político o militar. Esta función corresponde a sus ministros. Familiarmente estrechó la mano de cada uno de ellos, y después, con el mismo noble orgullo que un buen ciudadano siente por los triunfos de su país, con la misma satisfacción que en los hombres bien nacidos causan los triunfos de sus amigos, habló durante unos minutos con todos de las últimas victorias del ejército británico y de la cooperación que a estas victorias han prestado las tropas francesas.

Ni alusiones al enemigo, ni amenazas al mundo. Ni afirmaciones de poder. El Rey de Inglaterra es algo más que un emperador. Es un hombre que sabe hablar cordialmente con otros hombres.

Eugenio Xammar

Portada de la revista Iberia, 31 d'agost de 1918

DISSABTE, 13 DE SETEMBRE DEL 2014 ara

5

Adolf Hitler o la ximpleria desencadenada

La Veu de Catalunya, 24 de novembre de 1923

Poques hores abans del cop d'Estat que l'havia de convertir en dictador d'Alemanya per una nit, Adolf Hitler ens havia concedit una entrevista que no vacil·lem a qualificar d'interessant. L'actualitat ens ha obligat a ocupar-nos, abans, d'altres afers i a parlar de Hitler per altres motius. Però emiem, tanmateix, que deixem intèdites les declaracions que el futur exdictador d'Alemanya va tenir l'amabilitat de fer-nos seria una injustícia i una manca de consideració. Ferit i empresonat, Adolf Hitler segueix essent per a nosaltres el mateix que, intacte i en llibertat, era: el simple més substancial que, des que som al món, hem tingut el gust de conèixer. Un simple carregat d'empenta, de vitalitat, d'energia; un simple sense mesura ni aturador. Un simple monumental, magnífic i destinat a fer una carrera brillantíssima (D'això darrer ell n'està encara més convençut que nosaltres mateixos).

Adolf Hitler és el cap del Partit Socialista Nacional; és el general en cap de les organitzacions de combat del Partit Socialista Nacional; i és el veritable director del diari *Völkische Beobachter* —"l'Observador Popular"—, òrgan del Partit Socialista Nacional. És jove: no té quaranta anys ni de bon tros. Pel que fa a la descripció del personatge, ja hem tingut ocasió de fer-la una vegada en aquestes mateixes columnes. És veritat que aleshores no havíem vist de Hitler altra cosa que un retrat. Però ara que l'hem tingut al davant, no sabríem pas afegir un mot a ço que ja diguérem. Entre la fotografia i l'home, equivalència absoluta. És veu de seguida que Hitler és un d'aquests homes vinguts al món expressament per a fer-se retratar.

Ens rep al seu despatx del *Völkische Beobachter*. Porta posat un impermeable amb la creu germànica brodada a la bocanànega. No es treu la gorra. Saluda militament fent topar l'un contra l'altre els tacons de les sabates. Tota la gent que entra i surt del seu despatx mentre nosaltres hi som saluda de la mateixa manera. Hitler ens ofereix seient i comença a parlar tot seguit:

—Espanyols, eh? Dos espanyols (anetu plegats en Josep Pla i jo). Molt bé, molt bé. Dos espanyols.

Nosaltres el deixem dir.

—Els espanyols a Baviera tenen les portes obertes. Són els únics estrangers que ho poden dir. Pels altres estrangers tenim molt poques simpaties. No els necessitem ni els volem, i a Múnic, gràcies a Déu, es pot dir que ja no en queden. La major part dels estrangers que van pel món són jueus: ¿comprèn? No cal fiar-se'n. Italians, anglesos, romanesos, holandesos... cadascú amb el seu passaport. Permeti'm que me'n rigui! Tots jueus! Fa uns quants mesos, passejar-se pels carrers de Múnic amb cara d'estranger era perillós, li ho confesso. La joventut estava molt excitada i les garrotades eren freqüents. Vostè mateix, amb el nas que té, no se n'hauria escapat. De totes maneres, declarant que era espanyol, després de la primera trompada, ningú li hauria donat la segona.

Hitlerriu, i jo també, però no tan de gust com ell. —Era necessari i imprescindible —segueix dient, sense parar un segon—, i encara no som allà on anem. Ara, ¿que hi arribarem? Put pujar-hi de pens! La qüestió jueva és un càncer que rosegua l'organisme nacional germànic. Un càncer polític i social. Sortosament, els càncers polítics i socials no són una malaltia incurable. Hi ha l'extirpació. Si volem que Alemanya visqui, hem d'eliminar els jueus...

—¿A garrotades?

—Tant de bo, si no fos que n'hi ha massa. El pogrom és una gran cosa, però avui com avui ha perdut una bona part de la seva eficàcia medieval. A l'Edat Mitjana no hi havia problemes nacionals jueus. No hi havia sinó una sèrie de problemes locals i municipals, i el pogrom era un mètode adequat i suficient per a resoldre'ls. Però ara les coses han canviat. ¿Què en trauriem, d'estossinar la població jueva de Múnic, si a la resta d'Alemanya els jueus continuen essent, com ara, els amos del diner i de la política? En tot Alemanya hi ha més d'un milió de jueus: ¿Què hi vol fer? ¿Els vol matar tots en una nit? Seria la gran solució, evidentment, i si això pogués passar la salvació d'Alemanya estaria assegurada. Però no és possible. Ho he estudiat per tots cantons i no és possible. El món se'ns tiraria al damunt, en compte de donar-nos les gràcies, que és el que hauria de fer. El món no ha comprès la importància de la qüestió jueva per la raó senzillíssima que el món està dominat pels jueus. ¿Ho va veient clar, ara? La qüestió jueva és una cadena. Alemanya, si no vol morir, ha de trencar aquesta cadena. ¿Com? ¿De quina manera? Ja hem vist que el pogrom no era possible. No queda més que l'expulsió: l'expulsió en massa. Amb l'expulsió dels jueus fa més de quatre segles, Espanya...

—¿Creu vostè que va fer un bon negoci?

—Li agrairia que em deixés parlar. Espanya va fer un negoci desastrós. Però, ¿per què? ¿Em vol dir per què? Els Reis Catòlics, permeti'm que li ho digui, no van comprendre el problema jueu. Varen creure que era un problema religiós i van donar als jueus els dret

de romandre a Espanya si es convertien al catolicisme. Se'n van convertir més de la meitat. ¿Ho entén? Més de la meitat! Naturalment [Tres ratlles censurades] El problema jueu, aixíga-ho d'una vegada: no és un problema religiós. És un problema de raça. El mitjà per a resoldre aquest problema és l'expulsió. Però l'expulsió rigorosa de tothom que sigui de raça jueva, tant els practicants com els indiferents i com els convertits. A Baviera les expulsions de jueus ja han començat, però amb timidesa. Von Kahr expulsa, de mica en mica, tots els jueus que no són ciutadans bavaresos. És molt poca cosa, però s'ha de reconèixer que no pot fer més. Von Kahr té les mans lligades.

—¿Per què, si es pot saber?

—Es quedarà de pedra. El defensor principal dels jueus a Baviera és l'arquebisbe de Múnic, el cardenal Faulhaber. Un gran home, savi, virtuós, nacionalista i monàrquic. Però cardenal: ¿comprèn? Cardenal i arquebisbe, i per tant, obligat a executar les ordres del Vaticà, és a dir, dels jueus. El Vaticà és el centre de les intrigues internacionals jueves contra el deslliuament de la raça germànica. A nosaltres això ens consta positivament, i si li pogués explicar tot el que sé, veuria visions.

No fa cap falta que Hitler ens expliqui res. N'hi ha prou que parli, perquè l'admirarem. Les seves idees sobre el problema jueu són clares i divertidíssimes. Demà tindrem ocasió d'exposar les seves concepcions econòmiques i polítiques, en les quals els nostres estimats llegidors trobaran —com nosaltres mateixos— repetides ocasions de sucra-li pu.

Eugeni Xammar

La Veu de Catalunya, 24 de novembre de 1923

Anna Füstowert, esposa d'Eugeni Xammar

DISSABTE, 13 DE SETEMBRE DEL 2014 ara

6

Periodisme? Permetin!

La Veu de Catalunya, 3 de febrer de 1924

Senyor Director de La Veu de Catalunya

Distingit senyor:

El senyor de Montoliu sembla adherir, en part, a la idea de *Gaziel*: que Catalunya devora els seus homes. *Gaziel*, quan escrivia això, ho feu pensant en la duresa dels costums socials de Catalunya. El senyor de Montoliu creu també que Catalunya devora els seus homes, però lleva la vaguetat de l'afirmació feta per la darrera encarnació del senyor Godó dient que el periodisme és la forma catalana del canibalisme.

La realitat demostra que aquestes tesis són absurdes. No solament la de *Gaziel*, vinga, sinó la del senyor de Montoliu, més concreta. Les nostres darreres cartes són destinades a provar la falsedat del punt de vista del vostre eminent col·laborador.

Els costums socials de Catalunya són, en general, secs i durs. En el ram comercial, industrial, en el de les relacions socials i d'amistat, les coses roten a Catalunya sense la més petita gota d'oli, i tot carriqueja i fa posar pell de gallina. Aquest excés de duresa que preval en aquests rams no té pas una correspondència en els camps en els quals es mouen avui alguns de les persones que ha citat el senyor *Gaziel* per demostrar la seva tesi.

Catalunya és un país sense crítica i sense polèmica. Ni el senyor Mañé, ni el senyor Feliu, ni el senyor d'Ors, ni el senyor Pijoan, ni el senyor Ixart, han tingut mai davant llur la més petita exigència crítica. Tots aquests senyors han gaudit en el món intel·lectual català d'una gran posició. Tothom ha estat, per llurs idees, d'una amabilitat absoluta. Tots aquests senyors, en un mot, han viscut en un terreny de completa irresponsabilitat. Si es pensa que el senyor Mañé, el senyor d'Ors i el senyor Pijoan tingueren a la mà no solament la cultura oficial de Catalunya, sinó la cultura lliure i de combat, s'ha d'arribar a la conclusió que a Catalunya els costums intel·lectuals són d'una dolcesa incomparable.

Sentat aquest principi general de la dolçor del món intel·lectual català, haurem de fer, abans de demostrar el que sostenim, la distinció que la realitat demana. En primer lloc, hem de dir que sostenim en aquesta carta la distinció que feiem en la primera. Ni el senyor Prat de la Riba ni el senyor Duran i Bas, que foren, per cert, els únics noms, dels que el llibre de biografies conté, que tingueren davant llur una crítica, no es pot dir que haguessin estat devorats per la incomprensió catalana. Respecte dels senyors Cambó, Carné, Pijoan i d'Ors, la mateixa distinció s'imposa. És un fet absolutament provat que els senyors d'Ors i Pijoan estan absolutament liquidats a Catalunya i, per tant, a tot arreu. Però dir que els senyors Cambó i Carné són dos homes devorats és voler tenir ganes de passar per ximple. El senyor *Gaziel* vol demostrar la seva tesi amb arguments trets de la vida d'aquests senyors. ¿Per què és devorat el senyor Carné? ¿Perquè *La Vanguardia* no en parla? Al contrari. L'obra del senyor Carné ens faria molta mala espina si fes obrir els ulls als representants de la cultura castellana i provinciana de Barcelona. La gent de Catalunya que té cara i ulls saben perfectament qui és el senyor Carné. Els periodistes saben que és el primer periodista. Els poetes saben que és el primer poeta. Els prosadors saben que és el primer prosador. Els oradors saben que és el primer orador. Els conversadors saben que és el primer conversador. Sobre aquest punt no cal fer-se il·lusions. I ara venim nosaltres i diem: El senyor Carné no necessita sinó el reconeixement de les persones que hem dit, i aquest reconeixement és tan fort que no necessita la corroboració de ningú, ni especialment la del senyor Godó.

Del senyor Cambó no cal ni parlar-ne. Imaginem el cas que el senyor Cambó hagi arribat a llegir que ell era un home devorat per Catalunya. L'efecte és verament còmic si es pensa en la rialla que degué fer. Però, sense necessitat d'acudir a arguments tan contundents, direm que qui no s'adona de l'enorme importància del senyor Cambó en la història del renaixement català, és que no té idea de res. El senyor Cambó, ha empès, materialment, tot el poble de Catalunya, i és dels homes que amb més força ha contribuït a donar-li un ideal. El seu catalanisme prové de la mateixa substància de Catalunya i aquest fet ens releva d'ulteriors consideracions [Cinc ratlles censurades]

Imaginar que el senyor Cambó és un home devorat, només pot fer-ho un esperit que voldria veure Catalunya devorada.

Davant del cas dels senyors Pijoan i d'Ors, el sentit comú més elemental obliga a fer les següents consideracions. En primer lloc, del que podria estranyar-se tothom és que aquests senyors hagin arribat a Catalunya allà on han arribat. En segon lloc, del que tothom s'hauria d'estranyar és que tant el senyor Ors com el senyor Pijoan no hagin estat devorats en una època més primerenca de llur actuació. La liquidació d'aquests senyors és un fenomen absolutament natural.

Si s'estudia amb tot detall la vida d'aquests senyors, hom veu que tant el senyor Pijoan com el senyor d'Ors, han fet sempre un gran esforç per arribar a ésser catalans —única manera per a un català d'ésser alguna cosa— i no ho han aconseguit. El que resta d'aquestes vies, a nosaltres ens escapa. El senyor d'Ors, per exemple, no podia fer altra cosa que acabar de redactor a l'ARC. Era un fet cantat. Les seves idees, sempre melodramàtiques, la seva manera d'escriure carquinyoli i embetada, el seu gust pel falset, el seu sensorialisme de revista *bien*, el seu sud-americanisme transcendent, en el fons el seu provincianisme insubornable, l'havien de situar a la gasceta desenfrenada, irresponsable, irreal, sanguinària i doctrinària del conservadorisme espanyol. En el fons el senyor d'Ors i el senyor Luca de Tena són dues sensibilitats que es complementen.

El senyor Pijoan era espanyolista, unitari. Tenia la teoria de les dues Espanyes, que és una teoria exactament igual a la de les dues Alemanyes. Avui, encara, parla del Marroc i de França amb una sensibilitat maurista. De manera que el que es podria sostenir és que en Pijoan, si ha estat devorat, ho ha estat per Madrid. La Institución Libre de Enseñanza, segregadora del cinquanta per cent de la pedanteria espanyola (la pedanteria d'esquerra), i la gent que a Madrid han muntat aquest tinglado, a base de deixar-se créixer la barba, d'afaitar-se el cap, d'anar a passar el diumenge al Guadarrama i de parlar de la cosa anglesa, li semblaven a En Pijoan coses extraordinàries. D'aquest contacte, En Pijoan va quedar-ne tarat per tota la vida. La realitat se li va desfer davant dels ulls. Va ésser l'iniciador del corrent intel·lectual absentista davant de la política i va creure que guanyar una peça arqueològica era més important que guanyar unes eleccions. Aquest punt de vista, que en el terreny de l'alta cultura i dels estudis especialitzats comparteix el vostre eminent col·laborador, és absolutament errat, i això tindrem el gust de demostrar-ho en la tercera carta. Si no es vol emençar la casa per la teulada, no es pot deixar de sostenir constantment el principi: la política abans que tot. Les circumstàncies presents són un testimoni especialment clar del que diem.

[Set ratlles censurades]

Però no cal insistir. És un fet tan clar que sense una política altres coses sempre fluïxearan que els dubtes

Josep Pla, a l'època de corresponal a París

del vostre eminent col·laborador sobre aquest problema fan estranyesa. I qui diu política diu, naturalment, periodisme.

Com ja hem dit, els casos dels senyors Pijoan i d'Ors ens escapen, i això que, ara mateix, a nosaltres no ens estranya gairebé res. Però el que és rar és que a aquests dos homes tan indefinits hagin pogut colpir el tarannà de l'autor de la novel·la *Sentiment*, tan quadrat, tan ple de prudència, tan desmenjat i tan vulgar.

No es podria dir tampoc que aquests senyors hagin estat devorats pel periodisme. Pel senyor d'Ors el periodisme ha estat una activitat de luxe. Ha tingut totes les portes obertes per a l'elaboració de qualsevol feina de les que el vostre eminent col·laborador anomena serioses, i si el periodisme se l'ha emportat, no és pas perquè el periodisme català sigui cosa massa exigent. S'ha de tenir en compte que a les redaccions dels diaris del món la gent de la categoria del senyor d'Ors hi són a dotzenes. Per no citar més que un nom, que serà sens dubte familiar al senyor de Montoliu, Paul Scheffer, redactor del *Berliner Tageblatt* i enviat especial a Rússia i a la conca del Ruhr, era deicible preferit de Cohen en l'època en què l'Ortega i Gasset i altres castellans eren a Marburg fent el calet. A més a més, el periodisme del senyor d'Ors, com el periodisme del senyor Mañé, no han sofert mai cap crítica. Les exigències de la vida moderna, a les quals el senyor de Montoliu dona tanta importància, no solament no han distret mai el senyor d'Ors, no distragueren el senyor Mañé, sinó que aquests senyors, el mateix que el senyor Oliver, arribaren a tenir una posició tan forta, que pogueren parlar i parlar de les coses que els feien piques, mentre el món s'ensorrava. Era un periodisme que no tenia res a veure amb el que feren els senyors Prat de la Riba i Carné, i amb el que avui fan els senyors Carné i Cambó. ¿Es pot dir, doncs, que aquests foren devorats pel periodisme? No, al contrari. El senyors Oliver, Mañé i d'Ors tenen una bona part de la responsabilitat que el periodisme català sigui una cosa migradíssima que no tingui res a veure amb aquesta vida moderna que tan molesta al vostre eminent col·laborador. Els altres, els senyors Prat de la Riba, Cambó i Carné, no solament no han estat devorats pel periodisme, sinó que li han donat la mica de cara i ulls que a casa nostra té. I, com tindrem ocasió de demostrar en les cartes posteriors, d'aquest periodisme, n'ha sortit la Catalunya d'avui.

Les cartes successives seran destinades a plantejar el problema del periodisme català en tota la seva integritat.

Vostres afms., etc.
 Josep Pla / Eugeni Xanum

DISSABTE, 13 DE SETEMBRE DEL 2014 ara

Una jornada amb el president Masaryk

La Publicitat, 9 d'agost de 1924

Quan sortim, al matí, de Brno per anar a Zidlovic, residència de camp del president, la ciutat, plena de llum, banderes, oriflames i gent mudada i cridanera, té, malgrat la frigiditat germànica, una mica de tornassol oriental. Totes les cases estan endomassades i els forasters arriben a processó feta. L'entrada del president a Brno, amb motiu de la visita oficial a Moràvia d'ençà de la independència de la República, tindrà lloc a les cinc de la tarda. Són les deu del matí, i els carrers centrals per on passarà, set hores més tard, la comitiva estan ja acorlonats a banda i banda per una gentada fretuosa. Els destacaments de sokols, amb llurs musiques i banderes, van d'un cantó a l'altre. Tan aviat són les camises vermelles dels vells sokols separatistes, com els uniformes de les noves organitzacions: camises blaves dels catòlics, camises blanques dels socialistes.

De Brno a Zidlovic la carretera travessa una de les contrades més riques de Moràvia. És la terra que dona la remolatxa més plena de sucre i les millors qualitats d'ordi per a la cuina de cervesa. Allargassats damunt la carretera, els poblets es toquen l'un amb l'altre. A cada poble hi ha una sucrera o una fabrica de malç. I tota la carretera és un carrer interminable, endomassat com en dia de festa major i ple de gent endiumenjada. Les fabricues no treballen i les escoles fan festa. La quixalla va d'una banda a l'altra. Els homes enjoiem les finestres i els portals amb branques verdes.

Fa uns quants dies que el president, després d'haver visitat altres indrets de Moràvia, descansa a Zidlovic. Antiga residència de caça d'un dels 950 arxiducs d'Àustria, Zidlovic és avui una propietat de l'Estat txecoslovac, posada al servei del president de la República. Un bell casal d'estil barroc francès, l'estil inevitable dels prínceps alemanys. A l'entrada del parc, dos sentinelles; però del feixuc reixat de ferro n'han estat visiblement arrencades les armes dels Habsburg. A la porta del casal, el cap de la Casa Militar de la Presidència, general Hoppe, ens rep, i per l'ampla escala blanca ens condueix a la peça on el senyor president ens farà l'honor de rebre'ns. En una sala noble i nua, sense cap seient i amb les finestres damunt el parc.

El senyor president no es fa esperar. Entra amb pas lleuger, ens allarga la mà amb senyillesa i ens pregunta quina llengua preferim parlar. El president coneix fonamentalment totes les grans llengües de la cultura europees —no pas l'espanyola, naturalment—, tant llatines com germàniques i eslaviques. Parlant francès, la frase impecable i els mots justament triats sense vacil·lació es desgranen amb una mica de melodia eslava i una punta d'accent anglosaxònic (la senyora Masaryk, morta fa poc temps, era americana, i l'anglès és a la casa del president la llengua de família). El president parla, generalment, amb lentitud però la seva paraula, com la seva mirada, pot tenir de tant en tant, un llampec de vivaces. El seu to de veu és suau, però sense defalliment, de la mateixa manera que, malgrat el cos alt i prim, dret i titant com un vintè, d'aquest home de setantacinquena anys, un lleu decantament de la testa blanca i fina —plec d'instre de la meditació— treu de la figura tota mena d'activitat. De vegades, tot parlant, camina. Les seves passes són amples i fermes, i tots els seus moviments són d'una mena d'agilitat que com més va més meravella causa, car hom sap l'edat del president i la malaltia llarga i greu que no fa guiar va posar en perill la seva vida.

Més tard, el general Hoppe ens contarà que el president fa amb ell cada matí una passejada d'un parell d'hores a cavall. Mai dona la més petita mostra de fatiga. Acabat el passeig, salta de la sella i es posa a treballar sense prendre un minut de repòs.

Un dia que es parlava de la seva malaltia, el president va dir, amb un somriure:

«La crisi ja ha passat. Ara viuré deu anys. Passat aquest temps em moriré, perquè penso que ja no faré cap falta».

Sento molt de no poder oferir al lector un entremés amb el president Masaryk. L'entrevista periodística és una arma de defensa en mans dels sobirans sense prestigi, sense popularitat, sense caràcter, amb el càrrec primari i l'esdevenidor de la família compromès. Els reis dels països geogràficament o espiritualment balcànics fan un gran ús d'aquest mètode de defensa i de propaganda. Criden el primer periodista que passa per la ciutat, l'obliguen, abans de rebre'l, a vestir-se de ximple amb una levita i un tarot de copa i quan el tenen davant li donen un cigarret i li expliquen sops de duro. Com que no ha après de fer els gegants des de criatura, el president Masaryk fóra incapaç de representar aquesta mena de papers. Per altra banda, no té cap necessitat de representar-los. El president Masaryk rep un periodista de la mateixa manera i per les mateixes raons que rep un músic, un industrial, un metge o un capellà: perquè creu que és part de la seva funció rebre i parlar amb la gent que tenen interès a acostar-se-li. Conversa llargament amb els visitants, i, quan s'escau, els assenja a la seva taula, al costat del seu fill i secretari particular, Joan Masaryk; de la seva filla, Alice Masaryk, presidenta de la Creu Roja txecoslovaca; del general Hoppe i alguns altres col·laboradors íntims. En aquest cercle, el president, igualment allunyat de la reserva i de la confidència, parla de tot amb una anubilitat perfecta.

Tindrem dret a reproduir algunes de les seves paraules? Sense cap dubte, car les coses que diu el president Masaryk no tenen mai el color d'una manifestació. El seu pensament ha assolit un punt de maduresa magnífica. Els seus judicis, valorització perfecta dels fets, tenen la densitat i el pes dels fets mateixos.

«La Txecoslovàquia posseeix dintre el seu territori minories nacionals importants —diu, per exemple, el president en parlar d'un dels problemes més difícils que hi ha posats a la jove República—, minories alemanyes, en primer terme. Ultra els alemanys, hi ha una minoria forta de magiars, un nombre considerable de petits russos a Eslovàquia, una petita minoria de polonesos i una minoria ínfima de romanesos».

Aquesta composició ètnica de l'Estat fa néixer controvèrsies per tal d'escalfar si la Txecoslovàquia és un Estat nacional o un Estat mixt, com Suïssa. Els txecs sostenen la primera concepció; els alemanys i les altres nacionalitats que defensen la segona fan semblant de recolzar-se, de vegades, damunt d'una ficció ètnica: afirmen que els eslovacs són diferents dels txecs, i que, per tant, a l'Estat txecoslovac la població purament txeca no hi té majoria. Aquesta pretensió no té cap valor històric ni actual. Els txecs i els eslovacs formaven antigament una sola nació i parlaven una mateixa llengua. La invasió dels magiars va sotmetre els eslovacs a vuit segles d'opressió. Durant aquest llarg període, els txecs, més lliures, van treballar la seva llengua més intensament que els eslovacs, i així fa que havent conservat els eslovacs la parla antiga, ara l'empren com a llengua oficial i escrita.

Parlar amb aquest motiu d'un problema de nacionalitat i llengua entre txecs i eslovacs és voler encetar una polèmica sense cap mena de fonament, i, per altra part, completament superflua, car ningú nega el fet, ni la seva importància essencial, que a casa nostra existeix, tocant la frontera d'Alemanya, un nucli considerable d'alemanys. És necessari que aquests alemanys deixin de viure, com fins ara, apartats de la vida de l'Estat i els governants de Txecoslovàquia hauran de trobar la solució d'aquest delicat problema.

Des del seu lloc de moderador i arbitral, el president Masaryk posa tota la seva autoritat al servei de

la conciliació. Aquestes visites a Moràvia i a la ciutat de Brno són precisament una fita cabdal de l'acció conciliadora. A Moràvia hi ha una minoria alemanya nombrosa, i el president, en tots els actes i paraules, ha semblat com si volgués indicar que la seva visita anava especialment dedicada als alemanys.

Com es pot suposar, després d'aquest viatge presidencial a Moràvia, el problema alemany de Txecoslovàquia continuarà existint. Però el president haurà enfortit encara entre els alemanys la seva posició moral i el seu prestigi, i els homes disposats a treballar segons les seves idees i ensenyances trobaran la tasca més planera. En el descabellament d'aquesta tasca l'acció personal del cap de l'Estat ha estat decisiva i ha donat fruits. Si no pas el mateix amor de fills agraïts, els alemanys tenen per a la persona del president el mateix respecte admiratiu que els txecs.

Un alemany de Praga —un dels primers periodistes alemanys de Txecoslovàquia— em digué:

«El president desitja que nosaltres, els alemanys, puguem arribar a donar al país —ço que ara és encara impossible— el màxim rendiment: industrial, intel·lectual, polític, de què siguem capaços. D'una manera més o menys confusa això ho senten tots els alemanys, i per això el respecte. Els que veiem ben clar el seu pensament i mesuren justament la valor el respecte i l'estimen».

Després d'haver sentit parlar el president, en un incident de la conversa, del fracs de l'experiència comunista a Rússia, l'opinió de l'alemany de Praga ens ha de semblar justíssima:

«La justificació, la funció i la finalitat de l'Estat —diu— és captar les valors individuals (totes les valors individuals) i posar-les en situació de donar el màxim de rendiment. Un règim polític que no ajudi l'Estat a omplir amb tota la plenitud possible aquesta funció és un règim polític antihumà. És per això que era antihumà el tsarisme, i que és antihumà el comunisme».

Però aquest individualisme moral del president Masaryk és tota una altra qualitat que l'individualisme aferrista de Mussolini. Car en parlar del socialisme que l'essencialista Mussolini menysprea ara amb arguments d'arrencaments que ha tret la rifa, el president Masaryk, que no ha estat mai socialista, diu:

La Publicitat, 9 d'agost de 1924

DISSABTE, 13 DE SETEMBRE DEL 2014 ARA

8

-Ningú no pot dir quins seran en l'esdevenidor els fruits d'una doctrina com el socialisme, que amb prou feines acaba d'entrar en el període de les aplicacions pràctiques. Una cosa, però, és cert: creure que l'actual ordre capitalista està destinat a durar eternament és una il·lusió sense cap fonament històric...

Això mateix, la doctrina nacionalista no ha arribat tampoc encara a assolir el grau d'expansió necessària. Amb la creació de nous petits Estats se satisfan les aspiracions de les nacions, i esdevé, per tant, possible el progrés i l'enfortiment de la solidaritat internacional. El president Masaryk no dona cap valor al pretès argument de la balcanització d'Europa. Creu, al contrari, en els Estats Units d'Europa, sobre la base de les nacions lliures.

-És una idea que exigeix grans esforços de reflexió i d'acció -diu- les dificultats que s'han de vèncer per realitzar-la no vénen dels nous i petits Estats nacionals, sinó dels vells Estats, dels Estats imperialistes que s'anomenen a si mateixos grans...

Alguns d'acomodar-nos del president, sota els arbres immensos del parc, el nom de Catalunya torna a la conversa:

-A la nostra terra -diu el president- Catalunya és coneguda, i sabem ço que hi passa...

Sortim de Zúlovce amb l'esperança al front i un tremolor de llibertat al cor.

Per la carretera, admirablement entretinguda, re-fem ara, de tornada, a velocitats fantàstiques, la ruta del matí. Precedim d'uns quants minuts només el pas de la comitiva presidencial. Tot el camí és una festa de banderes.

Del matí ençà n'han sortit encara milers. No ha quedat a cap casa ni una finestra per guarnir. La immensa majoria són banderes txecques: vermelles, blaves i blanques. Però es veu també l'antiga bandera de Bohèmia, groga i vermella, i els colors -negre, vermell i groc- de la bandera alemanya. Hi ha un poble on no s'hi veuen sinó banderes alemanyes, però tot el poble, homes, dones, vells i criatures, és a les finestres i els carrers.

Acabem de passar una jornada amb l'home eminent que, després d'haver donat a l'Estat txecoslovac la vida, li està donant una tradició -una tradició de llibertat-. Per homenajar el fundador d'aquesta tradició totes les banderes són bones, totes les banderes són necessàries. Al costat de la bandera txeca, l'alemanya. Sota el mestratge de Masaryk, el poble txecoslovac ha conquistat la independència i ha perdut la por.

Eugeni Xammar

La Rússia d'avui: L'Institut Lenin

La Veu de Catalunya, 16 d'agost de 1925

Tot just ara reprení una mica de vida a Moscou, el ram de la construcció. Als barris industrials s'estan aixecant uns quants grups de cases per a obrers. Al centre de la ciutat s'alcen també noves construccions -poques- per a oficines i institucions públiques. Un dels primers edificis que quedarà llest, abans d'acabar l'any -una bella casa de quatre pisos, tota de pedra-, serà la nova seu de l'Institut Lenin.

Ara com ara l'Institut Lenin disposa d'una instal·lació provisional a la casa d'un amic burgès. Es tracta d'una caseta feta expressament perquè un burgès amb família nombrosa i el servei corresponent poguessin viure-hi i fruit-hi de totes les comoditats de la vida moderna. Per a l'Institut Lenin, l'edifici no té ni condicions ni dimensions. Esparvera pensar el que serà l'Institut Lenin d'aquí cinquanta anys, si no té cap entrebanc. Fundat, com aquell qui diu fa quatre dies, ha pres ja unes proporcions esferoladores. Només per guardar els manuscrits de Lenin i protegir-los contra incendis i robatoris, calen deu arques de ferro imponents (a l'edifici definitiu s'hi construirà amb aquest fi una cambra cuirassada). El catàleg de les obres russes sobre Lenin i el leninisme té ja més de cinquanta mil títols i el subdirector de l'Institut (Kamenef, és el fundador i director) ens va assegurar que una bona tercera part de la producció editorial russa està directa o indirectament relacionada amb Lenin i el leninisme.

L'Institut Lenin és un museu i laboratori. S'hi serveix, com ja hem dit, tots els manuscrits de Lenin: el decret donant la terra als pagesos, els originals de les seves obres de filosofia, economia i sociologia (launes im-

ponents), els contes literaris de la seva joventut, les notes marginals, els rapports dels comissaris del poble, les lliures de la bugadera, escrites en alemany i francès, amb caràcters llatins, quan vivia exiliat a Suïssa. Davant dels escrits de Lenin, unes quantes consideracions gràfiques són inevitables. La primera constatació que s'imposa és aquesta: Lenin no aspirava a tenir una escriptura distingida ni original. Escribia amb una lletra de professor, fina, una mica tortuosa, sense grans irregularitats però, no mancada de certa semblança amb la lletra d'Unamuno. Crida l'atenció, així mateix, la raresa de les correccions. Planes senceres, una darrera l'altra, sense un mot rectificat. Es veu que l'home escrivia a raig fet o amb una excessiva deliberació. Finalment, els manuscrits ens diuen que Lenin era un home de rampells i que, treballant sota pressió, es treia un pes de sobre cada vegada que acabava una feina. Hi ha planes dels seus manuscrits extraordinàriament atapeïdes i d'altres amb dos dits de blanc entre ratlla i ratlla, però sempre a les acalalles d'un original l'escriptura es va fent més grossa, més ampla, i les línies escrites cauen cap a la dreta amb deixadeses.

Ultra els manuscrits, plat fort del museu, hi ha els retrats i la reproducció exacta de la cambra de treball de Lenin, tal com ell la va deixar per assegurar a la cadira d'invalid. La col·lecció d'imatges fotogràfiques de Lenin és abundant i interessantíssima. Malgrat d'ésser petit i desmerit, Lenin era, segons ara es diu, eminentment fotogràfic. Dels seus inimitables retrats -Lenin amb gorra, Lenin sense gorra, Lenin de front, de perfil i d'esquena, Lenin parlant al poble, Lenin parlant amb Trotski, Lenin i la seva dona, Lenin treballant, Lenin de vacances, etc.- n'hi ha centenars de milions escampats per tot Rússia. A l'Institut Lenin s'hi troba un exemplar de tots els retrats coneguts. Totes les actituds, totes les posicions, totes les expressions, tots els gestos; i sempre l'ull dret mig aplegat, com per evitar el cop d'un raig de sol invisible. D'aquest ull dret de Lenin sembla, de vegades, que en veïeu saltar espurnes d'intel·ligència i de malícia. La cambra de treball és banal. Hauria estat interessant veure de quina mena de literatura vivia Lenin volut, però els llibres arreglats damunt nombrosos prestatges són, precisament, l'única cosa fictícia de tota la cambra. Amb dues soles excepcions, dos àlbums immensos amb signatures i fotografies: un del Caucàs i un del Turkestan. Pobre Lenin, tan important a les darreries de la seva vida que es veia obligat a acceptar àlbums! Potser va fer bé de morir-se.

La part laboratori de l'Institut Lenin està destinada a expandir-se extraordinàriament. A Rússia està naixent una nova disciplina: el leninisme. A les universitats, als establiments de segona ensenyança, els obrers i pagesos i fills d'obers i pagesos -les dringues

Amants i Eugeni Xammar, de viatge de noces

Capçalera de La Veu de Catalunya

DISSABTE, 13 DE SETEMBRE DEL 2014 ara

Un vot de lluny

La Publicidad, 11 d'abril 1931

persones que a Rússia tenen dret a freqüentar aquests indrets— hi aprenen geografia, astronomia, química, economia política— molta economia política, pobresa—, ètica revolucionària, marxisme i leninisme. Això va així, i no s'hi val a riure ni a confondre el leninisme, que és una doctrina plena de passió i empena, amb el cervantisme, per exemple, que és una deriva de guillats. S'està veient que Lenin— com Cervantes— tenia solucions per a tot. Lenin i el matrimoni, Lenin i l'escola, Lenin i l'exèrcit, Lenin i la moral individual, Lenin i la música popular, Lenin i el problema de les nacionalitats, Lenin i el vegetarisme. ¿Què diria Lenin davant del cas Trotski? ¿Què diria Lenin en veure els magnífics autobusos que acaba de posar en circulació el Soviet de Moscou? ¿Què faria Lenin per a evitar la caiguda del preu del blat els anys de bona collita? (Aquest any hi ha a Rússia una collita de blat desbordant i el tema és de gran actualitat).

Lenin és explotat sistemàticament des de tots els punts de vista. És l'instrument de propaganda més eficaç de la Revolució i el leninisme, el subjecte d'estudi més important i delicat. Són moltes les persones d'ambdós sexes que es dediquen al leninisme, com altres es dediquen a l'aviació o al periodisme: perquè els hi agrada o perquè hi veuen un esdevenidor o per totes dues coses allò. Aquestes persones troben a l'Institut Lenin una biblioteca única i tota mena de facilitats de treball. L'Institut Lenin recull tot el que es publica de Lenin i sobre Lenin, no solament a Rússia, sinó a tots els països estrangers. A Anglaterra, als Estats Units i als països escandinavs hi ha ja una bibliografia leninista important. Després ve Alemanya, Itàlia i França resten endarrerats. De llengua espanyola no hi ha res, naturalment. L'Institut prepara facsimils dels originals manuscrits de Lenin més importants, facilita materials als propagandistes i agitadors; recull sobre la vida (potser seria millor dir sobre la vida i miracles) de Lenin tot el que pot trobar: correspondència escampada, originals de joventut esgarriats per revistes i revistes, anècdotes de l'exili recordades pels amics. Però la gran feina, l'obra magna de l'Institut és l'edició monumental internacional de les obres escollides de Lenin. Tindrà deu volums i es publicarà, de moment, en francès, anglès, italià i alemany. Més tard, en altres llengües de menor importància. La selecció dels escrits ja està feta, però l'edició no se sap encara quan veurà la llum. No podrà sortir mentre no estiguin llestes les notes marginals, encarregades als millors especialistes. Tothom està d'acord sobre aquest punt a Rússia, que sense notes explicatives, aclaratòries i precisants, Lenin, avui, ja no es pot llegir. La importància del leninisme està demostrada principalment pel gran nombre de persones capaces d'explicar-vos el pensament de Lenin molt millor que Lenin mateix.

El leninisme és una ciència i l'Institut Lenin és el temple de la nova ciència. Dins d'una de les cambres de l'Institut, un professor— ¿Cal dir que és un professor alemany?—, provenint dels més moderns aparells estudia el cervell de Lenin. El professor té ordres de no anar de pressa i crèdit il·limitat. Fa dos anys que treballa i encara no ha dit un mot. Passa tancat a la Cambra, a soles amb el cervell de Lenin, vuit hores diàries, la jornada legal. Quan se'n va a Alemanya a passar les vacances o les festes de Nadal amb la família, fa segellar la porta del seu laboratori.

El dia que el professor alemany s'engegui, si encara som vius i Déu ens dona salut, ja riurem.

Eugeni Xammar

No podré votar diumenge que ve, perquè no seré a Barcelona. Si hi fos, votaria la candidatura del Partit Catalanista Republicà.

Faig aquesta declaració pública per tal d'evitar que em prenguin per mort. Si els difunts, gràcia al senyor Santamaría, han estat a punt de tenir una intervenció important en el govern municipal de Barcelona, ningú no podrà negar als absents, em sembla, el dret a interessar-se, de lluny, per la sort de la Ciutat.

Votaria la candidatura del Partit Catalanista Republicà, perquè sóc catalanista de tota la vida i— de tota la vida— republicà. Primer catalanista i després, per catalanisme, republicà. Ni regionalista, ni nacionalista, ni centrista, ni col·lectivista, ni socialista, ni radical, ni comunista, ni sometentista de barret fort, ni sindicalista, ni esquerrista, ni dretista, ni anarquista de Terrassa, ni— menys que res— monàrquic, això és: súbdit del rei d'Espanya.

Ens hauríem d'arribar a entendre amb els catalans que tenen el fred atreviment de dir-se monàrquics o de fer-ne sense dir-ho. Monàrquics, ¿per què i de qui? ¿Per a governar com més aviat millor a Madrid? ¿Formant part d'un govern de palatins? Col·laborant amb els col·laboradors de la dictadura? ¿Presentant candidatura única, a Madrid, amb la gent de la "Unión Patriótica"? ¿Fent-se guardar les espatlles a les reunions públiques de Madrid pels "legionarios de España"? Durant fidelitat, el genoll a terra, la mirada baixa, davant de l'autor del discurs del 8 de maig de 1924 al Palau de la Generalitat?

És urgent, és indispensable, restaurar i exaltar el concepte de dignitat nacional catalana. És precs, és necessitat vital, que el catalanista afermi i proclami l'existència de certes incompatibilitats. Tant se val si hem de trencar el cor a patriotes de la mena respectable i anacrònica del senyor Maluquer i Viladot. El seu rei no és el nostre rei. El rei del senyor Ventosa no és el nostre rei. "Hubo un rey (y esto es lo dice un Borbón) que se llamó Felipe V". Foren les paraules d'Alfons XIII al Palau de la Generalitat, per refrescar la memòria als catalans. N'hi ha que semblen tenir interès (¿particular?) a oblidar-les. N'hi ha d'altres, per fortuna, que no les oblidaran mai. Mentre visquin.

Cal restaurar, ho repetim, el concepte de dignitat nacional catalana. Empresa d'un valor ideal— i polític— absolut: empresa— la de mantenir la dignitat col·lectiva i la intransigència dels principis— a la qual han atribuït importància primera tots els moviments nacionals que han precedit el de Catalunya en el camí del triomf. Aquesta empresa cabdal, descurada a casa nostra, quasi completament fins a l'hora de la dictadura, és ara el moment d'escometre-la. Ara, o potser mai. Llanceu la mirada als quatre vents i no en sabreu veure d'altra la realització de la qual s'imposi amb tanta urgència.

Per ajudar a la restauració del sentiment de dignitat nacional a Catalunya, dono de lluny, el meu vot a la candidatura del Partit Catalanista Republicà.

Eugeni Xammar

Eugeni Xammar, durant la II República

Portada de La Publicidad del dia 11 d'abril de 1931

DISSABTE, 13 DE SETEMBRE DEL 2014 ara

Alemania se halla en vísperas de inaugurar un régimen de dictadura

Ahora, 29 de gener del 1933

Esta mañana, a las doce y cuarto, ha tenido lugar entre el presidente Hindenburg y el canceller Von Schleicher la entrevista decisiva, cuya inevitable celebración fue anunciada hace tres días. El resultado estaba previsto desde ayer. A los quince minutos de haber entrado el general Von Schleicher, salta del despacho presidencial con el humoso título de ex canceller. Había pedido el decreto de disolución y se lo habían negado.

Sería ocioso buscar explicaciones de carácter objetivo a la caída de Von Schleicher. Las cosas en Alemania no están ni mejor ni peor que hace ocho semanas, cuando el general fue nombrado canceller. Su programa de obras públicas y colonización interior para reducir el paro forzoso y reanudar las actividades industriales, intensificando al propio tiempo la producción agrícola, no había podido salir todavía de la fase preparatoria. En el orden moral se había esforzado en practicar una política hasta cierto punto liberal y conciliadora, atenta a evitar los choques violentos con los intereses o con los sentimientos de las grandes masas trabajadoras. ¿Que frutos hubiera podido dar el programa económico y la política social de Von Schleicher? Para saberlo hubiese sido necesario esperar un año.

El mariscal Hindenburg y las personas de su intimidad se han cansado de esperar al cabo de un mes y veinticuatro días. La crisis actual es una crisis de confianza. Toda la prensa está de acuerdo en reconocerlo. Pero únicamente un periódico de la derecha —la Deutsche Allge-

meine Zeitung— se atreve a decir toda la verdad: "Desde el momento mismo de su nombramiento, el general Von Schleicher fue canceller contra la voluntad del presidente Hindenburg, y tan pronto como ha sido necesario poner a prueba la confianza del poder moderador en el jefe del Gobierno, se ha visto que la confianza no existía, no había existido nunca".

Queda el porvenir. El canceller de mañana se llamará Hitler, o se llamará Von Papen, si no se llama Schacht. De momento, Hitler parece ser el hombre que cuenta con más probabilidades. El ex canceller Von Papen apoderado del presidente Hindenburg para la resolución de la crisis, negocia con partidos y personalidades de la derecha para llegar cuanto antes a la formación de un gabinete presidido por el jefe nacionalsocialista. Mañana la situación puede ser otra. Puede ocurrir que las fuerzas reaccionarias afines, en lugar de darse el abrazo definitivo, vuelvan a querellarse sobre cómo ha de ocurrir el reparto del poder. En la política de antecámara —Cavour dijo que la peor cámara era preferible a la mejor antecámara—, igual que en las comedias de capa y espada, los incidentes dramáticos inesperados son lo natural. Pero, sea quien sea el canceller de mañana, todo parece indicar que Alemania se halla en vísperas de inaugurar un régimen de dictadura. Y esto es lo importante. Si, como suele decirse, un milagro no lo impide, un gran país va orientarse por el camino de la reacción, que puede ser el camino de la restauración o el camino de la revolución.

Eugenio Xammar

Eugenio Xammar, sortint de la Cancelleria de Berlín

Els assassins i llurs còmplices

El Be Negre, 13 de maig de 1936

Quan va arribar a la meua convivència l'assassinat de Miquel i Josep Badia, tenia pensat, des de feia dies, escriure un article sobre els seus assassins. El títol de l'article havia d'ésser: "Anarquistes i feixistes". He canviat el títol del meu article. Però conservo el tema. Qui són els assassins dels germans Badia? Els anarquistes i els feixistes. Alegeixo: amb la complicitat per omissió de la policia espanyola feixista de Barcelona.

Quan el senyor Gil Robles va a Biarritz a veure si encara hi ha manera de conspirar una mica, porta cinc policies al darrere que li guarden el ventre i les espalles. Per a guardar la vida d'en Miquel Badia, excap de la policia catalana, ja s'ha vist que no hi havia a la Prefectura de Barcelona ni una parella de morts de gana disposats a molestar-se.

Això constitueix un escàndol que el poble de Catalunya no pot tolerar ni tolerarà. Davant dels cadàvers dels germans Badia, l'Honorable President de Catalunya i els senyors Consellers del Govern de la Generalitat han d'haver cunegats per força que la nostra pàtria té plantejat un afer de vida o mort.

Miquel Badia i el seu germà Josep han caigut al camp de l'honor, per Catalunya. Tots els catalans ben nats estan de dol, i els que divergen de la línia política dels germans Badia no pas menys que els altres. Damunt les despulles de Josep i Miquel Badia, feixistes i gloriosos, els plec de la bandera de la pàtria. Però el poble català es gira d'una revolada i cerra els assassins.

No és pas difícil de descobrir-los. Són la trinitat de

l'anti-Catalunya. Són els agents provocadors estipendiats. Ahir, en Lerroux, el partit radical, els 'jóvenes bárbaros', 'El Progreso'. Avui, el 'Comité anárquico', la E.A.L., els pistoleros, 'Solidaridad Obrera'. Són els feixistes, hereus de l'esperit i els mètodes dels Goversos de la monarquia i del bienni radical-velista. Són els policies forasters, agents d'enllaç entre els provocadors instal·lats a l'interior i l'enemic situat més enllà de les fronteres de Catalunya. Aquest enemic, avui no és el Govern de la República espanyola. És el feixisme espanyol.

I el feixisme espanyol té un aliat poderós, un aliat al qual els dirigents feixistes donen tant de valor, si no més, com als militars, als guàrdies civils i els policies feixistes. Aquest aliat és la Confederación Nacional del Trabajo, controlada per anarquistes mercenaris i assassins professionals de la Federación Anarquista Ibérica. I quan dic això sé de què parlo.

No hi ha llibertat a Catalunya, no hi ha llibertat a Catalunya, mentre els sindicats obrers catalans estiguin sotmesos a la tirania d'agents provocadors manobrats pels enemics de Catalunya. No ho oblidí el Govern de la Generalitat.

Recordi que els assassins dels germans Badia van tenir a la seva disposició després del 6 d'octubre, els micròfons oficials. Recordi que el seu primer deure és defensar la sang dels catalans. L'Ordre Públic ha de tornar a Catalunya. I de debò i de pressa! I per sempre!

Peer Gynt

Detall d'El Be Negre

DISSABTE, 13 DE SETEMBRE DEL 2014 ara

Fora de la comunitat catalana

Quaderns d'Estudis Polítics, Econòmics i Socials, maig-juny de 1947

Déu ens guard d'un ja està fet. Domènec Montagut –i si no vaig errat de comptes Montagut és un nom sota del qual s'amaga una vella i bona amistat meua que ja fa quaranta anys que dura i encara en durarà pel cap baix, quaranta més... Domènec Montagut m'haurà de permetre, de totes maneres, que li digui que és una veritable llastima que deixés passar, que no aprofités, la magnífica ocasió que se li presentava de no escriure un article sobre la revista *Destino* ni sobre l'equip de catalans sense escrúpols que porta la responsabilitat d'aquesta publicació. Una ocasió perduda és un capital definitivament malbaratat: que hi farem! L'article de Domènec Montagut fou escrit, i com que una desgràcia mai ve sola, després d'èsser publicat. Publicats a QUADERNS. QUADERNS D'ESTUDIS POLÍTICS I SOCIALS. Políticament, *Destino* és una empresa de la qual els propis empresaris n'han proclamat el falliment. La "política de unitat" ha estat arraconada. El rètol famós que feia de subtítol, despenjat i llengat al pilot de les escombraries. Tot presentant excuses i demanant perdó als membres actius d'una corporació útil, i la brutícia de la qual és exterior, podríem dir que els redactors catalans de *Destino* constitueixen un equip d'escombraries. Intrèpids escombraries disposats a tot. Vuit anys abans de bolcar-hi la "política de unitat" havien ja abocat al fener Catalunya i la llengua catalana. Arui la política de *Destino*, esvaint els somnis imperials, és una política modesta, monàrquica, municipal i, quan el general Franco és a Barcelona, franquista. Econòmicament *Destino* és, sembla, una empresa rentable. Present a París per uns quants dies, a la vetlla de la desfeta alemanya, el príncep dels destinataris, Ignacio Agustí, es vantava de no haver escrit una ratlla en català des de feia vuit anys, i cofaïssament disposat a tota mena de confidències cantava a qui volia escoltar-lo, els mètodes emprats per a donar a l'òrgan de la redacció espiritual de Catalunya, l'ampla base de subscriptors fidels sense la qual no és possible que una publicació pugui viure i prosperar. Parelles de falangistes –explicava Ignacio Agustí– uniformats i armats, es presentaven al domicili dels únics subscriptors de *Mirador* i d'altres catalans més o menys benestants i esponguts, i amb una amabilitat expulsiu els convidaven a signar un butlletí de subscripció a *Destino*. Tothom s'explicava sense esforç l'èxit d'aquestes expedicions que permetien, des del primer moment, assegurar als redactors destinataris uns passaments substancials successivament engruixats amb el producte d'altres col·laboracions i dels llibres que publicava la "Editorial Àncora y Delfín", dedicava com la revista, a la glòria de la "política de unitat". La política i l'economia s'enllacen naturalment amb la sociologia. Socialment, un redactor de *Destino* ha estat i és un personatge honorable i honorat, vull dir que és un personatge enviat el qual van facilitar els honors oficials i les facilitats econòmiques que l'ocupant dona als seus servidors. Aquestes circumstàncies favorables alguns membres de l'equip les han aprofitades per arrodonir les situacions llurs fent el que en català, llengua casolana, en diem un bon casament (De la mateixa operació els castellans, que parlen "una llengua recia y serena", en diuen dar el "braguetazo"). Ignacio Agustí, aleshores en plena epulència espanyolista, va guanyar, ja fa temps, un "premio del Generalísimo" o "premio del Caudillo", amb un article, en el qual entre altres coses incongruents, era seriosament recomanat a les persones que es fessin una casa que la construïssin "empezando por las ventanas", car per aquest procediment original, si bé d'execució difícil, els futurs propietaris o estadors obtindrien, segons Ignacio Agustí, "una visión más directa y entrañable de nuestra España". Ara, aquest simplet ha canviat d'instrument. Escriu –en castellà– novel·les de costums barcelonins. Publica "El

viudo Rius" (excel·lent títol per a un vodevil pornogràfic) i tot seguit Don César González Ruano –"caballero español" tot d'una peça, instal·lat a Catalunya com a cal sogre–, proclama que "Ignacio Agustí es el primer novelista contemporáneo". Cosa que per altra banda ningú no la creu –i la senyora Agustí menys que ningú.

Tot el que precedeix demostra que una revista com QUADERNS consagrada als estudis polítics, econòmics i socials, pot perfectament dedicar, en principi, un o diversos articles a l'estudi d'una publicació com *Destino* i d'un equip com l'equip destinataris. Revista i equip –ho acabem de veure– presenten un indubtable interès polític, econòmic i social. No gens menys, torno a afirmar que Domènec Montagut hauria obert a una millor inspiració si en comptes d'escriure el seu article no l'hagués escrit. Per què?

No em serà difícil explicar-ho. En primer lloc diré que prendre com a exemple de redreçament de l'esperit català a l'interior de Catalunya, la posició adoptada d'un quant temps ençà, per un equip d'homes sense conviccions, sense patriotisme, sense dignitat i per a dir-ho en un sol mot, sense vergonya, és un acte que a mi em sembla blasfematori. I Domènec Montagut se'n dona perfecte compte quan a la fi del seu article, tot ell ple de precaucions retòriques que són com la segona veu de la dissertació i sense cap dubte la veritable veu de la seva consciència es gira d'esquena als homes de *Destino* i proclama que els seus amics són uns altres homes. Aquells –diu– que viuen a Catalunya "en una noble abstinència". Però el mal ja estava fet. Sense voler-ho, n'estic segur, Domènec Montagut havia escrit l'article que els homes de *Destino* esperaven. Augurs de pa sucat amb oli, cada un d'ells l'haurà llegit amb fruïció i, la lectura acabada, s'haurà dit, somrient, per sota el nas, que tot anava bé i que decididament el món occidental era un lloc de sojorn idíl·lic per als hòtels dotats d'una certa intel·ligència.

Que volen més els joves de mitjana edat que redacten *Destino* i que acaben de llençar l'editorial Àncora? Censurats va ésser gosh ara fa tres anys, però està definitivament passat. S'han dissipat les angoixes i els mals somnis. El redactor de *Destino* es lleva al dematí i després de passar una nit tranquil·la, es mira al mirall i està content. No morirà ni penjarà ni afusellarà, i això és altament satisfactori, per ell, s'entén. El redactor de *Destino* morirà de mort natural i, tal com van les coses, no és probable –no, no sembla probable– que la mort natural l'hagi d'anar a cercar darrera les reixes d'una presó. Davant d'aquestes perspectives tan falagueres, davant d'un horitzó tan serè, el redactor de *Destino* respira a plens pulmons. Què més vol? Ho té tot... Tot? No, no pas ben bé tot. El benestar i la impunitat són les coses que per al redactor de *Destino*, tenen més preu. Són coses precioses, ningú no en dubta, però no ho són tot. Hi ha les sancions morals. El redactor de *Destino* no ignora (deixem de banda el menyspreu) la repugnància física, el fàstic infinit, la incitació al vòmit que un home que ha fet i està fent la feina que ell ha fet i està fent ha d'inspirar per força els catalans patriotes, induït per les circumstàncies de les penes de mort o de reclusió perpètua o temporal, el redactor de *Destino* està content, molt content, però no acaba d'estar ben bé content. Aspira a altres indulgències, a altres amnisties o si més no, a altres amnisties. De moment no demana gran cosa. Fa deu anys que roda de quatre grapes entorn de taules on s'asseuen persones importants, i que parlen castellà, acceptaria per començar qualsevol cosa: una puntada de peu amistosa, un os de costella per escurat que signi, un bocí de pa, un article com el de Domènec Montagut. Sobretot, un article com el de Domènec Mon-

tagut. Reconciliació dels catalans heu dit? Dolça melodia per a les orelles actuals d'un redactor de *Destino*...

No serà. No serà sol, n'estic segur, en rebutjar, a la seva mateixa arrel, la idea de reconciliació amb els representants de la traïció perfectament definida i caracteritzada. I com que voldria no haver de tornar a parlar mai més ni de *Destino* ni del seu equip, vull precisar d'una vegada que no sóc un botxí honorari. No reclamo l'execució ni l'empresonament de ningú per redactor de *Destino* que sigui. Sóc enemic de la pena de mort. Ho era fa quaranta anys, quan un redactor de *Destino* precisament, va prendre la iniciativa de demanar als poders públics la supressió de la pena de mort a Espanya. Home de bona memòria, el redactor de *Destino* no deu haver oblidat que una de les primeres adhesions que va rebre fou la meua i si en José María Junoy troba estrany que, després de quaranta anys, encara pensi el mateix, em permetré de fer-li remarcar que a l'Amèlia del Valls, és un país que dona aquesta mena de monstres. Fet i fet, però, el que jo sigui enemic de la pena de mort no té cap importància. Tampoc en tindria cap que jo fos partidari de la mateixa pena i afegit a l'espectacle de les execucions capitals. El que té una gran importància, en canvi, és que Domènec Montagut i jo –i els redactors de *Destino*– visquem tots plegats en una època d'aram i de foc que ens ha obligat a ésser testimonis –poso un exemple entre mil– de la condemna a mort i de l'afusellament de Brasillach. De Robert Brasillach, que, víctima d'una aberració o enlluernament per un miratge, o mal aconsellat per la vanitat, va fer-se propagandista de la col·laboració franco-alemanya. Però que mai no va negar la seva condició de francès. Però que mai no va escriure altra llengua que la francesa. Però que mai no va dir que Alemanya tenia un dret de vida i de mort damunt de França. Però que mai no va dir que els francesos havien de parlar alemany, ni que el territori francès degradat parçel·lat en províncies, s'havia d'integrar a l'imperi alemany.

I això és el que no s'ha d'oblidar. El que Robert Brasillach, condemnat a mort i executat, mai no va dir ni mai no va fer, és el que els redactors de *Destino* han dit i han fet. Preneu l'exemple d'un Ignacio Agustí, d'un José Pla, d'un Juan Estelrich, d'un Manuel Brunet, d'un Juan Teixidor (Carlos Sentís, rata de clauveguera dedicada a les feines més vils de l'espionatge per compte de l'enemic és una categoria a part) i haurreu per força de reconèixer que cap tribunal francès no hauria vauil·lat en aplicar a aquests sis homes la mateixa pena que a Robert Brasillach. Lamentablement, està clar, que el dret penal sigui una cosa tan poc matisada que obligui a imposar a Robert Brasillach el mateix càstig que a Jean Feronnet, a Jean Herold Paquis i a Georges Suarez.

Car això és del que es tracta i de res més. De la traïció, de la submissió total i venal a l'enemic, de l'execució de les ordres de l'ocupant, de l'abandó de la dignitat i de l'escarni de l'honor. Aquest afer de *Destino* no pot ésser jutjat més que dintre d'un marc i aquest marc té un nom: Catalunya, la nostra pàtria sotmesa a un règim d'opressió i d'ocupació com cap altre poble d'Europa no n'ha conegut de parió, car en cap altre poble no li ha estat negat l'ús públic i lliure de la llengua pròpia. Agustí, Pla, Brunet, Estelrich, Teixidor, amb altre Sentís, Solerivicens, Nadals i Díaz-Plaia han estat i són els agents –estipendiats– de l'ocupant, els executors de la seva política, els instruments de l'opressió espanyola i franquista a Catalunya. Davant dels menyspreables dels enemics, aquests homes han trobat la manera de regular als límits de l'abjectió i de la baixesa. Han escrit en castellà mentre el general Franco

12

els ha donat l'ordre d'escriure en castellà i s'han posat a escriure en català el dia que han rebut del general Franco l'ordre de tornar a escriure (a estones) en català.

Avui com ahir servidors servils de l'enemic i prou. I demano a Domènec Montagut que em digui si no creu que han de quedar fora de la reconciliació dels catalans els homes que, en virtut d'actes de traïció caracteritzats, s'han situat ells mateixos fora de la comunitat catalana.

L'article de Domènec Montagut porta un títol suau i llaminer: "Una interessant evolució dins de Catalunya". Aquesta evolució va lligada amb el que en podríem dir la nova política catalana del franquisme, els mòbils de la qual no tinc temps avui d'analitzar. Celebro que el jovent català pugui ballar sardanes. La sardana és una dansa molt bella. És confortador, molt, saber que hi ha catalans que no es vinculen i que no s'estoven. Però no refuso a barrejar les tovalloles brutes amb els tovallons nets. Exemple: la publicació d'un llibre de poesies de Carles Riba no ha fet ni fred ni calor. "Del joc i del foc" ha servit de pretext perquè *Destino* publicqués una crònica amarada del més pur esperit "renacentista". La lectura del poema "Montserrat", per Josep M. de Sagarra, fou un acte brillant i públic, organitzat amb el beneplàcit de les autoritats. *Destino* en parla amb els ulls en blanc i aquell "terra meua" entre cometes, com si es tractés d'una cita del japonès, és, en efecte, com se sol dir, tot un poema. Però els catalans que varen assistir a la lectura del poema d'en Sagarra haurien aprofitat millor el temps sopant bé, passejant si feia bo o fent caramboles. Si en Sagarra hagués trobat la rotonda buida s'hauria vist obligat a comprendre que el patriotisme és una cosa i la incontinència verbal una altra i que entre l'un i l'altra a Catalunya, avui, no existeix cap relació. Fins a nou ordre -l'ordre català- a Catalunya el patriotisme és germà siamès del silenci. Silenci que no vol dir resignació ni inacció. Vol dir no fer soroll, refusar-se a manifestacions poc dignes, d'un exhibicionisme innecessari, abstenir-se de sortir al carrer a fer els gegants, car els gegants, a casa nostra, acostumen a anar acompanyats de les trampes. Més exemples: L'Orfeó Català dona concerts (poes) al "Palacio de la Música" i canta, en català, "La Madre de Dios", "La Hija del Mervader", "Las Flores de Mayo" i "La Defunción del Monaguillo". Les autoritats franquistes, presents, aplaudeixen. Jo, absent, xiulo tan fort com puc. Hi ha gent que està molt contenta perquè a Barcelona es torna a fer teatre català, amb cartells i programes redactats en castellà. Cadascun és com Déu l'ha fet. Jo, per a estar content, necessitaria que a Catalunya fessin teatre castellà amb els cartells i programes en català. Em pare, Tothom qui hagi volgut m'haurà pogut entendre.

No en dubteu pas, Domènec Montagut, aquesta interessant evolució dins de Catalunya és, en gran part, una empresa de contrabandistes. A mi, de moment, les úniques publicacions editades a Catalunya que m'interessen són les que es publiquen sense peu d'impremta i entre aquestes n'hi ha de serioses. És cert que moltes altres estan plenes de solecismes i de faltes d'ortografia. Tant se val. "Lo Cayter del Llobregat" no és pas, precisament,

un model de bon català, i ja hem quedat que del que es tracta és de preparar una nova Renaixença. La realitat no és gaire afalagadora, ho reconec, però tampoc cal desesperar, car els signes alentadors no manquen. En voleu un per mostra? Escolten la castellana veu de Juan Estelrich, recollida pel compilador, ple de flaire, de l'Anecdolari Peninsular, al peu de la primera de la primera columna de la plana 37 del mateix número de *QUADERNS* que publica l'article de Domènec Montagut. "He escrito abundantemente sobre Maragall y más escribiré todavía -diu Juan Estelrich- si Dios me da aliento y a pesar de quienes con tenebrosas pero no vagas amenazas o con la comisión de positivos daños, se proponen que enmudezca para siempre". Bravo, bravísimo. "Tenebrosas pero no vagas amenazas" m'agrada. "Comisión de positivos daños", encara m'agrada més. Totes les esperances estan permeses i només ens cal repetir amb l'immortal doctor Carulla, que també parlava castellà com els redactors de *Destino*: "Prosigad, prosigad".

Joves catalans, patriotes que enyoreu l'acció i que suara heu tingut la gentilesa de trametre'm un emissari per demanar-me consell, us proposo, mentre arriba el moment d'escometre empreses de més volada, un exercici preparatori: la caga a l'entrada del fosc, sense intencions tràgiques, del redactor de *Destino*. Exercici sense risc -altament no el proposaria- perquè el redactor de *Destino* és covard de mena i perquè ara, en ple treball "renacentista", no deu estar excessivament protegit. Exercici, doncs, doblement recomanable. Ni sang ni garrotades. Quan el redactor de *Destino* se us presenti d'esquena, la puntada de peu al carpó sense avís previ estarà indicadíssima. Quan el redactor de *Destino* se us presenti de cara, aleshores no us calen instruccions. La temptació serà irresistible i la gargallada inexorable. Com una revolta del destí. En castellà, *Destino*.

Eugeni Xammar

Eugeni Xammar, retratat en la maduresa

ENTREVISTA

ESTRELLAS DE LAS ONDAS

Dos mujeres agitan los índices de audiencia en la radio con fórmulas novedosas: hablar sobre sexo en vivo y en directo y tratar la ciencia de forma divertida.

TEXTO — RITA ABUNDANCIA FOTOS — MIRTA ROJO

Blusa y pantalón de Marciano Guess.

Camisa y falda de Comptoir des Cotonniers.

Celia Blanco: «Los avances sexuales los traen las mujeres»

Con un blog, Cuando dejamos de soñar con ser princesas, y un libro, *Con dos tacones* (La esfera de los libros), ambos sobre sexo,

Blanco pensó que ya era hora de tener un espacio en la radio con la misma temática. La Ser dio vía libre a su proyecto y desde julio, *Contigo dentro*, acapara audiencias cada viernes a las 1:30.

Récord de descargas. En solo dos meses, se ha convertido en el cuarto programa más seguido de la cadena. «Aún hay mucho desconocimiento sobre este tema. Yo trato de contar, en directo y a través de sus protagonistas, las caras de la sexualidad. Hablo de infidelidad, poliamor, voy a orgías, sesiones de *spanking* o *bondage* y cuento dónde ir si te interesa».

El anonimato de la radio. «Es perfecto en esta materia.

Tanto para el oyente como para los invitados si, por ejemplo, quieres que las prostitutas te digan qué les gusta a sus clientes».

Un objetivo. «El buen sexo viene cuando te preguntas ¿qué quiero?, ¿cómo?, ¿con quién?, y actúas. Tenemos la última decisión sobre nuestra sexualidad».

América Valenzuela: «Hay que perderle el miedo a la ciencia»

Iba para veterinaria, pero como la nota no le dio para entrar, acabó en químicas y, más tarde, en periodismo. Desde febrero dirige *Ciencia al cubo*, en Radio 5. Se emite los domingos a las 11:30 y, con una audiencia que aumenta cada día, ha convertido esta árida materia en algo divertido.

De quesitos de cinco minutos a un programa de media hora. «Si se presentan de forma atractiva, a la gente le gustan estos temas. Series como *CSI*, *House* o *Bones* han fomentado el interés por el laboratorio y cambiado la imagen de los científicos. Ya no son tipos aburridos, sino personas interesantes».

Ensayos en las ondas. Sus programas tratan de explicar el sonido que emitían los dinosaurios, la relación entre las matemáticas y la magia o cómo nuestra herencia primate puede explicar el comportamiento de los políticos. «Este medio es maravilloso: el directo da subidón y genera intimidad».

La ciencia importa. «Porque ayuda a entender nuestras reacciones y sentimientos. Somos 100% química».

«Con la censura, teníamos que decir las cosas de manera oblicua»

Entrevista

Ramón Chao escritor y periodista

► Cuando se cumplen 32 años de la desaparición de la revista «Triunfo», que supuso un hito en la historia del periodismo español, recordamos algunos de sus momentos más memorables

MONCHO PAZ

Fundada en 1946 como publicación de crítica teatral y cinematográfica, con el tiempo cedió paso a contenidos de política exterior –menos interferidos por la censura– e incluso de política interior. Por este motivo sufrió numerosos secuestros y multas, y por su Redacción pasaron periodistas, intelectuales, teólogos, dibujantes y escritores comprometidos con su tiempo, como fue el caso de Ramón Chao (Vilalba, 1935), que hoy recuerda aquella etapa como una de las más entrañables de su vida.

–¿Cómo entró en la revista?

–En 1967 trabajaba en el servicio en español y portugués de Radio France Internationale y era también corresponsal del diario madrileño «El Alcázar», que representaba el ala aperturista del Opus Dei; presenté mi dimisión cuando Manuel Fraga, siendo ministro de Información y Turismo, provocó la destitución de Luis Apostua como director por considerarlo extremadamente liberal. Recuerdo que Eduardo G. Rico había venido a París, buscando un corresponsal para «Teleguía», revista del grupo Movierecord, que el equipo de «Triunfo» sostenía y supervisaba por razones de estrategia.

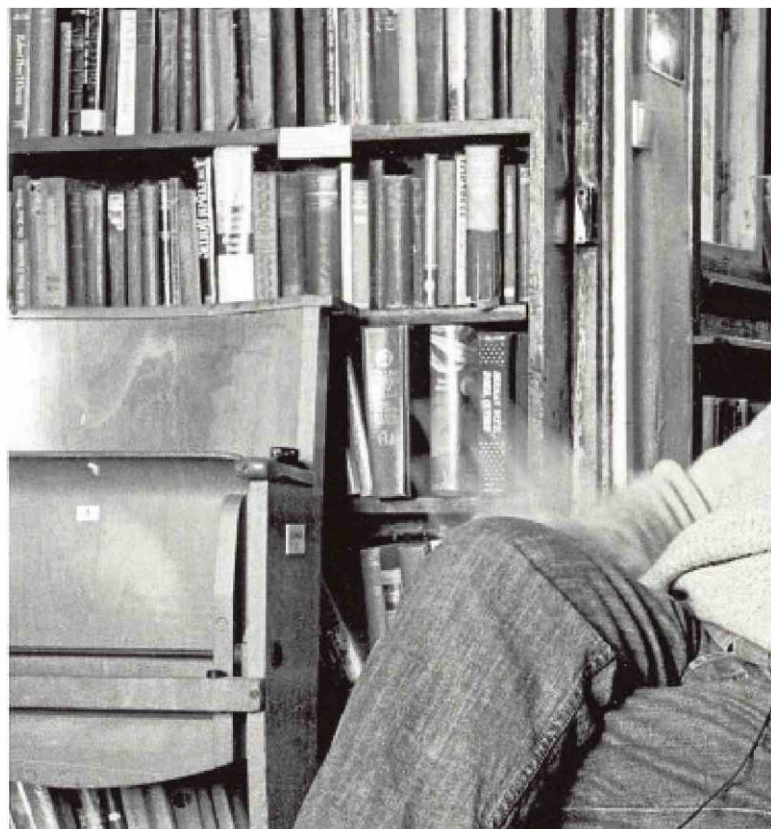
–Cuénteme algo de sus primeras colaboraciones.

–Una de ellas fue una entrevista de Alejo Carpentier. Digo «de» y digo bien, porque hablé con el escritor cubano en su despacho oficial de la embajada de Cuba en París, grabé la conversación y al final le dije que le mandaría el texto antes de publicarlo. «No, se lo mandaré yo a usted», me contestó con firmeza y sus erres a francesadas. A la semana siguiente recibí una magnífica entrevista, que poco tenía que ver con lo que habíamos hablado. La firmaba yo. Y así salió en «Triunfo», con una foto de Carpentier hecha por Antonio Gálvez y un titular que rezaba: «Una literatura inmensa». A raíz de este éxito, Manuel Cerezas, director de «Novelas y Cuentos», me encargó un libro de conversaciones con

Una anécdota con Mitterrand

«Fue en una conferencia de prensa de los socialistas del sur, donde estaban Mario Soares, Andreas Papandreu, Felipe González y el futuro presidente de la República francesa. Levanté la mano para hacerle una pregunta, anuncié el título de mi publicación y lo interrogué. Mitterrand me contestó con indudable ironía que todo lo que pensaba lo tenía en la cabeza y no detrás, deshaciéndose luego en elogios hacia Felipe, cuando todos sabíamos que prefería a Tierno Galván, el “viejo profesor”. Al cabo de media hora quise plantearle otra pregunta y me hizo repetir el nombre de la revista. “Eso de Triunfo, dijo, me trae recuerdos franquistas”. Le contesté que no parecía estar muy al corriente de la situación política y cultural española. Aplaudieron los demás corresponsales, Felipe González le explicó algo al oído y Mitterrand se disculpó».

El último número de la revista «Triunfo» fue publicado para julio-agosto de 1982

El escritor y periodista Ramón Chao

Carpentier. Le propuse entonces a éste hacerlo al revés: una larguísima entrevista en la que yo inventaría las preguntas y las respuestas. Carpentier aceptó y se publicó el libro con su aprobación. A partir de ahí mis colaboraciones en «Triunfo» fueron casi semanales.

–¿Se ha sentido alguna vez como un intruso en la profesión?

–Al contrario, se me ocurrió aplicar mis conocimientos musicales a mi nueva actividad como periodista. La música era el punto débil de «Triunfo» y, en general, de la práctica totalidad de las revistas. Me irrita que para que a uno lo consideren culto, tenga que saber de literatura, filosofía, pintura y conocer terminología financiera. Y de música nada; incluso algunos se jactan de su ignorancia en esta materia. Fue un gran mérito por parte de «Triunfo» aceptar la serie que le propuse de entrevistas con los

compositores más importantes del momento, que llevaba por título «Música y sociedad». En ella figuraron, entre otros, Pierre Boulez, Stockhausen, Luigi Nono, Luis de Pablo, Sylvano Bussotti, Ernesto Halffter y Luciano Berio.

–¿Cómo lidiaban con la censura?

–Teníamos que decir las cosas de manera oblicua. A mí, desde París, me resultaba mucho más fácil.

Para empezar, allí había un general, presidente

de la República, cuyo comportamiento distaba leguas del que imponía su voluntad con las armas en nuestro país. Así abordaba yo temas que, desde un ángulo u otro, podrían servir de ejemplo como el aborto o la eutanasia; y, en España, la ambigua Ley de Asociaciones que supuestamente pretendía liberalizar el régimen sin dar los medios para ello, cambiar un poco para que todo siguiese igual; se hablaba de «asociaciones políticas», pero no de partidos políticos, equivalentes a los que existían en los países europeos. Con todo ello, las consecuencias personales que entrañaba el ejercicio de la profesión, en mi caso, no tenían comparación con el peligro que corrían mis colegas en España. Aparte de residir en el extranjero, yo no vivía de mis colaboraciones en la prensa española, pues tenía un empleo fijo en Radio France. Esa posición económica me permitió dimitir de «El Alcázar», así como de «La Voz de Galicia» cuando, también debido a las presiones insoportables de Fraga Iribarne, el Consejo de Administración del diario destituyó como director a Francisco Pillado Rivadulla.

–Era una época de acoso y derribo por parte del franquismo, en la cual había que buscar aliados.

–En aquellos tiempos de persecución, con cierres repetidos de cuatro meses, «Le Nouvel Observateur» y «Le Monde» fueron nuestros aliados. «Le Monde» tenía entonces una sección semanal –los sábados, si mal no recuerdo– en la que publicaba comentarios de periódicos extranjeros. Pensábamos que la presencia de «Triunfo» en la prensa inter-

ABC

Alianzas internacionales
«En aquellos tiempos de persecución, 'Le Nouvel Observateur' y 'Le Monde' fueron nuestros aliados»

Carrillo sobre Ezcurra
«Nunca vi a un español más desinformado de lo que pasa en su país. Y Ezcurra me dijo lo mismo de Carrillo»

nacional podría aminorar la saña de nuestros acosadores. Marcel Niedergang, responsable del sector hispanoamericano en «Le Monde», cómplice nuestro, me aceptó varios comentarios sobre «Triunfo». Después siguió pidiéndome notas, pero como no era conveniente para «Le Monde» que una misma publicación figurase todas las semanas, alterné con otros periódicos españoles que mantenían una actitud antifranquista como «El Norte de Castilla», dirigido por Miguel Delibes, y «La Voz de Galicia», por Pillado Rivadulla. ¿Cómo fueron los primeros contactos entre «Triunfo» y el PCE?

—Le sugerí a Jose Ángel Ezcurra que debería conocer a Carrillo y traté de preparar una entrevista. Solicité la cita al catalán Pere Fragés, encargado de prensa del PCE. El día señalado esperamos un buen rato (Ezcurra y yo) en las oficinas que tenían cerca de la Agencia France-Presse. Carrillo no se presentó, nos dieron otra cita para días después, en un bar, «con un responsable cultural».

Cuando vi desde la calle al tal responsable le dije a Ezcurra que aquella persona no me parecía que tuviese rango suficiente como interlocutor; pero le pedimos un encuentro con alguien del Comité central. Días después nos encontramos otra vez en el mismo local de los grandes bulevares, con Manuel Azcárate e Ignacio Gallego. Otro encuentro frustrado, presidido por una evidente desconfianza hacia nosotros por parte de ellos, o porque no tenían consignas precisas, no lo sé. Fue un diálogo de sordomudos y la despedida, casi glacial.

Recordé entonces que Santiago Álvarez, me había recriminado que en mis crónicas de «La Voz de Galicia» hablase de él como secretario general del partido comunista gallego «en el exilio». «El Partido Comunista gallego no está en el exilio, sino en el interior», sentenció. Me dirigí a Santiago Álvarez y me organizó dos cenas con Carrillo, él, Ezcurra y yo, ambas en mi casa de Sèvres. Hablamos mucho, sobre todo Ezcurra y Carrillo. Éste no cesaba de hacer hincapié en las perspectivas revolucionarias de España, hablaba de su fe en la lucha obrera, de huelgas y movimientos sociales en Valladolid, mientras que Ezcurra trataba de explicarle que se había creado en España una clase media en la que se habían integrado numerosas capas de trabajadores, que ya no estaban dispuestos a correr riesgos económicos ni políticos. Tiempo después, Carrillo me hizo el siguiente comentario de aquella entrevista: «Nunca vi a un español más desinformado de lo que pasa en su país». Y Ezcurra me dijo más o menos lo mismo de Carrillo.

L'EDITORIAL

La mirada més atenta de la premsa internacional

Sorpren la distància que hi ha entre la manera com els mitjans de comunicació espanyols i els de la resta del món han explicat la massiva i diàfana Diada de la V. La mirada incòmoda de bona part del periodisme espanyol a l'hora de narrar la manifestació és inversament proporcional a la toseria catalana per omplir els carrers. Si un lector imparcial, vingut –parafrasejant el ministre García-Margallo– de l'espai sideral, volgués informar-se del que dijous va passar a Barcelona i ho fes a través del relat de la majoria de diaris, televisions i ràdios de Madrid, arribaria a estranyes conclusions: segurament acabaria convençut que Catalunya viu angoixada, adoctrinada i abocada a una confrontació suïcida. Si, en canvi, tingués la possibilitat de donar una ullada als mitjans més influents del planeta Terra, s'enduria una altra idea: la d'una societat sense por, pacífica i festiva, optimista i decidida, que per tercer any consecutiu, malgrat tenir-ho tot en contra, surt al carrer a demanar que li deixin decidir el seu futur democràticament i civilitzadament.

El procés topa amb moltes incomprensions diplomàtiques però ja té el focus al damunt

Aquesta diferència abismal suposa, sens dubte, un problema per al procés català, que ho tindrà molt difícil per tirar endavant sense la possibilitat d'un acord, ni que sigui de mínims, amb el poder espanyol, però en realitat també suposa un greu risc per a Espanya, que, negant la realitat i la força de la protesta, converteix el problema cada cop en més irresoluble. El cas dels catalans, una àmplia majoria dels quals veuen necessari solucionar l'endèmic desenaix dins l'Estat amb una consulta que obri la possibilitat de crear un estat propi, encara topa amb moltes incomprensions diplomàtiques arreu, però com a mínim la premsa internacional és rigorosa i, de fet, cada cop més comprensiva quan ens posa el focus al damunt. Les pròximes setmanes seran crucials. Seria bo, doncs, que les veus que s'han sentit aquests dies en alguns mitjans espanyols a favor d'una mirada més neutra i dialogant sobre el procés català s'obrin pas. Si no, només s'aconseguirà distanciar la societat i la política espanyola d'una realitat política i cívica catalana que en cap cas desapareixerà a força de negar-la.

A TVE no li agrada la V

EL MIRADOR

Víctor-M. Amela

Hi ha al planeta cap lloc més competent per televisar manifestacions que Catalunya? No. Des de la *mani* del milió del 1977 el desafiament és constant, passant per la del "No a la guerra" i, sobretot, per les de les tres últimes Diades, que reblen el clau.

"Els catalans tot ho fan per milions", va dir un periodista als anys trenta, i aquí continuem, ficant milions de catalans a la tele a cop de manifestació. Set helicòpters alhora van sobrevolar la V gegant de la Diada 2014, facturant imatges espectaculars, una colorista i palpable barreja de persones.

Les millors imatges i les més nítides, les de 8tv: no demoro la meua felicitació a la cadena i a Josep Cuní, el *saldia* del qual va derrotar TV3: per què deu ser? Doncs perquè en Cuní s'ho ha guanyat a pels, ja que ha apostat per una informació sense embuts (amb la cadena donant-li recursos), amb controvèrsia i sense fer melindros, cosa que agraeix el telespectador i li concedeix el lideratge. (Reflexió: una televisió pública hauria de ser sinònim d'equanimitat i credibilitat, però no aconsegueix ser-ho aquí -ni a Catalunya ni a Espanya-, la qual cosa ens hauríem de fer mirar, o deixar-ho córrer).

Les imatges captades per les nostres televisions han estat el millor spot possible d'aquesta Catalunya que vol ser protagonista i demana un lloc propi al món. Objectiu aconseguit: la finalitat d'aquestes manifestacions tan originals i vistoses en aquesta societat de l'espectacle és ser ben televisades, seduir pantalles i cotitzar als noticiaris. Aconseguit amb nota molt alta...

...Tot i que no a tot arreu: unes imatges tan atractives no van interessar gaire a TVE, televisió pública (que sufraguem tots) que es va limitar a oferir

Les imatges de les nostres teles han estat el millor spot possible d'aquesta Catalunya que vol ser protagonista

plans estàtics des d'una modesta estrada a la plaça de les Glòries, sense vistes aèries, sense transmetre l'envergadura i dimensió del magne esdeveniment ciutadà. Per això molts professionals de TVE s'han queixat per una falta de competència periodística tan flagrant sobre la Diada, per no parlar de "censura visual" (així ho ha denunciat Hazlo Público, plataforma de defensa de TVE). Aquestes queixes tenen les simètricament inverses a TV3, on molts periodistes lamenten que els seus informatius hagin trepitjat més d'una vegada la frontera amb l'agitació i propaganda en benefici de l'Assemblea Nacional Catalana durant la preparació de la manifestació.

Al seu torn, TVE va exagerar la cobertura de la manifestació convocada a Tarragona per la plataforma Societat Civil Catalana, 700 vegades més escarida en assistència que la de la V barcelonina: per mantenir la proporció, em surt que TVE hauria d'haver emès set dies seguits de plans aeris de la V.

pareumàquines

DAVID MIRÓ (@MIRODAVID)

El triple salt mortal de la portada de 'La Razón'

Què fas a portada quan hi ha una gran mobilització contrària a la teva línia editorial? Tens tres opcions. O la minimitzes i destagues més una altra cosa; o la manipules; o en subratlles les conseqüències negatives. Anem a pams. Aquesta última opció va ser ahir la d'*El País* ("El sobiranisme compleix el seu objectiu al carrer per prolongar el desafiament") i *El Mundo* ("L'independentisme pren el carrer: «Senyor Mas, posi'ns les urnes»"). En realitat Forcadell va dir "president" i no un despectiu "senyor Mas". *L'Abc*,

que durant la Diada pretenia fer creure que Pujol i Duran hi eren, també en va fer una lectura esbiaixada: "Mas s'apropia de la Diada per forçar la seva consulta il·legal". Curiós el possessiu "seva" quan hi havia més d'un milió de persones reclamant-la al carrer. *La Razón*, però, s'emporta la palma, perquè a la portada feia totes tres coses: negativitzava, manipulava i minimitzava. Per dalt titulava: "L'ANC empeny Artur Mas a la desobediència civil amb una V massiva". La foto de la V era minúscula, però. La foto gran era del balcó dels Pujol ("La Diada clandestina dels Pujol"), en una clara maniobra de distracció i, per sota, amb una foto més gran que la de la V, destacava la concentració de Tarragona amb un titular molt optimista tenint en compte la gent que s'hi va aplegar: "Catalunya desperta". A casa nostra el titular menys significat era el de *La Vanguardia* ("V majúscula"), seguit per *El Periódico*, amb un "Força de Voluntat" que evocava alhora l'èxit i el voluntarisme. La mala sort és que a la foto aèria de portada una illa de l'Eixample oberta per un costat provocava un estrany efecte òptic que recorda un *no*. L'ARA optava per un breu i directe "Votarem!", mentre que *El Punt Avui* triava una fórmula més col·loquial: "Quedem el 9-N".

Francino reclama “una resposta política” per a la situació a Catalunya

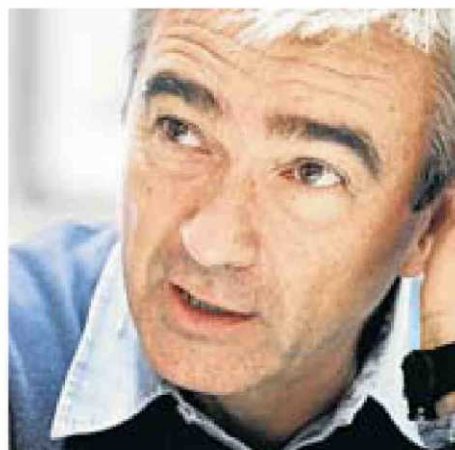
ARA
BARCELONA

El periodista català Carles Francino, presentador de *La ventana* de la SER, va reclamar dijous “una resposta política” a la situació catalana, “una via intel·ligent per canalitzar emocions, sentiments, aspiracions”. A l’editorial amb què va obrir el programa de la Diada, Francino va confessar que està “fart i cabrejat” de sentir-se “escrutat arreu”.

“Uns em consideren, i m’ho va dir l’altre dia un ministre, independentista radical. Uns altres em veuen com a espanyolista, com un català poc autèntic. Però això ja m’ho deien alguns quan treballava a TV3”, va lamentar el periodista, que es nega a “ser enquadrat en un dels bàndols” perquè, diu, pot trobar “arguments amb què estar d’acord a totes bandes”. “Anem cap a un cataclisme, però el cataclisme es pot evitar”, va afegir, parafrasejant un article escrit l’any passat per Javier Cercas.

Polèmica per la cobertura de RTVE

Per la seva banda, treballadors de RTVE han mostrat aquests dies el seu descontentament amb la manera com els mitjans públics estatals han informat sobre la Diada. El consell d’informatius de Ràdio Nacional va denunciar dijous en un comunicat que la direcció de Ràdio 4 de-

Carles Francino va opinar sobre la situació a Catalunya. ALBERTO ARCE

cidís a última hora anul·lar la transmissió de l’acte oficial de dimecres a la Llotja de Mar, i CCOO de RTVE va criticar l’enfocament del reportatge *La diversidad catalana*, emès dissabte a *Informe semanal*, perquè “únicament” havia entrevistat “membres de Societat Civil Catalana”. Per la seva banda, la plataforma per a la defensa de la radiotelevisió pública Hazlo Público considera que TVE va “manipular” la Diada amb una cobertura “tendenciosa i ocultista” dels actes, “equiparant les diferents manifestacions, amb una participació molt diferent” i sense oferir “ni un pla aeri” de la V. —

Prisa culmina la entrada del mexicano Alcántara con un 8,9% del capital

El empresario invierte 100 millones y la firma los usa para recomprar 133 millones de deuda

Á. S. MADRID.

El empresario mexicano Roberto Alcántara Rojas ya el primer accionista individual de Prisa. La editora que preside Juan Luis Cebrián formalizó el pasado 11 de septiembre la ejecución de la ampliación de capital de 99,99 millones de euros (188,68 millones de títulos de clase A) aprobada el pasado mes de julio con la que ha dado entrada en el accionariado a Alcántara, con un 8,9 por ciento del capital. El porcentaje es inferior al 9,3 por ciento anunciado por el propio grupo, ya que a finales de agosto convirtió una serie de *warrants* en acciones de tipo A que finalmente han elevado el capital social de Prisa hasta los 2.117,03 millones de títulos.

El magnate mexicano ha entrado en Prisa a través de Consorcio Transportista Occher, una filial del grupo Herradura Occidente, a través de la que ya poseía 233.050

acciones, un 0,1 por ciento del capital actual. El empresario sindicó esas acciones con los Polanco, que ostentan su participación conjunta a través de Rucandio.

En este punto, la última ampliación ejecutada diluirá a la familia hasta el 10 por ciento del capital, frente al 31 por ciento que tenían a principios de año.

Reducir deuda

Prisa, que cerró junio con una deuda de 3.225 millones de euros, ha utilizado los casi 100 millones inyectados por Alcántara en reducir su pasivo y cumplir con los acreedores. La compañía anunció ayer que con estos fondos había adquirido 133,13 millones de euros de deuda con un descuento de 0,25 euros por euro. Ayer mismo, la compañía anunció que había amortizado deuda por un total de 776,6 millones de euros con la ampliación de capital y la venta de la mayor parte de su participación en Mediaset. La cifra supera con creces los términos del acuerdo pactado con determinados bancos acreedores para recomprar 600 millones de su deuda, con un descuento mínimo del 25 por ciento, hasta el 31 de diciembre de 2014.

8tv assoleix el seu rècord històric d'audiència per la Diada

MITJANS ► La cadena del Grup Godó, 8tv, amb una audiència mitjana diària del 6,1%, va aconseguir dijous el millor registre de la seva història gràcies al programa especial de *8 al dia* de l'Onze de Setembre, dirigit per Josep Cuní. Durant més de set hores i quaranta minuts, l'espai va reunir més de 459.000 espectadors i va arribar al 15,8% de *share*. Des de les 22.30 h fins a les 0.30 h, 8tv va ser la televisió en català

més seguida. Tot això va ser possible gràcies al desplegament, sense precedents, tècnic i humà que va fer 8tv per la Diada. També, 18.000 persones van seguir en directe el programa a través del web. I 5.000 més que van veure en *streaming* la càmera de l'helicòpter que va enregistrar la V per a *8 al dia*. L'èxit també es va traslladar a les xarxes socials, amb més de 6.000 missatges i prop de 1.500 fotografies de la V. / Redacció

Multa a Mediaset per no indicar la publicitat

La Comissió Nacional dels Mercats i la Competència (CNMC) ha multat Mediaset amb 111.000 euros per haver utilitzat, a les cadenes Cuatro i Energy, formats promocionals "en els quals s'hi confonen la publicitat i els continguts". A través d'un comunicat, la CNMC ha volgut subratllar que la separació entre anuncis i continguts és una de les exigències més destacades en totes les normatives nacionals i internacionals sobre el sector audiovisual i la

publicitat. Segons la comissió, Mediaset va fer 25 insercions publicitàries de diferents marques d'automòbils durant quatre emissions de *Deportes Cuatro* i en tretze programes de *Tiki Taka Espresso* o *Tiki Taka*. Aquestes insercions es van realitzar "sense la necessària interrupció i barrejant els continguts editorials amb els publicitaris", un fet que implica una infracció administrativa continuada de caràcter greu".

68 **ELLA&ÉL** Moda**Horst**

EL FOTÓGRAFO QUE ILUMINÓ LA MODA

◀ **Carácter alemán.**

Horst era obsesivo con su trabajo. Planificaba sus fotos con extrema minuciosidad y trabajaba con las luces durante horas antes de encontrar la imagen adecuada. A la izquierda, en una sesión con la modelo Lisa Fonssagrives en 1949.

▶ **'Constructor'.**

Lograba crear imágenes únicas combinando tanto los colores como las formas, como muestra esta foto de la modelo Muriel Maxwell, de 1939. Horst quiso ser arquitecto.

Es uno de los grandes genios de la imagen, y su rompedor trabajo desde los años cuarenta a los ochenta del siglo pasado marcó la fotografía para siempre. Una exposición en Londres saca a la luz el legado de un maestro que, jugando con las sombras, consiguió dar a la moda una nueva perspectiva. Por **Jesús Cano**

◀ **Color.** Sus imágenes, tanto en color como en blanco y negro, eran muy singulares y potentes, como este vestido de Hattie Carnegie en 1939. Al llegar a los Estados Unidos, sus imágenes se hicieron algo más alegres y frescas que las de sus trabajos anteriores.

▶ **La estrella.** Retratar a Marlene Dietrich fue su primer gran encargo... y todo un desafío. Pero la actriz alemana quedó tan satisfecha con el resultado que catapultó al fotógrafo a la fama.

AN DIVERTIDO...».

Esas dos sencillas palabras le sirvieron a Anna Wintour para describir al fotógrafo Horst P. Horst (1906-1999), conocido simplemente por su nombre propio: Horst. Pero la directora de *Vogue* no se quedó ahí: «Tener un retrato hecho por Horst —aseguró— significaba algo realmente».

Una exposición en el Museo Victoria & Albert de Londres, que se va a prolongar hasta enero, quiere sacar de la oscuridad a un maestro de la fotografía que, precisamente, hizo carrera creando bellas imágenes donde las sombras eran parte fundamental. Imágenes a ratos surrealistas, en

ocasiones llenas de referencias clásicas y algunas de ellas clasificables como las mejores instantáneas del *art déco*, y cuya influencia está presente en los desnudos clásicos de Bruce Weber, Herb Ritts o Robert Mapplethorpe.

Maestro del claroscuro, Horst planificaba cada escena con precisión milimétrica, obsesivamente. Podía pasar dos días estudiando la iluminación de una fotografía. La clave de sus retratos estaba en los cuatro focos que empleaba —algo inusual en la época—, uno de ellos colocado en el techo y dirigido hacia el suelo.

En 1942 le encargan retratar a la *femme fatale* Marlene Dietrich. La sesión empieza fatal. A la diva no le convence la toma. El fotógrafo quiere saltarse sus normas de cómo

iluminar su rostro y Horst tiene que emplearse a fondo para convencerla de que pose ante aquella maraña de luces y sombras. Tras muchos clics y una sesión de revelado exprés, le presentan la copia a la diva. Le gusta. La usará para su propia publicidad.

SU PRIMER TRABAJO COMO FOTÓGRAFO lo había realizado una década antes, en 1931. Fue para *Vogue Paris*. Tenía 24 años, apenas llevaba uno en la ciudad y ya había abandonado su idea inicial de trabajar como aprendiz del arquitecto Le Corbusier tras haber estudiado diseño y carpintería en la Escuela de Artes de Hamburgo.

► **El reloj.** *Round the clock* es una de sus obras emblemáticas. La realizó al final de su carrera, en 1987. Dos años después tuvo que dejar de fotografiar porque le fallaba la vista. La casa de subastas Christie's estima que su valor actual supera los 97.000 dólares.

**"LA CLAVE DE SUS
IMÁGENES ESTÁ
EN EL FOCO QUE
COLOCABA EN
EL TECHO Y QUE
ENDURECÍA LAS
SOMBRAS"**

Horst llega a París cuando la fotografía estaba empezando a eclipsar a la ilustración como embajadora de la alta costura. Reinaban y se tiraban de los pelos —y esto es literal— Coco Chanel y Elsa Schiaparelli. De ambas será amigo. Es uno de los pocos que

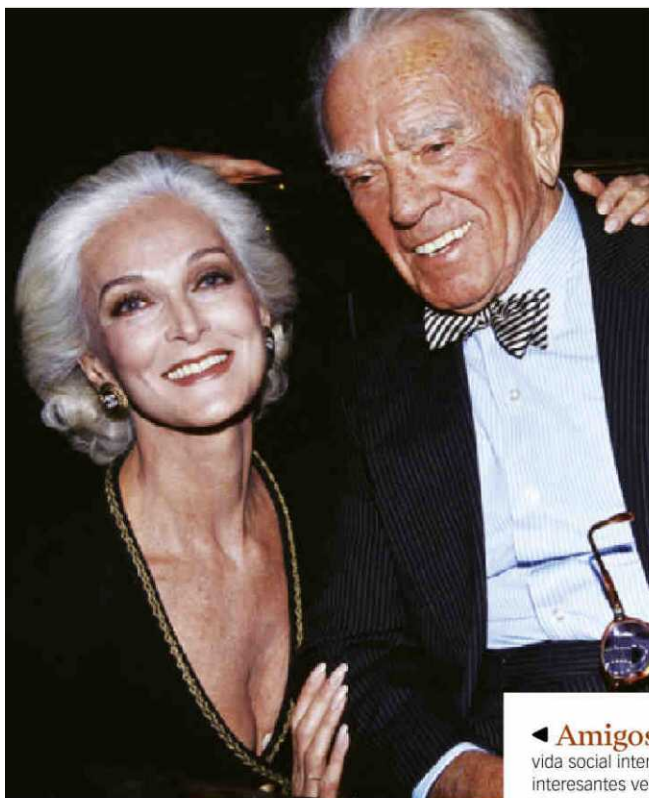
lograron no tener que tomar partido por una de ellas.

En sus primeros meses en la Ciudad de la Luz conoce al ruso Hoyningen-Huene —fotógrafo jefe de la edición francesa de *Vogue*—, quien lo introduce en el ambiente bohemio, le desvela los secretos de la fotografía y lo convierte en su amante y, ocasionalmente, en su modelo. En 1935, tras la abrupta salida

de este para trabajar en la competencia, Horst lo sustituye.

.....

EN EL PARÍS DE LOS AÑOS TREINTA retrata a Cole Porter, Noël Coward y Bette Davis. Su círculo incluía a Jean Cocteau, Salvador Dalí, Jean-Michel ►

Frank y Bébé Bérard. Realiza su primera exposición en 1932 en la Galería La Plume d'Or de París. La mítica corresponsal Janet Flanner lo consagra con una crítica elogiosa en *The New Yorker*. Se suceden los amantes, entre ellos un jovencísimo Luchino Visconti, hasta que en 1938 conoce a Valentine Lawford, un diplomático británico con quien Horst compartiría el resto de su vida y adoptaría un hijo.

.....

ANTES DE HUIR A NUEVA YORK, EN septiembre de 1939, se despide de París con una de sus obras más famosas: el corsé Mainbocher. «Mientras tomaba la fotografía, pensaba en todas las cosas que estaba dejando detrás», confesó.

En los años cuarenta realiza algunas de sus legendarias portadas para el *Vogue* americano. Y en 1943 adopta la nacionalidad estadounidense, pero para lograrlo este hijo de un ferretero alemán decide abandonar su apellido, Bormann —el mismo del secretario de Hitler—, y desde ese momento es para la historia simplemente Horst P. Horst.

Después de la guerra, Horst adquiere una propiedad en Long Island que paga

◀ **Amigos.** Horst tuvo una vida social intensa y organizaba interesantes veladas en su casa de Long Island. En la imagen, con la modelo Carmen Dell'Orefice en una fiesta en Nueva York en 1992. El fotógrafo falleció en 1999.

▶ **El corsé.** Esta imagen la realizó antes de partir de París a los Estados Unidos al comienzo de la Segunda Guerra Mundial. Cincuenta años después, Madonna se la apropió para su tema *Vogue*. Horst estuvo a punto de demandarla.

con la venta de un original de Picasso. Un terruño por el que corretean zorros, venados y pavos. Está a 60 kilómetros de Manhattan. Allí construye una casa y, junto con Valentine, se convierten en los anfitriones perfectos. Greta Garbo es una asidua de la casa, un sencillo edificio de estuco blanco que era una reminiscencia de las fotografiadas en sus viajes por Túnez. Se embarca en la elaboración de reportajes de viajes,

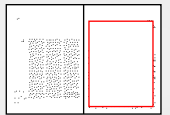
exposiciones de desnudos masculinos... y deja a un lado el mundo de las pasarelas y las modelos.

En la década de 1960, la nueva directora de *Vogue* Diana Vreeland lo rescata del olvido. Y encarga a la pareja Horst-Lawford —uno como fotógrafo y el otro como escritor— un 'retrato' de las casas y los gustos de Cy Twombly, Andy Warhol, Jackie Onassis o los duques de Windsor.

«Una de las razones por las que Horst tuvo una carrera de 60 años era que fue capaz de variar su estilo», dice el escritor, comisario y exeditor de *Vogue* Robin Muir. Horst dejó de trabajar a los 86 años, cuando la vista le fallaba. Cuando ya no podía dominar la luz. O mejor, las sombras. ■

"UNA DE LAS
 RAZONES POR LAS
 QUE TUVO UNA
 CARRERA TAN
 LARGA ES PORQUE
 SUPO VARIAR DE
 ESTILO"

14.09.2014 ARADIUMENGE 11

EL PREU I EL VALOR DE LA VIDA D'UN OSTATGE

CARRETERES SECUNDÀRIES
BRU ROVIRA

L'ASSASSINAT PER DEGOLLAMENT DELS PERIODISTES NORD-AMERICANS Steven Sotloff i James Foley ha reobert el debat sobre si és acceptable que els països democràtics paguin un rescat per aconseguir la llibertat dels seus ciutadans segrestats per un grup terrorista. Dues de les principals potències mundials, els Estats Units i el Regne Unit, encapçalen la postura intransigent que consisteix a no pagar ni un sol dòlar en cap cas, mentre que altres països europeus, principalment França però també Alemanya, Suïssa, Itàlia i Espanya, diuen públicament que "no es paga als terroristes" però cada vegada que es presenta un cas de segrest despleguen tota la seva capacitat diplomàtica i política per aconseguir salvar-los la vida, pagant el que sigui necessari encara que s'hagi de fer per sota de la taula.

Oficialment, doncs, els uns i els altres transmeten el missatge segons el qual "amb els terroristes no es negocia" (fins i tot aquest any s'ha signat durant la cimera del G-8 una declaració conjunta en què s'acordava no pagar rescats). Però després de les grans declaracions d'intencions compartides -sense estalviar algunes arengues patriòtiques-, la visió entre els països intransigents i els més flexibles és radicalment divergent, tan allunyada l'una de l'altra com la diferència que hi ha entre la vida i la mort.

Aparentment, els arguments del no pertanyen a la fortalesa, als principis irrenunciables: "Nosaltres no fem concessions als terroristes", va dir una vegada més una alta autoritat nord-americana després de la decapitació de James Foley. Acompanya aquesta petulant consigna -petulant per falsa, ja que la història està plena de "concessions" als terroristes, negociacions, acords i fins i tot premis de la pau- un nou argument de caràcter pragmàtic que consisteix a dir que el pagament de rescats és una de les fonts principals de finançament del terrorisme. Pagar, doncs, alimentaria un cercle viciós en què a cada nou segrest negociat la maquinària del terrorisme experimenta un creixement exponencial que li permet millorar la seva fortalesa, i el prepara i l'encoratja a fer nous segrestos.

Al principi de l'estiu, un llarg article publicat al NYT -del qual l'ARA va fer un resum-, acusava directament els europeus de finançar el terrorisme "amb [el pagament] dels seus rescats". Aquesta acusació gravíssima -i falsa quan es fa fora del context general dels diners totals que alimenten el terrorisme i les anomenades guerres terroristes- anava acompanyada d'estimacions fetes pel departament del Tresor dels Estats Units, segons

El dia que vam veure baixar vius d'un avió Ricard Garcia Vilanova, Marc Marginedas i Javier Espinosa (a la imatge en el moment de l'arribada), estàvem assistint a la victòria d'un món on encara es pot somiar.

PACO CAMPOS_EFE

les quals des de l'any 2008 Al-Qaida i "les seves filials" havien rebut uns 123 milions de dòlars gràcies als segrestos. Europa -hem de dir llegint l'article- és, doncs, amb els seus diners, l'ou que alimenta la serp; i els europeus "tenen moltes explicacions per donar", com es queixava amb un desvergonyiment sorprenent una funcionària del departament de Defensa nord-americà abans de concloure que la postura del Vell Continent "torna vulnerables tots els ciutadans".

No se sap si és una trista coincidència que aquest article on es demana mà dura i s'assenyala sense embuts els països europeus com a responsables subsidiaris del creixement del terrorisme es publicués precisament pocs dies abans del degollament dels periodistes nord-americans i pocs dies després d'una operació militar de rescat fallida per alliberar-los. Però sigui o no una coincidència, el fet és que la salvatge, tristíssima,

imatge dels degollaments es va produir sobre un terreny on el debat tenia als arguments del no perfectament despleats. De tal manera que la pregunta que semblaria lògica -que seria si no s'hauria pogut salvar la vida d'aquests periodistes de la mateixa manera que nosaltres vam aconseguir salvar la dels nostres periodistes segrestats a Síria- es va convertir en un debat sobre les debilitats dels que "cedeixen", davant la fortalesa dels que no "negocien" amb el "mal"; un mal amplificat com a insuportable per la propaganda jihadista, molt ben adaptada a les noves armes de guerra de les tecnologies de les comunicacions.

Em sembla estrany i demostra la confusió que avui viuen les idees humanistes i les conviccions democràtiques el fet que es pugui plantejar la disjuntiva entre la vida i la mort de les persones -en aquest cas les persones segrestades- com un fet que pertany al prag-

matisme -als diners!- o a uns principis patriòtics confusos, quan precisament el fet essencial, el que hauria de diferenciar els països democràtics de les dictadures i de la barbàrie és la defensa dels drets humans, de la singularitat i la vida de les persones, com la convicció més decent i la més sòlida -potser l'única- si volem afrontar un futur en què, com deia Isaiah Berlin, els valors de cada cultura difereixen entre si, però la veritat que hi trobem en cada una d'elles no invalida la veritat que també té l'altra.

El dia que vam veure baixar vius d'un avió Ricard Garcia Vilanova, Marc Marginedas i Javier Espinosa -una escena fixada per a l'eternitat amb l'extraordinària fotografia que va captar l'abraçada entre el Javier i el seu fill-, estàvem assistint a la victòria d'un món on encara es pot somiar. Un món que resisteix, amb massa feblesa, certament, la nova onada premoderna, eternament probèlica. ■

RAFAEL VILASANJUAN

"JO NO SÓC PACIFISTA, JO SÓC HUMANITARI"

CONVERSES SOBRE EL MÓN QUE VE CARLES CAPDEVILA

ÉS UN DELS CATALANS QUE HA OCUPAT UN CÀRREC GLOBAL MÉS IMPORTANT, EL DE SECRETARI GENERAL DE METGES SENSE FRONTERES. Ara és director de polítiques de l'Institut de Salut Global de Barcelona, l'organització coneguda per la investigació de la malària de Pedro Alonso.

¿Ets un periodista que ha decidit arreglar el món en lloc de només explicar com va de malament?

Al món hi ha una gran disfunció. D'una banda, tenim realitats locals que tenen política però no tenen poder i, de l'altra, tenim realitats globals que tenen poder però no responen a cap tipus de política. Quan veus la distància que es produeix entre el que passa allà i les decisions que s'estan prenent aquí, dius: "Home, no podem fer-hi alguna cosa?" A Metges Sense Fronteres veia que molta gent s'estava morint per la sida i al nivell de Banc Mundial o el G-8 deien: "Econòmicament no ens interessa tractar la gent, el que ens interessa és prevenir". I dius: "Però és que ja hi ha 50 milions de persones infectades que moriran!"

És molt bèstia que encara s'hagin de crear els ponts entre la realitat i els poders, entre el que passa i els que manen.

Si tota aquesta gent que estava morint allà s'estigués morint a les Rambles o a Manhattan, les decisions serien diferents, oi? Per què? Perquè ho veuríem.

Com a secretari general de Metges Sense Fronteres, eres un mediador?

Era un negociador en espais on impera la barbàrie, tot i que col·laboro amb organitzacions pacifistes. Jo no sóc pacifista, jo sóc humanitari. Humanitari vol dir entendre que la huma-

nitat ha incorporat la violència al conflicte com una part intrínseca. El que passa és que dins d'això també hi ha lleis, hi ha marges en els quals la violència, tot i no estar justificada, té unes vies perquè no sigui criminal. És evident que si la jihad posa un ganivet al coll a periodistes o humanitaris comet un crim de guerra.

Dins del conflicte hi ha matisos.

Jo he negociat amb els talibans sobre la presència de dones. Vam ser l'única organització que va mantenir totes les infermeres i metges a l'Afganistan, quan ells volien expulsar totes les dones. Com? Els vam fer xantatge. És l'única manera amb gent que expressa una barbàrie que no ens entra al cap. Els vam dir que portàvem tots els camps de tuberculosos de l'Afganistan i que sense dones no ho podríem fer. Deixaríem més de 10.000 tuberculosos que anirien encomanant la malaltia i tindrien un problema de salut pública al qual no podrien fer front.

Aportes pragmatisme a l'idealisme.

En una organització humanitària, bàsicament el que fem és ficar els peus i les mans a la merda, no? Per tant, t'has de tancar moltes vegades, i això és així, t'has d'embrutar les mans, no hi hem de donar més voltes. I al revés. Una de les meves feines regulars era anar a contextos de forta càrrega política a despolititzar la nostra gent. És a dir, a no prendre un bàndol com el bo i l'altre com el dolent. Palestina i Israel és un cas claríssim. Cada sis mesos anàvem regularment a Cisjordània a dir a la nostra gent: "Podem jutjar el que són crims de guerra, però no som aquí per triar un bàndol o l'altre dins un conflicte que no és el nostre. Hem vingut a salvar vides. Cal una mirada freda que ens permeti que, quan fem una denún-

cia, sigui molt concreta en funció del que ha fet aquesta gent.

Curar també requereix política.

Organitzacions com Metges Sense Fronteres i d'altres el que fan és actuar en espais de buit polític. És a dir, actuen perquè hi ha algú que té la responsabilitat de fer-ho i no ho fa. Per tant, si tu no ets capaç d'entendre la mancança que tens davant teu, és molt probable que el que estiguis fent no tingui cap sentit. Per exemple, què has de fer amb una persona a qui estàs curant i que saps que després la torturaran?

I què has de fer?

Depèn de la situació. Has d'intentar per tots els mitjans que la teva acció no estigui vinculada a cap tipus de tortura. Has de fer tot el que calgui per evitar la tortura -denunciar-la i fins i tot intentar, si cal, segrestar el pacient perquè no sigui torturat-. Has de fer una denúncia general, pressionar, anar a l'opinió pública. Metges Sense Fronteres es va crear a França. Els anglesos sempre van a la diplomàcia silenciosa. La Revolució Francesa es va fer al carrer, i per tant la filosofia d'acció francesa es sacseja l'opinió pública.

Ajudar i alhora fer soroll.

La força d'organitzacions així és que l'opinió pública estigui amb tu i que sigui la que digui que això ho hem de canviar. Si no fas el pont, és molt difícil que puguis canviar res. Si només anem atenent assistencialment la gent, mai no acabarem.

Peter Singer és un filòsof que defensa l'altruisme efectiu. Diu que a més de bona voluntat s'ha de ser eficient.

Hi estic d'acord. Hi ha molt altruisme de volun-

tat, però la voluntat al final no significa que tingui èxit. És important que la gent que confia en una causa s'informi i vegi què es fa i què no es fa. Aquí tenim un forat enorme amb la manera de regular totes les ONG. Quan vas a països com Bèlgica o els Països Baixos, el que regulen és la missió social. Aquí el que es fa és: "Vostè presenti'm els comptes i jo garanteixo que tot el que diu està fet". Hem de dir el que fem i hem de ser molt clars amb el que no fem. Molta gent es pensa que l'Unicef pot aturar una guerra, i no és la seva funció. La funció és salvar el nombre més alt de vides possible dins un conflicte.

Haurien d'estar més controlades, les ONG?

D'una manera diferent. No té cap sentit la burocràcia que s'ha muntat al voltant de les ONG, només per controlar que els comptes diguin el que s'ha fet. També hi ha molt debat sobre si els diners arriben o no arriben. Quan estàs en conflictes hi ha una economia de guerra que influeix moltíssim en la manera que tens d'operar. Has de fer xantatge, utilitzar totes les eines de poder que tinguis, estàs tractant amb actors governamentals però també amb actors que viuen en un món B.

Fer arribar ajuda humanitària no sempre es pot fer dins de la llei.

¿Com pots entrar en un lloc com Somàlia, sense govern, administració ni ministeris, i que depèn només de la força del més fort? I on, a sobre, tens tota una població ostarde d'aquesta situació. Hi ha hagut moments molt durs de dir: "Bé, i com paguem aquí?" Com paguem els salaris, com contractem? No entres en una economia oficial i l'organització ha de prendre decisions en funció del nombre de vides que pot salvar.

Quina reflexió fas sobre si cal pagar o no els segrestos?

El segrest forma part de l'economia de guerra des de fa molts anys. No és una nova eina jihadista, és una eina que s'ha utilitzat, i jo n'he viscut casos a Colòmbia, al Congo, a Somàlia i a Txetxènia, en països de tot tipus i de tots els bàndols. El que hi ha ara mateix és una transformació de la violència. A Somàlia, a Colòmbia i a Txetxènia els segrestos servien per fer aprovisionament de fons i per fer fora testimonis del que estava passant. Ara tenim una tercera fórmula, que és per fer publicitat. És la utilització terrorista per fer publicitat i proselitisme.

Per crear terror.

És un aparador global. El jihadisme ha introduït aquesta tercera via, que és més arriscada perquè la situació de la gent segrestada és pitjor. Els altres segrestos acaben amb un intercanvi. Sempre. Hi ha molts pocs casos en què una operació de rescat hagi funcionat. El 90% no funcionen; per tant, sempre acabarà amb un intercanvi. Ja sigui polític, de diners, que ho faci directament una persona o ho facin més... Jo crec que és absurd tenir postures tancades. "Nosaltres no paguem mai". Vostè això ho dirà, però en algun moment li posaran al davant el dilema "o paga o mato".

Per tant, què s'ha de fer?

No hi ha una postura inamovible. El que no vull són màrtirs ni víctimes. En tot context de conflicte hi ha un vessant polític i aquest és, normalment, el que has d'utilitzar fins al final, fins a l'extenuació. Sempre hi ha un interès polític de la gent que segresta.

L'amenaça jihadista és diferent.

El jihadisme està utilitzant això com a apa-

PERE TORDERA

RAFAEL VILASANJUAN

"Malaltia i pobresa van de bracet. La salut pot equilibrar globalment el món. Però no s'investiguen les malalties per a les quals no hi ha mercat"

dor d'un cert desencant i com a mecanisme de reclutament. Els assassinats d'aquests dos periodistes busquen el mateix efecte que l'enfonsament de les dues torres de Nova York. És a dir, de cara a una sèrie de gent que se sent exclòsa en els països i perifèries europees, o que se sent completament vulnerable en els països àrabs, el que està fent és reclutar i dir que tenen mecanismes per guanyar. La violència s'ha desestructurat completament. Amb aquestes guerrilles no es pot lluitar amb mecanismes clàssics, tot i que potser farà falta en algun moment aïllar-les, i això sí que pot tenir un petit vessant militar. La lluita s'ha de fer a internet, a la intel·ligència. I es fa no creant diferències identitàries, és a dir, no fent més ampli el gap identitàri.

I això com s'aconsegueix?

Evitant d'entrada dir coses falses. És a dir: "És que un musulmà per naturalesa..." Un musulmà pot ser un empresari, pot ser un paleta, pot ser el que sigui, i a més a més pot tenir una família i té múltiples identitats com tenim qualsevol de nosaltres, no? Per tant, la batalla identitària l'hem de deixar de banda, però hem de ser més intel·ligents en la manera com estem agafant la informació, que aquí és on tenim les de perdre, ara per ara. Hem d'aïllar aquests bàrbars. ¿S'hauria d'haver aturat Hitler abans? Sí. ¿S'ha d'aturar aquesta gent abans? Sí. Com? Encara no tenim totes les cartes per poder-ho fer. És evident que militarment no, o, com a mínim, només militarment no.

Hi ha una batalla a les xarxes.

A nivell de propaganda, si aquesta és la batalla no hi ha cap dubte que la guanyarem. No sé quan, però la guanyarem. Però hi ha una batalla que va més enllà. La guerra la guanyes quan guanyes l'opinió pública. El que passa és que portem una sèrie d'errors. Hem obert fronts d'una manera tan equivocada que ara és difícil reconvertir tot això. Si la intervenció fos una solució, és molt fàcil canviar l'opinió pública, perquè el que està passant ara justificaria, si fos per acabar amb els terroristes de l'Estat Islàmic, una intervenció. El que no ho justificava era una mentida com les armes de destrucció massiva, que es va demostrar que era una mentida, i que va deixar l'Iraq com el va deixar.

Cal vigilar les complicitats que tenen.

¿Els segrestos es paguen en negre? ¿Com se segueix el rastre d'aquests diners? ¿Els despatxos d'advocats, ara que Cameron diu que mai pagarà un segrest, on són? Són a Londres. Qui és que negocia tot això? ¿Són directament els jihadistes o són estats com ara Qatar i l'Àrab Saudita? Si no som capaços de definir quines són les regles per les quals funcionen les finances mundials, és difícil que aquests moviments no es produeixin.

Els Estats Units ja no són el gendarme del món.

El que passa és que al món ja no hi ha la divisió que els donava la legitimitat de dir: "Amb aquests que no ens hi entenem ja tenim un front i podem atacar". Ara no, ara no hi ha fronts i per tant els costa més prendre deci-

sions, i per tant ens estem regits per organismes que pertanyen a començaments del segle passat. Les Nacions Unides és un organisme esquizofrènic. Té al Consell de Seguretat els cinc principals productors d'armes del món, i al mateix temps té les agències que han de tractar les víctimes d'aquestes armes, els refugiats, els nens. I l'OTAN és un mecanisme enfocat a l'àmbit militar, i no al ciberespai, a la intel·ligència.

Què hauria de fer Europa?

Si hi hagués una fiscalitat equivalent a tota la Unió Europea, similar i homogènia, seriem un actor capaç de posar-se al nivell dels Estats Units i la Xina a nivell comercial, econòmic i per tant polític, perquè tindriem la capacitat d'intervenir en tots aquests fronts amb una veu única. Si tinguéssim una capacitat de defensa europea estariem més preocupats per la informació i la intel·ligència. Veig difícil que el conflicte de les fronteres de l'Est acabi sent un conflicte armat de gran dimensió. I veig gairebé impossible que l'expansió del jihadisme tingui una solució només militar.

Europa ha de tenir més poder?

Si Europa estigués fiscalment homogeneïtzada, no tindriem Google cotitzant a Irlanda. O el tindriem cotitzant a Irlanda però distribuïrem els guanys entre tots aquells a qui convé. I no tindriem paradisos fiscals dins la Unió Europea, com ara Luxemburg, Malta o fins i tot Àustria, que té algunes condicions especials. Això vol dir que també tindriem una capacitat d'influir en el món d'una manera diferent. El nostre model no és perfecte, però la modernitat ha portat idees que són universals. La il·lustració, la igualtat, la llibertat, són idees que posen les persones al mateix nivell. No hem de fer colonialisme amb això, però les hem de defensar perquè creiem que són bones i universals.

¿Creus que Europa encara pot aportar solucions al món?

Més a nivell de model que no a nivell de capacitat i poder. Ens fixem molt en la llibertat dels mercats, però no ens fixem en les dificultats que això genera. Europa està patint les conseqüències d'un model que no és l'europeu amb la sanitat i amb l'educació, i això és un llast. Tenim un model, toca defensar-lo i millorar-lo. I si tenim poder, expandir-lo.

La salut i el desenvolupament estan molt vinculats.

Una persona que està malalta no treballa; per tant, malaltia i pobresa van de bracet. Si tu ets pobre i no tens salut, ets més pobre perquè no pots obtenir recursos. La salut pot equilibrar globalment el món. Si fem front a malalties que estan afectant la majoria de la població, el que tindrem és una capacitat de treball més gran. Els primers que es van donar d'això van ser les companyies privades. Jo m'enrecordo de quan es deia: "Hem de tractar la gent malalta de sida a l'Àfrica". Qui va ser el primer a reaccionar? Les companyies de begudes que tenien plantes a l'Àfrica. Perquè qui estava infectat? La gent d'entre 18 i 40 anys, la força de treball.

I si és tan obvi, com és que no ho arreglem? El mercat mana sobre les decisions. No s'investiguen les malalties per a les quals no hi ha un mercat. La malària i la tuberculosi són un cas claríssim. I les malalties per a les quals hi ha mercat posen uns preus que no són accessibles per a la gent que és allà.

I estem en vies de resoldre-ho?

Ja no és un problema de països pobres i països rics. Aquí tenim el cas de l'hepatitis C, en què serem capaços de registrar un medicament que el nostre sistema de salut no vol comprar. Aquest és el dilema. Per primer cop hi ha un medicament que cura, fins ara eren tractaments per cronificar, però als Estats Units costa 80.000 dòlars. Aquí s'està pressionant per veure si s'aconsegueix a 25.000 euros, però deixarem la gent absolutament igual, o que ho pagui de la seva butxaca o que se'n vagi a l'estranger per poder curar-se la malaltia, que en el fons és una malaltia sobre la qual tenim molta responsabilitat perquè en bona part es va escampar a partir de transfusions i a partir d'injeccions no controlades als 70 i als 80.

A l'Institut Barcelona Global, de Pedro Alonso, investiguem la malària però també heu d'intentar que això arribi per tant canviar les lleis. Tu ets el director de polítiques. El que fem és incidir en l'agenda. Un cop els investigadors tenen una innovació, cal que es posi en mans de la gent que la necessiten; fan falta tota una sèrie d'esglaons de translació. Una anàlisi econòmica, social, antropològica... I uns recursos. Qui ho paga?

On hi ha més feina a fer?

El primer és posar més recursos perquè s'investiguin malalties. Dèiem fa deu anys que el 10% dels recursos mundials d'investigació i recerca es destinaven al 90% de la càrrega de malalties que hi havia al món. És a dir, per a les malalties dels pobres només el 10%, i en canvi el 90% per al 10% més ric. Abans hi havia laboratoris que fabricaven en funció de tenir un rendiment. Ara hi ha organitzacions que, sense ànim de lucre, s'han dedicat a desenvolupar medicaments. Però hi ha un altre vessant, i és que el sistema d'innovació, el que s'està creant, tampoc ens va bé a nosaltres. Aquest 90% es focalitza en el que genera més rendiment, no en el que genera més malaltia. Aquí tenim molts més medicaments per a la calvicie i l'obesitat, coses per a les quals no fa falta tanta recerca i donen negoci, i en canvi no tenim antibiòtics o són ineficaces, i no hi ha ningú que vulgui investigar perquè no genera rendiment de mercat.

En els últims 20 anys has conegut molt món. L'has vist millorar?

Veurem que els països s'aproximen i que els mecanismes per mesurar que hi havia, és a dir, el PIB, no funcionaran perquè tindrem grans masses de pobres dins de països rics i tindrem rics dins de països pobres. Calen nous sistemes de governança. Per millorar globalment hi ha d'haver institucions que funcionin globalment. I, ara per ara, les que ho fan estan esquizofrèniques. ■

RAFAEL VILASANJUAN. Nascut a Barcelona el 1961, va estudiar ciències de la informació a la UAB i, després d'uns inicis dedicats a l'esport -a l'equip de comunicació dels Jocs de Barcelona i als d'Atlanta-, va entrar a Metges sense Fronteres el 1995. S'hi va estar 12 anys, primer com a cap de comunicació a Espanya i després com a secretari general de l'ONG a nivell estatal i internacional. Entre el 2006 i el 2011 va ser subdirector gerent del CCCB i ara fa tres anys que és el director del Laboratori d'Idees de l'Institut de Salut Global de Barcelona, que dirigeix Pedro Alonso, una entitat que treballa per disminuir les desigualtats en salut al món.

L'«streaming» s'acosta a la tele convencional

Un 75% dels espectadors ja accedeixen a continguts audiovisuals amb aquest sistema

JUDIT MONCLÚS
BARCELONA

Els hàbits de consum dels espectadors estan canviant amb les noves tecnologies, que permeten adaptar-los a les seves necessitats personals. Actualment, el visionat de continguts a través del sistema *streaming* —que permet consumir vídeos a internet de manera paral·lela a la descàrrega— es troba gairebé al mateix nivell que el de la televisió convencional. Un 75% dels consumidors de formats televisius veuen aquests continguts en *streaming* més d'un cop setmana, al costat d'un 77% que veuen els programes de televisió a través de les cadenes tradicionals. Així ho posa de manifest l'estudi *TV and media 2014*, fet públic aquesta setmana per Ericsson Consumer Lab, que indica que les necessitats canviant dels espectadors estan creant un nou panorama en l'univers dels mitjans.

De fet, fa només un any aquest mateix estudi situava el nombre d'espectadors que miraven la televisió més d'un cop per setmana en un 83% —sis punts més que ara— mentre que l'*streaming* era utilitzat de forma regular per un 63% dels consumidors. Aquesta opció, que s'havia mantingut pràcticament estable des del 2011 —amb un creixement de tot just un punt per any— s'ha disparat durant el 2014, en què ha augmentat 12 punts de cop.

Segons l'edat dels grups d'espectadors enquestats —23.000, ubicats en 23 països diferents—, les tendències de consum televisiu varien de manera notòria. Així, l'estudi mostra que els espectadors de més edat centren l'experiència audiovisual a la llar, mentre que els joves la fan extensiva també fora de casa. Aquest fet es basa en la generalització de l'ús de les tauletes i dels *smartphones*, que ha comportat que l'accés a continguts des de qualsevol lloc hagi registrat un augment important. L'informe d'Ericsson revela que el temps que els consumidors dediquen a veure continguts a través

d'aquests dispositius mòbils s'ha incrementat un 15% en els últims dos anys. A més, el 19% dels espectadors enquestats acceptarien pagar per accedir als seus continguts favorits des de qualsevol dispositiu, cosa que mostra que estan més predisposats a accedir-hi des de qualsevol lloc, fet que suposa un increment del 25% des del 2012.

Els canals tradicionals de televisió s'han convertit ara, per a molts espectadors, en fonts de continguts que es poden veure en el moment que més els convingui, gràcies a l'ús de la gravadora de vídeo digital (DVR). Aquesta nova mentalitat és la que obre les portes a una transició que generalitzarà encara més la pràctica del visionat sota demanda. Segons Ericsson, l'opció d'enregistrar continguts, juntament amb l'*streaming*, contribueix també a alimentar la tendència del *binge-viewing*, és a dir, veure la televisió durant períodes de temps més llargs de l'habitual, que es va iniciar amb l'auge de les sèries i les sagues de pel·lícules *empaquetades*, en contrast amb l'experiència tradicional d'esperar una setmana per veure un capítol nou. El 56% dels consumidors que opten per subscriure's a un servei de vídeo sota demanda prefereixen tenir disponible tota la temporada sencera d'una sèrie al moment, un percentatge que baixa fins al 45% entre els que no paguen per gaudir d'aquest servei. Per això molts espectadors han optat per subscriure's als serveis a la carta que ofereixen plataformes com Netflix i Hulu.

Aquests serveis de vídeo sota demanda que fan que el consumidor tingui accés als continguts amb unes tarifes fixes s'estan convertint en un element clau en els nous hàbits adquirits pels espectadors. Tot i això, la mitjana d'hores de consum televisiu no ha canviat amb els anys, ja que, malgrat que ha augmentat en dispositius mòbils, ha disminuït en els fixos. Pel que fa a la qualitat d'imatge dels visionats, el 60% dels consumidors enquestats consideren l'alta definició (HD) com un aspecte molt important per tenir una «expe-

CREIX EL CONSUM A TRAVÉS D'INTERNET

El nombre de persones que veuen continguts audiovisuals en *streaming* s'ha disparat aquest any i ha passat d'un 63% a un 75%. Aquesta forma de consum se situa a només dos punts de la televisió convencional, que manté una tendència a la baixa. PERE TORDERA

Qualitat
Un 60% dels espectadors consideren important disposar de HD

riència òptima», mentre que un 43% dels espectadors es decanten pel sistema 4K d'ultra alta definició.

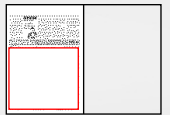
Barreres que frenen l'accés

Els principals inconvenients a l'hora de veure continguts en dispositius mòbils fora de casa, al marge del wifi, estan relacionats amb els costos que suposen. Així, un 46% dels consumidors consideren que el preu de la connexió és massa elevat, mentre que un 45% creuen que el cost de subscripció o de compra de continguts és molt alt. Un 35% dels enquestats no es consideren interessats a mirar continguts a través d'un dispositiu mòbil, un 30% diuen que la connexió és massa lenta i un 36% al·leguen que tenen una cobertura de xarxa massa pobre. Un 21% considera que la qualitat de vídeo que s'ofereix no és prou bona i el mateix percentatge també creu que

l'oferta de continguts és escassa. Un 18% assegura que l'accés al contingut és molt complicat, mentre que el dispositiu d'un 18% dels enquestats no pot transmetre continguts.

L'excés de publicitat que apareix durant les emissions en *streaming* també és un punt negatiu per als consumidors de continguts a través d'aquest sistema, que la consideren poc rellevant però «intrusiva». Més de la meitat advoquen perquè s'elimini la publicitat i gairebé un 30% fins i tot es mostren disposats a pagar per desfer-se'n.

Segons Ericsson, els resultats d'aquesta enquesta són molt clars i tenen un missatge prou rellevant per a les empreses de mitjans: «El panorama està canviant ràpidament i els models de negoci i les ofertes també s'hauran d'adaptar si es volen continuar oferint serveis de valor per als usuaris». —

Gent corrent

«Vaig ser el fotògraf de Líster durant la guerra civil»

ALBERT BERTRAN

La vida de Joan Mariné (Barcelona, 1920) no té res a envejar als guions de les 213 pel·lícules en què va bolcar el seu magisteri fotogràfic. És un testimoni únic del convuls trànsit del cine de la República al de postguerra.

—A l'acabar tercer de batxillerat, als 13 anys, vaig agafar unes febres tifoïdes. Vaig estar molt malament i, quan em vaig recuperar, ja era tard per seguir estudiant. A un oncle del meu pare que tenia un taller de precisió i treballava en l'aparell per operar cataractes del doctor Barraquer, li van trucar d'Orphea Films, els estudis situats al Palau de la Química de Montjuïc, perquè revisés unes càmeres. I jo li vaig portar les maletes.

—El va fascinar allò, ¿eh?

—En aquell 1935, la cançó de moda era *Yo quiero que me lleven a Hollywood*. ¡El cine era el futur! I jo era al mig d'aquell somni, veient com rodaven *El octavo mandamiento* amb una de les primeres càmeres que permetien filmar sense estar ficades en una cabina per esmortir el soroll. Tenia un transformador endimoniat, i ningú volia tocar-la.

—No és difícil imaginar-se què va passar.

—Al plató es parlava francès i jo l'havia estudiat. Vaig sentir l'ajudant de direcció dir tres o quatre cops «silence», però la càmera no funcionava. Hi va haver consternació. Em vaig aixecar, la vaig endollar i va funcionar. L'operador em va dir que m'esperava l'endemà.

—Així va ser com li va canviar la vida.

Joan Mariné

Potser és l'únic supervivent del pas del cine mut al sonor rodat en estudis de Barcelona.

PER
Núria
Navarro

—Vaig anar greixant trípodes i portant objectius i, a l'acabar la pel·lícula, em van preguntar si m'agradava la professió. Jo, que ja m'havia comprat llibres i havia muntat un laboratori a casa, vaig dir que sí. Al cap de vuit dies vaig entrar a l'equip de càmera.

—Després va arribar una època convulsa.

—Els estudis van passar a mans de la CNT/FAI. Va ser una època de gran companyerisme. Després vaig estar a Laya Films, i em van fer anar al front, amb 17 anys. Vaig pujar a un tren i vaig acabar al front del Segre. A la companyia n'èrem 150 i, quan la Creu Roja ens va deixar a Preixens, en quedàvem 20.

—Va tenir sort.

—Es va reformar la companyia, Líster va veure unes fotos meves i vaig ser el seu fotògraf la resta de la guerra. Em vaig inventar un sistema òptic per fer fotos panoràmiques que, amb el temps, quan vaig treballar a Cifesa, va ser útil per al film *Deliciosamente tontos*.

—Tornem a la guerra.

—Em vaig veure obligat a passar a França. A Sant Cebrià, em van pressionar per entrar a la Legió Estrangera. Vaig demanar permís per fer pipí i vaig anar en direcció a París. Però una patrulla de control em va caçar i vaig acabar al camp de concentració d'Argelers. Ens tractaven com animals. Vaig situar el meu jac al costat del filat de ganivetes i vaig anar obrint un forat fins que una nit fosca em vaig escapar. Em vaig llançar al mar. Nedava sense parar i notava a l'esquena el lloc exacte per on entraria la bala. Però vaig arribar al poble i un botiguer em va refugiar.

—¿Què va passar després?

—Vaig anar a Elna, on Franco tenia un lloc per tornar a Espanya gent que ho volia. Vaig pujar a un tren, via Biarritz, on ens deien que érem el detritus de la societat, i ens van embarcar al vaixell *Ciudad de Alicante*. Després d'un gran temporal i en condicions penoses vam arribar a Cadis, i em van tancar al camp de La Rinconada, a Sevilla. Allà vaig netejar latrines, vaig treballar en una mina... Fins que vaig escriure a la família i el meu pare, que havia estat àrbitre i coneixia directius del Futbol Club Sevilla, em va treure d'allà.

—I no va dubtar a tornar al cine...

—Doncs no es pensi. Després de veure la mort de prop, ¿com podia tornar? Estava desesperat. M'havia arribat a no importar que em desaparessin un tret. Però vaig entrar en la projecció d'*El gran Ziegfeld* i en vaig sortir transformat. Allò era el que m'agradava. Vaig acabar fent la fotografia de 213 films. ■

gentecorriente@elperiodico.com

ALLAU D'ARTISTES

Solidaritat a Illa Fantasia

► Ràdio Tele-Taxi celebra avui el seu aniversari amb una festa a favor del Banc dels Aliments

LUIS TROQUEL
BARCELONA

L'escenari de la piscina d'onades d'Illa Fantasia acull avui un verdader tsunami d'actuacions musicals. Des de les 10 del matí fins a mitja tarda i amb la solidaritat per bandera: Ràdio Tele-Taxi celebra el seu 32è aniversari i ho fa a benefici del Banc dels Aliments. I amb ells més de 30 artistes, figures de primer ordre la majoria, en una jornada que tindrà com a amfitrió i mestre de cerimònies el comunicador **Justo Molinero**.

L'entrada permet accedir a tot el recinte del parc aquàtic de Vilassar de Dalt i, com no podia ser d'una altra manera, es rendirà homenatge a un dels ciutadans més il·lustres que ha tingut mai la localitat veïna de Mataró, el recentment desaparegut **Peret**. Ja convertit en tot un himne, *El muerto vivo* tornarà a sonar en algunes de les seves veus més properes, amb un grup format per a l'ocasió per figures com **Yumitus**, **Ptt** i **Miliu**, de qui el rei de la rumba va dir fa molt poc que estava cridat a ser el seu successor.

GRESOL D'ESTILS // Evidentment, predomina el sabor del sud. Els vols provinents de les principals capitals andaluses van aquest matí plens de cantants. No obstant, hi estan representats gairebé tots els estils que cotitzen en la música comercial espanyola. Hi ha **Amaia Montero**, que s'acaba d'incorporar al cartell, i el cànabre **David Bustamante** mostrant optimisme en la seva nova cançó, *Feliz*. Tots dos amb un imminent disc. Com la gaditana **Merche**. O el grup **Dvicio**, que s'estrena sense estar-se de res després de convertir-se de sobte en la gran esperança blanca del pop rock per a tots els públics.

No són pocs els artistes que vénen en un moment crucial de la seva carrera. El duo **Gemeliers** arriba

EL BARRIO

DIANA NAVARRO

GEMELIERS

a Catalunya convertit en punta de l'iceberg del reactivat fenomen fans. La cantant **Diana Navarro** ve l'endemà de la seva primera aparició com a actriu a la sèrie televisiva *Amar es para siempre*. **José Luis Figuerero Franco**, més conegut com **El Barrio**, trenca en aquest escenari uns quants anys d'absència.

Actuen també **Camela**, convertits en duo i amb nou disc d'estètica bollywoodiana. És la primera ocasió de presenciar en terres catalanes **Antonio Cortés** des de l'edició del seu disc *Los secretos de la copla*. Des de Mèxic ve el pròsper **Carlos Rivera**, i el dominicà aquí establert **Henry Méndez** portarà el *flow*. I, entre altres convidats, cantaran també **Rosa López**, **India Martínez**, **Ecos del Rocío**, **David Demaria**, el duo feme-

Hi actuen Gemeliers, El Barrio, Bustamante, Diana Navarro, Antonio Cortés, Merche i Rosa López, entre altres

ni **TatiShé**, **Chenoa**, **Carmen Lemos**, **Vanesa**, **Martín**, **Andy & Lucas**, **Jorge González**, el guanyador de l'última edició de *La Voz*, **David Barrull**, **Leo Rubio** amb les germanes **Isés**, el power-pop en català d'**Amelie**, **Miguel Sáez**, el veterà **Manolo Paredas** i la jove **Nerea**.

El caràcter solidari d'aquesta celebració ja ve marcat des de l'entrada, ja que el preu d'accés a Illa Fantasia és gairebé la meitat del que habitualment costa a condició que, a més a més, s'aporti un lot de menjar per al Banc dels Aliments. El que cadascú bonament pugui, però no perible i en recipients que no siguin de vidre: ampolles de plàstic, llau-nes, tetrabrics, llegums, cereals, etcètera. ■

PODEROSO ACTIVISMO AUDIOVISUAL

Por Rodrigo Hasbún

No puedo creer que ya sean 10 años, me dice Alejandra Zambrano, fundadora y directora de La Poderosa, un proyecto único en el ámbito del activismo latinoamericano. Son las nueve de la mañana y hablamos en un cafecito de Ithaca, la pequeña ciudad universitaria del Estado de Nueva York donde vive.

Todo empezó cuando, apenas terminados sus estudios de licenciatura, se animó a ofrecer un taller gratuito de producción audiovisual en Quito. Una camarita casera, una computadora y su entusiasmo contagioso fueron suficientes para que un grupo de ocho chicas de colegio hicieran juntas un primer cortometraje, y para que Alejandra supiera del enorme potencial que generaban ese tipo de dinámicas. Un año más tarde obtuvo una beca en Estados Unidos que le permitiría reproducir la experiencia en otras latitudes. El mexicano Jorge García, compañero en el doctorado que ambos iniciaban por entonces en la universidad de Austin, decidió embarcarse junto a ella en la aventura.

A lo largo de 2006 impartieron talleres en comunidades desfavorecidas en República Dominicana, Panamá, Argentina y Ecuador, acercando a decenas de chicos de entre 14 y 19 años a la posibilidad de hacer vídeos que exploraran sus vidas y su entorno, vídeos en los que

podieran contar su propia historia. “Lograr que ellos se den cuenta de la capacidad que tienen y ver la emoción que sienten cuando ven un producto final, ese es el impacto que queremos lograr. Que crean en sí mismos, que trabajen en la confianza en sí mismos, en su autoestima”, me explica ahora Alejandra. Dice también: “Nuestro objetivo no es que ellos sean cineastas ni artistas. Lo que nos importa es que aprendan a trabajar en equipo. Para nosotros es fundamental la cuestión de la corresponsabilidad”.

Los cortometrajes, en su mayoría disponibles en la Red, son primerizos en el mejor sentido: por encima de los errores y la ingenuidad, en ellos resultan palpables la vitalidad y la fascinación de un puñado de muchachitos en pleno descubrimiento de una mecánica, de un mundo. Aun sabiendo que los resultados técnicos podrían ser mejores, Alejandra y los demás mentores prefieren no entrometerse demasiado en las decisiones del equipo: “Lo que sí hacemos es salir a observar. Los chicos dan muchos paseos, muchas entrevistas a la gente. Salimos nada más para escuchar los sonidos del pueblo, el ambiente, las voces”. Por último, al finalizar las 120 horas compartidas, presentan los cortometrajes a su comunidad.

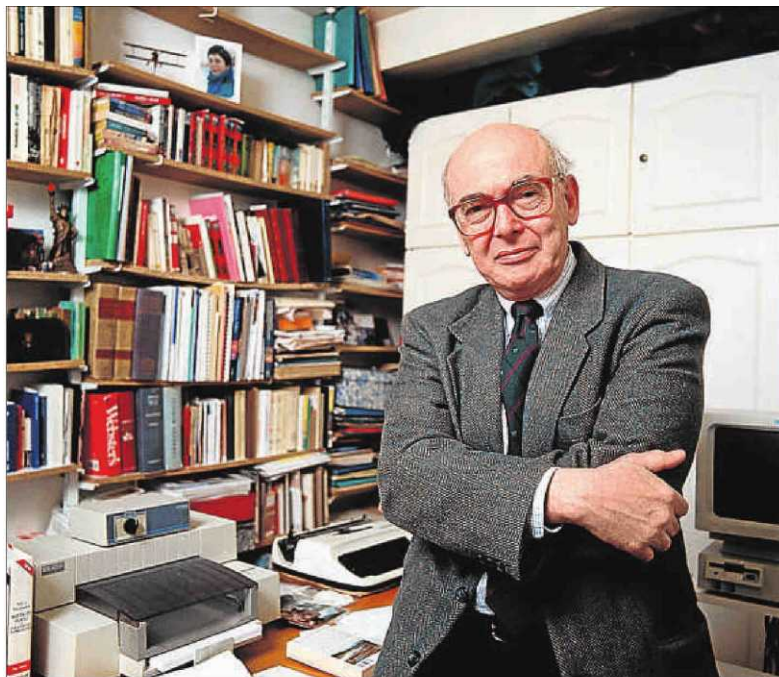
Establecida legalmente desde 2009, La Poderosa se ha ido consolidando y cuenta ahora con más de veinte colaboradores, un taller anual en la ecuatoriana Bahía de Caráquez y un programa internacional que fomenta el intercambio y permite a estudiantes norteamericanos participar de la experiencia. Además, se han realizado talleres en Santiago de Chile y en Ithaca,

adonde hace poco llegó un estudiante chileno de apenas 17 años a dirigir un corto. Ya han hecho 30. Alejandra sonríe al contarme los detalles. Son casi las diez y pronto deberá partir a la universidad donde enseñan tanto ella como Jorge, el antiguo compañero de viaje y doctorado con el que ahora está casada. Antes de irse me dice que la idea es seguir reproduciendo los

talleres en otras ciudades latinoamericanas. Sabe que no será una tarea fácil, sobre todo dado que hasta ahora nunca han podido dedicarse a tiempo completo al proyecto. Quizá eso cambie dentro de poco. El desafío, en cualquier caso, está ahí. →

El proyecto de Alejandra Zambrano permite a jóvenes con pocos recursos aprender a realizar cortos.

LOUIS MONIER / GETTY IMAGES

Mestre de periodistes culturals

HERBERT LOTTMAN (1927-2014)

Autor de 'La rive gauche' i 'La depuración'

A mitjans dels anys vuitanta va caure a les meves mans un llibre que em va impactar extraordinàriament. Es deia *La rive gauche*. Intel·lectuals i política a París, 1935-1950. Era obra d'un veterà periodista dels Estats Units instal·lat a la capital francesa, i recollia l'ambient intel·lectual de la ciutat abans i després de la Segona Guerra Mundial: els debats ideològics, les baralles personals, els llocs de trobada, editorials i llibrereries, publicacions, amistats, enemics i embolics. El retrat coral d'un gran moment de la cultura europea.

Potser hauria pogut fer-ho un historiador acadèmic, però ho va escriure un periodista. Una cosa que s'apreciava en la combinació de fonts escrites i testimonis directes, en el seu estil narratiu, àgil, clar, amb els

Va escriure un llibre en el qual vaig veure plasmat fins on podia arribar el periodisme cultural

punts i a part necessaris. Sense profusió de notes a peu de pàgina, sinó exposant les referències de forma concisa a les pàgines finals. Herbert Lottman havia escrit un llibre magistral en el qual vaig veure plasmat per primera vegada fins on podia arribar el periodisme cultural.

Nascut a Nova York, Lottman va estudiar Literatura i Biologia abans d'anar-se'n amb

una beca Fulbright a París, on va conèixer la seva esposa, la traductora Marianne Véron. Després d'uns quants anys als EUA, el matrimoni s'instal·la de nou a França el 1956, i ja no se'n mou. Després d'una etapa com a delegat de l'editorial Farrar, Straus & Giroux, Lottman es guanya la vida com a periodista. Des de finals dels anys seixanta va ser el corresponent europeu de la revista *Publishers Weekly*, biblia tradicional del món llibresc dels Estats Units –especialment dels seus bibliotecaris i bibliotecàries– i, també, de l'edició internacional.

Tinc documentades com a mínim quatre llargues visites professionals d'Herbert Lottman a Barcelona i Madrid. Va venir el 1981, el 1986, el 1987 i el 1991 i va parlar amb tots els editors i agents mínimament importants en aquell temps, de Mario Lacruz a Carmen Balcells o Jaime Salinas. D'aquestes estades en sorgien extensos i documentats reportatges per a la seva revista, que avui són de consulta molt recomanable per a investigadors de la nostra història cultural recent.

Al mateix temps anava publicant, l'un darrere l'altre, una sèrie d'excel·lents llibres sobre el món cultural i polític francès, les seves figures i els seus moments clau: la caiguda de París, la depuració, biografies d'Albert Camus, Jules Verne, Gustave Flaubert, Colette, Man Ray, Pétain, els Rothschild. A Espanya, Tusquets va recuperar-ne o publicar-ne la major part part. "Empra els ingredients històrics amb un sentit admirable de l'art narratiu, que no entela el rigor i la credibilitat que

s'espera d'un assaig d'aquesta naturalesa", va escriure Robert Saladrigas a *La Vanguardia* respecte a una de les seves obres.

Lottman era un home no gaire alt, afable però aparentment retret, amb certa sorna. El vaig tractar en algunes festes de la fira de Frankfurt –abans que la crisi les reduís substancialment– i vaig tenir l'oportunitat de sopar amb ell després d'un

Nascut a Nova York, Lottman va estudiar Literatura i Biologia abans de marxar a París

acte-homenatge que li va organitzar l'editor Hans Meinke a Barcelona, el maig del 2003. Li vaig poder explicar –i agrair– llavors fins a quin punt m'havia influït la seva forma de treball quan jo mateix (i mantenint totes les distàncies amb el mestre) em vaig proposar de fer un retrat coral, el de l'edició espanyola, al meu llibre *Pasando página*. El mètode Lottman de periodisme cultural de llarg abast no ha deixat de guanyar vigència des d'aleshores, i, directament o indirectament, arriba fins als millors treballs recents del gènere, com el de Xavi Ayén *Los años del boom*.

França, país generós amb els que s'acosten apassionadament a la seva cultura, el va nomenar primer cavaller i després oficial de les Arts i les Lletres. Les seves restes reposen al cementiri de Montparnasse.

SERGIO VILA-SANJUÁN

De Frente Jorge Lanata

“Mi rol de periodista es enojarme con el poder”

RICARDO CEPPI

ARGENTINO, 54 AÑOS, PRESENTA UN PROGRAMA DE DENUNCIA QUE ASPIRA A UN EMMY ● SE HA “PELEADO CON TODOS LOS PRESIDENTES” ● PUBLICA ‘LA DÉCADA ROBADA’ SOBRE LA ERA KIRCHNER

JUAN CRUZ

Su amigo Daniel Rabinovitch (Les Luthiers) dice: “Lanata tiene unos huevos como dos sandías”. ¡Ja, ja, ja! Muchos los tienen. Pasa que yo tengo más repercusión que otros. Me he peleado con todos los presidentes. Con Alfonsín, Menem me puso juicio... Con De la Rúa fue porque yo decía que entre boludeces había la siesta.

Y con los Kirchner. Hice la primera denuncia de corrupción del Gobierno de Néstor en diciembre de 2003. Al día siguiente cancelaron mi presencia en la televisión abierta. No es cuestión de huevos o no huevos. Creo que mi rol es enojarme con el poder. Muchos K [partidarios de los Kirchner] no lo aceptan, porque ellos pensaban que yo con los K no me iba a pelear nunca.

¿Y por qué lo pensaban? Hay una mentalidad supuestamente progresista que en el fondo es bastante reaccionaria. La izquierda está enferma de eso: no hablemos para no darle pasto a la derecha. Eso nos impide hablar de nuestras enfermedades. En la izquierda y centroe izquierda hemos tenido enfermedades graves.

¿Cómo cuál? Hubo toda una generación, la del setenta, que dejó una impronta que este Gobierno rescató y que es voluntarista, vanguardista e inescrupulosa. Y esas

tres cosas están hoy en el poder. Y ellos sienten que se les va el tren, así conviven con un alto nivel de corrupción. En algún lugar sabían que nos estaban mintiendo.

¿En qué lugar? En los chicos pioneros, en la prensa única... Comí los mejores langostinos en el Palacio de la Revolución de La Habana la noche en que conocí a Fidel Castro. No era todo cierto, ¿me entendés? Luego te encontrás con Reynaldo Arenas y lees *Antes que anochezca*... ¡Buah!, ¿pasaba esto con los putos [homosexuales] en Cu-

“EN LA ÉPOCA DE MENEM ME ODIABAN. AHORA HAY SENTIMIENTOS MÁS PERVERSOS Y SOFISTICADOS”

ba? ¡No puede ser que todos fueran agentes de la CIA, que de golpe todo fuera producto de una campaña...! Empezás a darte cuenta de otras cosas.

¿No sería necesario explicar qué pasó de esa década de los setenta acá? Eso lo dijo Tzvetan Todorov cuando vino a Argentina, invitado por el Gobierno. Ve el Parque de la Memoria y observa que sólo hay contada la mitad de la historia. Y lo dice en EL PAÍS, ¡lo destrozaron! Falta que los intelectuales de América Latina de los setenta y ochenta hagan alguna autocritica con

respecto al apoyo a la violencia política. Sí, claro que falta. No importa por nosotros, pero es una especie de obligación moral con los chicos.

¿Con los chicos? Acá hay chicos de 15, de 17 años, edad muy manipulable, y si les contamos una historia que es mentira la van a repetir. A ver: ¿el Che fue un modelo de arrojo y de solidaridad? Sí. Pero fue un militar horrible y lo que hizo estuvo equivocado, muy equivocado. Fue completamente imbécil en la estrategia militar, fue a Bolivia en el peor momento, va a un país donde ya ha habido una reforma agraria, los propios campesinos que va a liderar lo denuncian...

¿Qué consecuencias tiene para usted sentirse odiado y querido? Pasó siempre. En la época de Menem me odiaban. Ahora hay senti-

mientos más perversos y sofisticados. En aquella época no me pedían que dijera algo bueno de Menem pensando que si lo decía validaba lo malo. Ahora todos me piden que diga algo bueno de los Kirchner para así validar lo otro. ¿Por qué? No tiene nada que ver. Que ellos hablen bien de sí mismos, ¡yo no tengo por qué carajo decir nada bueno de los Kirchner! ¡Yo hablo de quien tiene el poder!

¿Le gustan las sandías, Lanata? ¡Ja, ja, ja! ¡Son hipocalóricas, no engordan! ¡Claro que me gustan las sandías!

Onda Cero: crecer es la palabra

Isabel Gemio celebra diez años en antena con «Te doy mi palabra», referente en la radio nacional

G. Granda

Acaba de empezar temporada, con el respaldo de 2.714.000 oyentes, que el presidente de Atresmedia Radio –el segundo grupo radiofónico de España–, Javier González Ferrari, calificó con ánimo de continuidad pero «sin caer en el conformismo». En esa línea sigue Onda Cero con su compromiso con una programación local y regional y apuesta por que sigue siendo entretenida y abierta. Fiel a este espíritu de que «todo el mundo puede opinar, siempre que lo haga desde el respeto», que matizó González Ferrari, presentó una programación que incluye éxitos asegurados.

«Soy mi peor crítica, porque siempre compito conmigo misma», afirma tajante Isabel Gemio, directora y presentadora de «Te doy mi palabra», un magacín que se emite con una audiencia millonaria los sábados y domingos de 8:00 a 12:00 horas y que este año celebra su 10ª temporada en antena. «No me he acomodado ni ahora ni nunca. Hay que aspirar a seguir creciendo en número de oyentes», empieza diciendo la periodista. Viene cargada de energía y

«Hay que aspirar a seguir aumentando el número de oyentes», dice Gemio

llena de novedades: «Vamos a incorporar a una bloguera, Raquel Sastre, que es humorista» y ayudará a digerir la actualidad. Siguen Eloy Arenas, el cine de Juan Pando, el librero Pedro Monasterio, Sánchez Dragó, y el profesor Antonio Garrido, entre otros. Gemio asegura que «movemos cosas de lugar para no caer en la rutina», sus desayunos con personalidades de la política, la cultura y la sociedad son un punto clave

para que se haya convertido en uno de los programas más escuchados de la radio. «Es un programa muy propicio para contar historias, para profundizar, para la confidencia. Hemos hablado de temas muy duros, como salir a la calle con los sin techo, los excluidos del Estado del Bienestar. Me gusta mucho el ser humano», explica rotunda. Con la presencia de expertos en todos los ámbitos para

«aportar luz a esas preguntas que generan tanta incertidumbre sobre temas sociales», el espacio seguirá dándole voz a sectores minoritarios.

Carlos Herrera también alcanza sus diez años de emisión con «Herrera en la onda», que supera los dos millones de seguidores y es referente de la mejor radio que une in-

Gemio presenta «Te doy mi palabra»

formación y entretenimiento. Pilar Cernuda, Arcadi Espada, Pilar Gómez y Paco Reryero son parte del elenco de tertulianos que diseccionan la actualidad. Entre las novedades el baúl de las historias de Julio César Iglesias los lunes, los martes tecnológicos de Román Cendoya, y el repaso internacional de los viernes de Julián Cabrea y Ángel González. Por su parte, los micrófonos de «Julia en la onda», con Julia Otero y su compromiso con la reflexión y la controversia. «Personas físicas» es el programa que se incorpora en su octava temporada con Raquel Martos y Juan Gómez Jurado. Al «gabinete» se incorporan Carmen Rigalt, Alejo Vidal Quadras y Anna Grau, entre otros. De lunes a viernes a partir de las 20:00 horas, «La brújula», el programa que dirige y presenta Carlos Alsina desde hace diez años se mantiene con el mismo equipo que le ha llevado hasta los 560.000 oyentes. Los programas «Al primer toque», con Héctor Fernández, y «Radio estadio», con Javier Ares y Javier Tuiz, analizarán las novedades en el mundo del deporte.

La cadena incluye en su programación de madrugada y fin de semana ofertas como las de «La parroquia del Monaguillo», «No son horas», «En buenas manos», «La fosforera» y «La rosa de los vientos», sin olvidar «Onda agraria» y «Como el perro y el gato».

P. Madera

J. Navarro

El éxito de «Gente viajera» 25 años lleva en las ondas y más de un millón de personas siguen el programa de referencia sobre viajes, «Gente viajera», con Esther Eiros, que cuenta con sorpresas como desplazamientos a El Vaticano y Roma, concursos y refuerzos en el equipo, como el de Julia Navarro, que recomienda libros para llevar en la maleta; Pedro Madera, con la sección «Las maravillas naturales del planeta», y Albert Falcó, que en «Lonely Planet Traveller» compartirá sus experiencias.

E. Eiros

A. Falcó

EL DEFENSOR DEL LECTOR

Josep Rovirosa

Necrològiques

Quin sentit té publicar la necrològica d'una persona que en vida ha estat rellevant, encara que sigui per una causa poc noble? La pregunta ve a tomb després de llegir les objeccions que plantegen dos lectors a l'obituari d'una magistrada –el nom de la qual no és necessari tornar a publicar–, sota el títol “La jutgessa que es va deixar un pres a la presó” (26 d'agost, pàg. 23).

“Cal ser bastant insensible per retre aquesta mena d'homenatge pòstum a una persona que en l'àmbit professional es va equivocar –i sembla que bastant– però que humanament era una persona malalta, tal com es desprèn del text que han publicat”, escriu el subscriptor Juan Rius. Natàlia Isern, també subscriptora, qüestiona “si valia la pena dedicar-li un obituari amb foto inclosa”, encara que al seu moment “la deixadesa” professional d'aquesta senyora fos “notícia a tots els mitjans”. Certament ho va ser, sobretot quan, a Motril, un descuit va permetre que, després de ser absolt, un pres es quedés 437 dies més a la presó. Però si calia informar –diu Natàlia Isern– potser “es podia haver despatxat la notícia amb unes línies a l'apartat de ‘breus’”.

Les qüestions que plantegen ambdós lectors demanen una reflexió sobre la funció de la secció d'Obituaris. Natàlia Isern ho expressa amb un dubte (“potser tinc interioritzat que els obituaris procuren destacar el millor de les persones que moren i me reixen aquest espai en un diari”) i una certesa (“mai no havia llegit un obituari sense algun aspecte educadament positiu, encara que es desprengui que està fet per pura cortesia”). I Juan Rius manifesta la seva perplexitat pel fet que el seu “diari hagi accedit a la publicació d'aquesta necrològica”.

La secció d'Obituaris és complexa i respon a dos objectius bàsics. El primer és purament informatiu: donar notícia de la mort de persones que han tingut alguna presència als mitjans durant la seva vida, sempre que la transcendència del difunt no recomani donar la informació en una secció pròpia del diari.

Dos lectors critiquen la manca de sensibilitat per la publicació d'un obituari basat en els errors professionals que van fer cèlebre el difunt

Hi ha un altre tipus d'obituari, més interpretatiu, que pretén retre homenatge al prohom que

acaba de morir, escrit sovint per un amic o una personalitat que ha tingut relació amb la persona traspasada. Sota l'epígraf d'Obituaris hi conviuen, doncs, peces informatives i articles d'interpretació i d'opinió. I, dit sigui de passada, és curiós constatar que els acadèmics del periodisme, als quals aquest Defensor consulta sovint, han escrit molt poc o gens sobre la necrològica com a gènere periodístic. Atès que la majoria de diaris cultiven aquesta secció, potser hi podrien aportar la seva visió teòrica. La necrològica s'ha convertit en un gènere en si mateix.

Tornem, però, a l'obituari que ens ocupa. La decisió de publicar-lo va ser exclusivament informativa. Amb criteri periodístic, vam recordar l'activitat pública de la jutgessa, centrant el relat en els errors professionals que l'havien dut a una indesitjada celebritat. Però no vam adonar-nos que qui havia mort no era la jutgessa maldestre sinó la persona malalta que no va saber encarar amb encert ni la vida ni la carrera professional per a la qual s'havia preparat. Ens va faltar sensibilitat humana, cosa que no ha d'estar renyida amb la voluntat d'informar. I cal tenir molta cura en un obituari, perquè com ens recorda el lector Juan Rius, “la persona difunta ja no es pot defensar”. ●

Els lectors poden escriure al Defensor del Lector
 (defensor@lavanguardia.es) o trucar al 93-481-22-99

OBITUARIO

Rafel Villa | Periodista

Un periodista honesto y valiente

El periodista Rafel Villa Chacón murió ayer en Reus, su ciudad natal, de forma repentina a los 49 años de edad a causa de una enfermedad. Rafel Villa ejerció gran parte de su carrera periodística en el Diari de Tarragona, tanto en la Redacción de Reus, como en la sede central de Tarragona en dos etapas que duraron más de diez años.

Villa era graduado en Filología Hispánica y comenzó a publicar de muy joven en el Semanario Reus de donde dio el salto a la delegación del Diari de Tarragona.

Se especializó en política municipal y en el ámbito de la cultura, donde cubrió de manera especial la reapertura del Teatre Fortuny y la ce-

lebración del Saló de Maig. Posteriormente se incorporó a La Veu de Reus desde donde regresó a Diari de Tarragona en el que desempeñó diversas funciones en las secciones de Reus, Comarcas y últimamente en Economía, materia en la que desarrolló su última especialización. Sus compañeros y amigos le consideraban un periodista «honesto, valiente, con un carácter fuerte y decidido, y un amigo leal».

Rafel Villa recibirá el último adiós de su familia y compañeros de profesión mañana lunes en el Tanatorio de Reus

a las 10.30 horas en una ceremonia que se celebrará en la sala ecuménica del mismo Tanatorio. -REDACCIÓN

La COPE empieza el curso con más programas de deportes y religión

L. R. C.

MADRID- La COPE inicia su temporada con una idea primordial: «el oyente, que nos pide más información, más entretenimiento, el mejor deporte y la música que quiere escuchar», según palabras del presidente del grupo, Fernando Giménez Barriocanal. Ángel Expósito presenta «La mañana» de 06:00 a 10:00 horas, momento en el que toma el relevo Javi Nieves. Ramón García continúa al frente de «La tarde» de 15:00 a 19:00 horas, programa que respecto al año anterior ha incrementado su audiencia en un 38%. «La noche» de la COPE regresa con nuevas caras: de lunes a jueves Lartaun de Azumendi y Roberto Pablo serán los

«EL PARTIDO DE LAS 12»

A las 00:00 horas dará comienzo la tertulia deportiva conducida por Joseba Larrañaga, José Luis Corrochano, Manolo Lama (en la imagen) y Paco González.

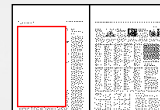
encargados de presentarlo, los viernes Adolfo Arjona desde Málaga, el sábado el Grupo risa mientras que los domingos es Luis Rodríguez desde Barcelona. En lo tocante a la religión, «El espejo» estará en manos de José Luis Restán; además seguirá presentando «La linterna de la iglesia». Las tardes del fin de semana están dedicadas al deporte con «Tiempo de juego», programa en el que se narran acontecimientos deportivos conducido por Paco González, Pepe Domingo Castaño y Manolo Lama.

L'Acadèmia de Televisió convoca eleccions

Fins al dia 29 de setembre es poden presentar candidatures per a les eleccions a la junta directiva de l'Acadèmia de Televisió, que es faran el 4 de novembre, segons ha anunciat aquesta setmana l'entitat. L'actual president, Manuel Campo Vidal (foto), acaba el seu segon mandat de quatre anys el mes que ve.

HOY, ESTRENO

La presentadora, «orgullosa» de 'Entre todos', cambia llamadas por noticias en 'T con T', un 'magazine' que, de momento, ha firmado hasta final de año

Toñi Moreno, una reportera a prueba hasta diciembre

EDUARDO FERNÁNDEZ / Madrid

Entre todos acabaron con el programa, aunque TVE tomó la decisión. Los espectadores llamaban para ayudar a personas con problemas económicos, pero al mismo tiempo distintas asociaciones se pronunciaban para pedir que la caridad televisada desapareciera de La 1. La cadena pública estrenó en julio nuevo director; pocos días después, una denuncia del Ministerio Fiscal sentenciaba el *talk show* de Toñi Moreno. «A nosotros no nos quitan el programa. Terminó cuando terminó el contrato», expone la presentadora, que vuelve hoy a las 16.25 horas, volcada en el reportaje más que en la solidaridad –limosna, según quienes más duramente reprobaron *Entre todos*–. Con el título de *T con T*, TVE insiste en pasar la tarde con Toñi.

Hay, claro, un periodo de prueba: «hasta diciembre», tal y como detalla a EL MUNDO la periodista. Según ha podido saber este diario, la cadena pública contempla la puesta en marcha de un proyecto de ficción en caso de que este *magazine* no funcione, siempre, claro, que los próximos presupuestos lo permitan. La franja que ocupó *Amar en tiempos revueltos* de 2005 a 2012 es todavía una prioridad para la corporación.

«Si tienes la tarde construida, tu vida es feliz; si no la tienes construida, por mucho que tengas *prime time* de éxito, todo es muy complicada».

«Es la franja más importante», dicen los responsables sobre la tarde

Según el productor, el tratamiento de los medios a 'Entre todos' fue «injusto»

do. Con este programa, la cadena se juega tres veces lo que se juega con un *prime time*. Es la franja más importante», reconoce Pablo Carrasco, productor ejecutivo del nuevo espacio, elaborado entre TVE y la empresa Proamagna. En las dos horas y media del programa, de lunes a viernes, se concentra «el 12% del consumo de televisión de toda la semana, la importancia numérica que tienen tres programas de *prime time*», explica Carrasco.

Toñi Moreno, en el estudio de Prado del Rey (Madrid) en el que se desarrolla 'T con T'. / TVE

Josep Ramón Lluch, uno de los directores de *T con T*, se encomienda a un nuevo «espíritu de competencia». Y avisa a las cadenas privadas: «Vamos a luchar por tener exclusivas y primicias». Periodistas, colaboradores, ciudadanos, invitados... *T con T* se vincula a la actualidad y a la cercanía, y aprovecha su formato contenedor para albergar desde una entrevista a Mariló Montero –esta misma tarde en un primer golpe mediático– hasta un reportaje sobre el ébola elaborado por Moreno en Sierra Leona, un trabajo que incluso saltará al *prime time*.

Los espectadores de TVE la conocen por *Entre todos*, pero la periodista acredita un pasado más cerca de las noticias en la ca-

lle que de la llamadas en plató. Así resume ella misma ese recorrido profesional: «En Afganistán hice un reportaje para Cuatro, en un programa que se llamaba *1 equipo*, sobre lo que hacía el Ejército. Después, estuve en el camino de la cocaína entre Bolivia y Argentina, también para Cuatro. Luego, me fui sola a hacer un documental sobre la pederastia en Camboya, que se emitió en el *prime time* en Antena 3. A Kosovo he ido varias veces. Yo era reportera». Hasta que Moreno empezó a conducir *Tiene arreglo* en Canal Sur, un fenómeno televisivo que acabó versionado en TVE como *Entre todos*.

Más tarde, arreciaron las críticas. «Entre todos sólo era un pro-

grama de televisión; no era una ONG, ni un ministerio. Estoy orgullosa de haber presentado un programa que encima ha ayudado a 500 personas y sobre todo ha ayudado a que otras 150.000 sean felices, que son las que han llamado cada tarde», asegura Moreno.

Carrasco, por su parte, cree que la prensa exageró al ejercer de altavoz de las voces contrarias a ese formato: «Me parece justa y razonable la decisión de la cadena de que el programa no siga y me parece absolutamente injusto el tratamiento que los medios hicisteis al programa. No hubo tantas críticas. Hubo tres, pero sólo se puso el foco en eso». ¿Entre todos provocaron el final del formato, o el propio *Entre todos* lo provocó?

Es pot admirar i aplaudir l'èxit rotund de la V, amb una multitud que sortia al carrer per tercer any consecutiu, amb la mateixa il·lusió, amb la mateixa alegria i sense provocar ni un sol incident, però alhora dir que aquesta mobilització ha comptat amb suports institucionals dels quals no gaudeix cap mobilització que es convoca a Catalunya com, per exemple, les que protesten contra les retallades en educació del curs que avui mateix comença?

Es pot admetre que la capacitat mobilitzadora dels independentistes s'acosta a la perfecció, i alhora reconèixer que s'han trobat un aliat perfecte anomenat **Maria-**

Al contraatac

Jordi Évole

Catalunya, Espanya i viceversa

no Rajoy? ¿Es pot afirmar que és insultant pregonar que se li ha rentat el cervell a més d'un milió de catalans a través dels informatius de TV-3, però alhora sostenir que el paper propagandístic de la televisió pública ha estat vital per fer més popular l'independentisme?

Es pot criticar TV-3, i alhora dir que la informació de TVE sobre l'independentisme coixeja justament del peu contrari i provoca la mateixa vergonya? ¿Et pot semblar cívica, reivindicativa, festiva i fins i tot estètica una protesta que consisteix a formar una V amb els colors de la bandera catalana, i alhora dir que molts dels que hi van participar sentrien terror davant una manifestació igual de cívica, reivindicativa, festiva i fins i tot estètica, però que

en comptes de quatre barres tinguéssin els colors de la *rojigualda*, i fins i tot els dirien fatxes? ¿I si fos la Tricolor els dirien antisistema?

Les portades

¿Et pot semblar necessari que se celebri el Tricentenari, però alhora indignar-te sabent el dineral públic que s'ha gastat en un moment en què diuen que no hi ha diners per a res? ¿Et pot fer fastic que una ambaixada espanyola censuri la presentació del llibre d'**Albert Sánchez Piñol** –elogiat pel mateix **Rajoy**–, i alhora sentir vergonya aliena quan l'Ajuntament de Barcelona retira les banderoles d'una exposició fotogràfica perquè la imatge era la d'un torero?

¿Et poden semblar ofensives portades de segons quina premsa madrilenya, però alhora et pot resultar traspós l'ús que se'n fa a Catalunya, com si tots els espanyols pensessin com l'editorialista de *La Razón*? ¿Et pot semblar una evidència que la majoria dels catalans volen votar com ha de ser la seva relació amb Espanya, i alhora entendre que hi hagi espanyols als quals els agradaria votar perquè una decisió així els pot afectar?

Arribats a aquest punt, fins i tot et pot semblar més necessari que mai començar a destensar la corda, però crec que hi ha massa interessos per deixar d'alimentar el conflicte. Benvinguts a l'època dels blancs i els negres. Els grisos, els matisos, hauran d'esperar. ≡

El consumo de vídeo 'online' supera al de la tele tradicional

El 19% de los usuarios aceptaría pagar por el 'streaming premium'

Agencias MADRID.

El consumo de *streaming*-sistema que permite el consumo de vídeo en Internet en paralelo a la descarga- está casi al mismo nivel que el de la televisión convencional, se-

gún se desprende de un estudio realizado por Ericsson Consumer Lab basado en más de 23.000 entrevistas *online* en 23 países. Así, un 75 por ciento de los telespectadores ven contenidos en *streaming* varias veces a la semana, frente al 77 por ciento que ven los programas de televisión emitidos en las cadenas convencionales. De acuerdo a este informe, un 19 por ciento de los espectadores aceptaría además pagar por acceder a sus contenidos favo-

ritos desde cualquier dispositivo, lo que supone un aumento del 25 por ciento respecto en dos años.

El informe revela que ha aumentado el tiempo dedicado a ver contenidos en *smartphones* y tabletas, mientras que los paquetes de televisión de pago de las cadenas tradicionales son percibidos por muchos usuarios como plataformas de contenidos que permiten al usuario seleccionar fragmentos para verlos cuando quieran, utilizando los

grabadores de vídeo digitales. Para Ericsson, la función de grabar está contribuyendo también a alimentar la tendencia del "atracción televisivo", que comenzó con la llegada de las series de televisión y las sagas de películas empaquetadas y que contrasta con la experiencia tradicional de esperar una semana para ver cada nuevo episodio. En concreto, el 56 por ciento de aquellos que pagan por suscribirse a un servicio de vídeo bajo demanda pre-

fieren tener todos los episodios de una serie de televisión disponibles de una vez, frente al 45 por ciento de quienes no pagan un servicio bajo demanda, según informa *Ep*.

Asimismo, muchos espectadores han optado por suscribirse a los servicios de vídeo bajo demanda, como *Netflix* y *Hulu*, y un 48 por ciento asegura que les gustaría tener todos los episodios de series juntos para elegir el mejor momento para verlos.

L'APUNT

El sobiranisme a les televisions espanyoles

Marc Salgas

Acostumat a viure en minoria, tant a les urnes com als mitjans, l'independentisme està de sobte al centre de l'actualitat. Tothom en parla, i no hi ha programa de televisió espanyola que no s'hi hagi referit algun cop. Dóna audiència i, si es convida Joan Tardà i la diu pel boc gros, encara més. Una altra cosa són les formes esbiaixades i manipuladores de tractar el procés sobi-

ranista que el 9 de novembre ha de culminar amb la celebració d'una consulta. I ja no diguem res de la falta de presència de les veus que lideren el procés en les televisions espanyoles. En l'*Informe semanal* sobre la Diada no hi van aparèixer ni Carme Forcadell ni Muriel Casals. I parlem del programa que en altres temps havia estat el paladí de la rigorositat.

Multa a Mediset per haver confòs publicitat i contingut

► La Comissió Nacional dels Mercats i la Competència (CNMC) ha multat Mediaset amb 111.000 euros per haver utilitzat, als canals de televisió Cuatro i Energy, formats promocionals “en els quals es confonen la publicitat i els continguts”. En un comunicat, la CNMC ha subratllat que la separació entre anuncis i continguts és una de les exigències més destacades en totes les normatives nacionals i internacionals sobre el sector audiovisual i la publicitat. I afegeix que Mediaset va inserir quatre espais publicitaris i 21 “cartrons” publicitaris de diverses marques d’automòbils en el transcurs de quatre programes. / Redacció

L'AUC torna a criticar els horaris dels programes

► L'Associació d'Usuaris de la Comunicació (AUC) ha tornat a manifestar el seu desacord amb l'emissió de programes protagonitzats per menors en horari de *prime time*. És el cas de *Pequeños gigantes*, emès pel canal Telecinco. L'espai s'emet els dimarts a partir de les 22.30 h. D'altra banda, *Tu cara me suena* *Mini* s'emet a Antena 3 els dijous a partir de les 22.40 h. L'AUC valora positivament la iniciativa de redifondre els programes en un horari més adequat, però considera que el visionament dels espais el dia de la primera emissió té sempre un plus d'interès per als espectadors i més tirada per a l'audiència. / Redacció